

Helyi Esélyegyenlőségi Program áttekintése

Szentgotthárd Város Önkormányzata

2020.

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP).....	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk.....	7
Célok.....	7
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	9
1. Jogszabályi háttér bemutatása	9
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	10
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	12
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	43
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	58
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	62
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	68
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	78
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	83
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	84
1. A HEP IT részletei	84
Jövőképünk	84
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	85
10. Elfogadás módja és dátuma.....	91

A 2020. évi áttekintés során bekerült részeket kék színű, döntött Arial betűformával jelöljük.

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Szentgotthárd Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

Szentgotthárd Vas megye délnyugati részén helyezkedik el, és központja a hármashatár térségnek Magyarország, Ausztria és Szlovénia találkozásánál. A hagyományosan ipari település helyzetét meghatározta kedvező földrajzi fekvése: a határ mentiség. A település magyar lakossága mellett számottevő nagyságrendben élnek szlovének és németajkúak is.

Szentgotthárd történelmi múltú település, III. Béla alapította 1183-ban. Fejlődésében meghatározó szerepe volt a Franciaországból érkező ciszterci rendnek. A monostoralapítás 800. évfordulóján, 1983-ban városi rangot kapott a település. A városhoz 8 csatolt, korábban önálló település tartozik: Zsida, Zsidahegy, Farkasfa, Máriaújfalu, Jakabháza, Rábafüzes, Rábakethely és Rábatótfalu.

A térség ipari központja Szentgotthárd. Itt a több mint 100 éves hagyományokkal rendelkező textilipar és mezőgazdasági gépgyártás a XIX. és XX. századi vasútfejlesztések nyomán alakult ki. A rendszerváltozás után újjáéledő gazdasági kapcsolatok és a város adottságai tették lehetővé a gyors és korszerű ipari fejlesztéseket. A térség legmeghatározóbb projektje a Szentgotthárdi Ipari Park fejlesztése lett, amelynek a kistérségen túlmutató kisugárzása is van az Őrség és Körmeny irányában. Az ipari park ad helyet a régió egyik legjelentősebb gazdasági szereplőjének, az Opel gyárnak is. A kistérségben több termálkút is található, egyikük hasznosítására Szentgotthárdon fejlesztési program készült, melynek eredményeképpen 2007 nyarán megnyitotta kapuit a St.Gotthard Spa & Wellness nevű fürdő és gyógykomplexum.

Szentgotthárd igazgatási területének (külterületének) jelentős része az Őrségi Nemzeti Parkhoz tartozó országos jelentőségű védett terület. Szentgotthárd az Őrség-Vendvidék kiemelten fontos, érzékeny természeti terület része.

A kisváros környezetében 14 település található, ezek apró- és kistalvák. A kistérség 15 települése 1996 óta tömörül településfejlesztési társulásba. 2005. évtől a térség önkormányzatai a rendelkezésre álló források minél teljesebb és optimálisabb felhasználása, valamint a kistérségi együttműködés hosszú távú biztosítása érdekében társulási megállapodást kötöttek, és megalakították a Szentgotthárd Város és Térsége Többcélú Kistérségi Társulást (jelenleg: Szentgotthárd és Térsége Önkormányzati Társulás).

Szentgotthárd rendelkezik mindazon intézményekkel, amelyek közvetítik a kultúrát. Városunkban működik mozi, színház és zeneiskola. A Móra Ferenc Városi Könyvtár és Múzeum szintén több lehetőséget kínál a szabadidő kulturált eltöltésére. A Pannon Kapu Kulturális Egyesület az önkormányzattal kötött együttműködési megállapodás értelmében a település és a kistérség közművelődési feladatait látja el, illetve koordinálja. Az egyesület nagy hangsúlyt fektet az ifjúság számára nyújtandó programokra is. A turisztikai feladatokat Turisztikai Desztináció Menedzsment egyesület koordinálja.

A közművelődési élet szerves részét képezik továbbá a kulturális tevékenységű civil szervezetek, a műkedvelő csoportok, a nemzetiséghez kötődő kulturális szervezetek. A közművelődési programokban jelentős szerep jut még az általános- és középiskoláknak, az alapfokú művészetoktatás résztvevőinek, a médiának, egyházaknak. Említést kell tenni a Szlovén Kulturális és Információs Központról is, hiszen nemcsak a szlovén nemzetiségű lakosság számára szervez különböző programokat, rendezvényeket, hanem időről-időre a város/térség többi lakosa is bekapcsolódik ezekbe a programokba.

Szentgotthárd mára a szűkebb és tágabb városkörnyék oktatási, kulturális, egészségügyi és foglalkoztatási központja. A város fejlődésével egyidejűleg kiépült a közoktatási, közművelődési, az egészségügyi és a szociális intézményrendszer.

Demográfiai helyzet

A KSH adatai alapján 2016. október 1-jén hazánk lakossága 9 803 837 fő volt, 134 ezerrel kevesebb, mint a legutóbbi, 2011-es népszámláláskor. A népességfogyásból adódóan a népsűrűség tovább mérséklődött: míg 2011-ben 107 fő jutott egy nézetkilométerre, 2016-ban már csak 105. A felmérés időpontjában a népesség 15 százaléka volt gyermekkorú, 67 százaléka aktív korú (15-64 évesek) és 19 százaléka 65 éves vagy annál is idősebb. Öt év alatt 26 ezerrel csökkent a gyermekkorúak száma, a 65 év felettiéek száma 144 ezerrel nőtt 2011-hez képest.

A háztartások korösszetétele a népesség előregedésével összefüggésben változott a legutóbbi népszámlálás óta. Nőtt azoknak a háztartásoknak az aránya, ahol legalább egy 60 éves vagy annál idősebb személy élt: 2016-ban 45% volt, ami a 2011-ben mérténél 4, az 1980-as évtéknél 9 százalékponttal volt több. A 2011. évi népszámlálás óta hasonló mértékben emelkedett a kizárólag 60. életévüket betöltött személyekből álló háztartások aránya, számuk 2016-ban megközelítette az egymillió-százhatvanötezeret.

Vas megye népessége és területe alapján az ország kisebb megyéi közé tartozik. A megyében 2017. január 1-én 253,1 ezer fő élt, az ország lakónépességének 2,6%-a. A megye népességét 1982. óta természetes fogyás jellemzi, azaz a halálozások száma meghaladja az élve születéseket.

Az országos, illetve megyei adatokhoz hasonlóan Szentgotthárd lakónépességének száma is kis mértékben, de folyamatosan csökken. A lakónépesség alakulásánál figyelembe kell venni a városban működő 720 férőhelyes Szentgotthárdi Szakosított Otthonban (korábbi neve: Pszichiátriai Betegek Otthona) élő személyeket is, hiszen lakóinak száma közel 10 %-a a város lakosságának. A Szentgotthárdon élők életkorbeli megoszlása nem sokban tér el a magyarországi városok átlagértékeitől, folyamatosan öregszi. Ez a folyamat a csatolt településrészekben még inkább jellemző.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő	Változás
2013	8 834	nem értelmezhető
2014	8 825	99%
2015	8 791	99%
2016	8 749	99%
2017	8 706	99%
2018	8 595	99%
2019	8 548	99%

2.1 számú táblázat – Állandó népesség (2017. év adatai)					
	Fő			%	
	Nők	Férfiak	Összesen	Nők	Férfiak
	4500	4078	8578	52,5%	47,5%
0-2 évesek			227		
0-14 éves	528	538	1066	49,5%	50,5%
15-17 éves	113	114	227	49,8%	50,2%
18-59 éves	2541	2332	4873	52,1%	47,9%
60-64 éves	316	392	708	44,6%	55,4%
65 év feletti	1002	702	1704	58,8%	41,2%

Forrás: TEIR, KSH- STAR

2.1. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2018)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
Állandó népesség száma	4174	4342	8516	49,01%	50,99%
0-2 évesek			210	2,47	
0-14 éves	522	514	1036	6,13%	6,04%
15-17 éves	112	111	223	1,32%	1,30%
18-59 éves	2508	2303	4811	29,45%	27,04%
60-64 éves	307	389	696	3,60%	4,57%
65 év feletti	725	1025	1750	8,51%	12,04%

Forrás: TEIR, KSH-STAR

2.2. számú táblázat - 15-17 éves gyermekek száma			
Korcsoport	Fő		Változás
	2001	2011	Fő
15 éves gyermekek száma	n.a.	n.a.	0
16 éves gyermekek száma (TS 0501)	107	81	188
17 éves gyermekek száma (TS 0502)	99	78	177
Összesen	206	159	-47

Forrás: TEIR - KSH, Népszámlálási adatok

3. számú táblázat – Öregedési index			
	65 év feletti állandó lakosok száma	0-14 éves korú állandó lakosok száma	Öregedési index (%)
2012	1491	1073	138,95%
2013	1529	1067	143,3%
2014	1559	1072	145,4%
2015	1588	1063	149,4%
2016	1663	1069	155,56%
2017	1704	1066	159,85%
2018	1750	1036	168,92

Forrás: TEIR, KSH-STAR

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások				
	Állandó jellegű odavándorlás	Elvándorlás	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma
2012	131	90	41	4,7
2013	144	85	59	6,8
2014	177	111	66	7,6
2015	155	126	29	0,36
2016	173	170	3	0,35
2017	229	151	78	9,09
2018	184	177	7	0,82

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat – Természetes szaporodás			
	Élve születések száma	Halálozások száma	Természetes szaporodás (fő)
2012	61	143	-82
2013	46	153	-107
2014	57	147	-90
2015	66	129	-63
2016	88	142	-54
2017	52	144	-92
2018	48	140	-92

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Szentgotthárd lakosságát a természetes népmozgalmi folyamatok és vándorlások egyaránt befolyásolták. A népesség természetes fogyása a vizsgált időszak egészét végigkíséri. A halálozások száma minden vizsgált évben meghaladta a születéseket. Ez a tendencia hasonló a megyei és az országos adatokkal, ahol szintén a halálozási többlet volt jellemző. A belföldi vándorlások összességében pozitív hatással voltak a város népességére, köszönhetően a betelepült gépjárműipar által vonzott szakemberek megtelepedésének, valamint a szomszédos Ausztriában munkát vállalni szándékozók idetelepedésének. A vizsgált időszakban a bevándorlók száma meghaladta az elvándorlókat.

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték. Megléte segíti, hogy mindenkinek esélye legyen jó minőségű szolgáltatásokra, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékosan él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Egyes szociális, egészségügyi és oktatási szolgáltatások központosítása ellenére a mai Magyarországon elsősorban az önkormányzatok vállán nyugszik a helyi lakosok társadalmi integrációjával kapcsolatos feladat, az önkormányzatok felelőssége, hogy segítséget nyújtsanak a rászorulóknak a megfelelő szolgáltatások és ellátások igénybevételéhez. Annak érdekében, hogy a közösségek legfontosabb szükségleteinek megfelelő szolgáltatásokhoz jussanak, szükség van a társadalmi kirekesztéssel kapcsolatos kihívások és az azok alapjául szolgáló okok vizsgálatára. Erre alapozva kell kidolgozni a stratégiákat és beavatkozásokat, melyek eredményesen és hatékonyan kezelik ezeket a szükségleteket.

Szentgotthárd Város Önkormányzata folyamatosan érvényesíteni kívánja az esélyegyenlőségi szempontokat a város működését, fejlesztését meghatározó alapvető dokumentumaiban. Az esélyegyenlőség megvalósítása áthatja valamennyi önkormányzati tevékenységet: a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását a helyi szintű közpolitika alakítása során. Az önkormányzat az esélyegyenlőség megvalósítását munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörében is érvényesíti. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége folytán megtesz mindent annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szervezetek is aktív szerepet játszanak, elősegítve ezzel a város lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is. Ennek eszközei a szabályozás, támogatás és a jó gyakorlatok bevezetése, bemutatása.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Szentgotthárd Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet és a
- foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szervével (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

Emellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében az Önkormányzat:

- a képviselő-testület és szervei döntésein keresztül kifejezi elkötelezettségét az esélyegyenlőség területén annak érdekében, hogy a város valamennyi polgára törvényben rögzített jogai-val élni tudjon;
- elkötelezett az egyenlő esélyek biztosítása iránt. Minden polgár számára lehetővé kívánja tenni, hogy megkülönböztetés nélkül dolgozhasson, tanulhasson és élhessen a településen. A rendelkezésre álló eszközein keresztül megtesz mindent annak érdekében, hogy megakadályozza bárki áldozattá válását;
- segíti, hogy a város polgárai a településen – nemre, vallásra, nemzeti, etnikai hovatartozásra, politikai vagy más véleményre, korra, a cselekvőképesség hiányára vagy korlátozottságára, fogyatékoságára tekintet nélkül – jogosultak legyenek igénybe venni valamennyi szolgáltatást és ellátást;
- elutasít mindennemű hátrányos megkülönböztetést és előítéletet; tekintettel arra, hogy a város valamennyi polgárának joga van az emberhez méltó életre, valamint a szociális biztonság megteremtése érdekében törekszik arra, hogy senki ne szenvedjen szükséget, illetve a szükséget szenvedők ne maradjanak ellátás nélkül;
- törekszik a relatív biztonság érvényre juttatására, hogy bármely társadalmi „kockázat” bekövetkeztekor, szociális szükséghelyzetben az egyén, a család életszínvonala lehetőség szerint ne süllyedjen túlságosan nagyot;
- erősíteni kívánja a szociálpolitikai beavatkozások preventív jellegét;
- segítséget kíván nyújtani, hogy a rászoruló minél tovább saját lakásában, környezetében élhessen;
- a szociális szolgáltatásokat és ellátásokat egyénre szabottan és differenciáltan nyújtja annak érdekében, hogy mindenki ott és olyan mértékben kapja meg az indokolt támogatást, ahogy és ahol az a számára a legmegfelelőbb;
- szervező és együttműködő szerepet kíván betölteni az egyházi és civil szervezetekkel; ösztönzi a hátrányos helyzetű csoportokat és egyéneket, hogy vegyenek részt a közösség életében;
- a jogszabályokban meghatározott kötelező feladatok ellátásán túl az önkormányzat a társzervekkel, civil szervezetekkel, egyházakkal, azok önszerveződéseivel, társulásaiival, egyesüléseivel és alapítványaival együttműködve közösen törekszik érvényre juttatni az esélyegyenlőség szemléletét a társadalmi élet minden területén.

A fentiek alapján Szentgotthárd város valamennyi polgára számára biztosítani szükséges az esélyegyenlőséget az élet valamennyi területén nem, faji hovatartozás, bőrszín, nemzetiség, nemzetiséghez való tartozás, anyanyelv, fogyatékoság, egészségi állapot, vallási vagy világnézeti meggyőződés, politikai vagy más vélemény, családi állapot, anyaság (terhesség) vagy apaság, szexuális irányultság, nemi identitás, életkor, társadalmi származás, vagyoni helyzet, foglalkoztatási jogviszony vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony részmunkaidős jellege, illetve határozott időtartama, érdekképviselőhez való tartozás, egyéb helyzet, tulajdonság vagy jellemző szerinti különbségtétel nélkül.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” alcíme és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Möt.),
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.),
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ft.),
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: nemzetiségi törvény),
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.),
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.),
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkntv.) előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Szentgotthárd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 222/2006. számú Képviselő-testületi határozatával elfogadta Szentgotthárd Város Települési Esélyegyenlőségi Programját.

A Képviselő-testület 214/2008. számú határozatával az esélyegyenlőség érvényesülése érdekében tett intézkedések és a további feladatok meghatározása tárgyában készült beszámolót fogadott el. Fenti határozat az esélyegyenlőség követelményének folyamatos és minél teljesebb körű érvényesítése érdekében cselekvési tervet fogalmazott meg. E cselekvési terv szerint a települési programban meghatározott ütemterv végrehajtásáról minden tárgyévet követő év június 30-ig be kell számolni a Képviselő-testület felé.

A Képviselő-testület 126/2010. számú határozatával Szentgotthárd Város Önkormányzata esélyegyenlőségi programjának felülvizsgálatát, valamint a települési esélyegyenlőségi programban meghatározott ütemterv végrehajtásáról szóló beszámolót elfogadta.

A Képviselő-testület 165/2011. számú határozatával, mivel a korábbi felülvizsgálati kötelezettség hatályon kívül került és az új program elkészítése sem valósult meg a jogi szabályozás várható módosítása miatt, áttekintette a települési esélyegyenlőségi programra vonatkozó szabályozást.

Szentgotthárd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 2013. augusztus 29-én 185/2013. számú határozatával öt évre elfogadta Szentgotthárd Város Esélyegyenlőségi Programját.

A Képviselő-testület legutóbb 2015. augusztus 27-én 169/2015. számú határozatával vizsgálta felül Szentgotthárd Város Esélyegyenlőségi Programját.

A Képviselő-testület 2017. június 28-i ülésén Szentgotthárd Város Esélyegyenlőségi Programjának időarányos megvalósulását áttekintette és az áttekintés alapján 151/2017. számú határozatával megállapította, hogy a program felülvizsgálata, illetve a helyzetelemzés és az intézkedési terv módosítása nem szükséges.

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

A Program a jogszabályok és az önkormányzati koncepciók ismeretéből indul ki és nem ismétli az abban foglaltakat. Ahol szükséges, ott az ezekben foglaltak rövid összefoglalása szerepel.

Az érintett tárgyú városi koncepciók a következők:

- Szociális szolgáltatástervezési koncepció,
- Szentgotthárd Város Önkormányzatának Lakáskonceptiója 2005, *Lakáskonceptió felülvizsgálata 2019.05.30.*
- Szentgotthárd Város Egészségügyi Koncepciója és Cselekvési Terve 2016,
- Költségvetési rendelet 2018. év,
- Szentgotthárd Város Sportkonceptiója 2015,
- Szentgotthárd Város Ifjúsáspolitikai koncepciója és cselekvési terve 2015-2020,
- Szentgotthárd Város Önkormányzatának Bűnmegelőzési és Közbiztonsági Stratégiája 2015,
- Fenntartható Fejlődésért Szentgotthárdon (Zöld Szentgotthárd) program 2014,
- Az iparosított technológiával épült lakóépületek energiatakarékosságot célzó korszerűsítésének, felújításának és a lakóépületek közvetlen környezete korszerűsítésének, felújításának támogatásáról szóló 36/2005. (XII. 1.) önkormányzati rendelet,
- A munkanélküliség helyzete Szentgotthárdon. Gazdaságfejlesztési program megvalósulása, helyi gazdaságfejlesztési, gazdaságélénkítő program áttekintése és a foglalkoztatottság helyzete Szentgotthárdon (2018. március),
- *Tájékoztató a Szentgotthárdi Járás foglalkoztatási helyzetéről 2018/2019. években,*
- Beszámoló az önkormányzati tulajdonú bérlakásokban lakók lakbér- és közös költség hátralékáról (2018. 05. hó), *(2020.02. hó)*
- A nemzetiségi önkormányzatok és Szentgotthárd Város Önkormányzatának kapcsolata, a további együttműködés lehetőségei (2017. 11. hó),
- Beszámoló Szentgotthárd Város Idősügyi Tanácsa tevékenységéről (2018. 04. hó),
- A Családsegítő és Gyermekjóléti Központ Szentgotthárd beszámolója a gyermekjóléti feladatok ellátásáról (2017. év), *(2019. év)*
- Értékelés az önkormányzat 2017. évi gyermekvédelmi és gyermekjóléti feladatai ellátásáról (2018. 04. hó),
- *Értékelés Szentgotthárd Város Önkormányzata 2019. évi gyermekvédelmi és gyermekjóléti feladatainak ellátásáról (2020.04. hó)*
- A Szentgotthárd és Kistérsége Általános Iskola, Gimnázium és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Pedagógiai Programja,
- Szentgotthárd Város Kulturális, Közművelődési Koncepciója.
- *Szakmai beszámoló a Városi Gondozási Központ által működtetett szolgáltatásokról 2019.08.*
- *Szöveges értékelés a Városi Gondozási Központ 2019. évi gazdálkodásáról (2020.04.)*

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Szentgotthárd földrajzi elhelyezkedéséből adódóan a térségben központi szerepet tölt be, ezért a közszolgáltatások széles skáláján a város a környező kistelepülések lakói részére is elérhetőséget nyújt. Így pl. köznevelési intézmények, fogorvosi alapellátás, háziorvosi ügyelet, szakrendelések, bölcsőde stb.

A Szentgotthárdi járást 16 település alkotja: Szentgotthárd, Alsószölnök, Apátistvánfalva, Csörötnék, Felsőszölnök, Gasztony, Kétvölgy, Magyarlak, Nemesmedves, Orfalu, Rábagyarmat, Rátót, Rönök, Szakonyfalu, Vasszentmihály, Kondorfa.

A térség 15 települése 1996 óta tömörül területfejlesztési társulásba. 2005. évtől ez a kapcsolat szorosabbá vált, amikor is a térség önkormányzatai az önkormányzatok rendelkezésére álló források minél teljesebb, célszerűbb és optimálisabb felhasználása, valamint a kistérségi együttműködés hosszú távú biztosítása érdekében társulási megállapodást kötöttek.

Amíg a Szentgotthárd Város és Térsége Területfejlesztési Önkormányzati Társulás többnyire csak területfejlesztési feladatok közös ellátására jött létre, a 2005. április 28-án megalakított Szentgotthárd Város és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás - a területfejlesztésen túl – számos más közszolgáltatást is térségi szinten biztosított.

Szentgotthárd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 103/2013. számú határozatával 2013. 07. 01. hatálybalépéssel Szentgotthárd és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás helyett létrehozta a Szentgotthárd és Térsége Önkormányzati Társulását, mint önálló jogi személyiséggel rendelkező önkormányzati társulást, az önkormányzati társulás területének összehangolt fejlesztésére (különösen: fejlesztési tervek, programok, pályázatok készítésére, megvalósítására); térségi közszolgáltatások biztosítására, fejlesztésére, szervezésére, intézmények fenntartására, valamint a településfejlesztés összehangolására.

Közös feladatellátást az alábbi feladatok képeznek:

- önkormányzati köznevelési feladatok,
- szociális ellátás, azon belül: családsegítés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgálat, közösségi pszichiátria,
- gyermekvédelmi ellátás,
- belső ellenőrzés,
- közművelődés,
- területfejlesztési feladatok,
- környezet- és természetvédelem,
- turizmusfejlesztés, idegenforgalom,
- közmunkaprogram megvalósítása,
- valamint az önkormányzati társulás ügyintézésének fejlesztéséből adódó feladatok.

A Társulás munkaszervezete a székhelytelepülés képviselő-testületének hivatala, a Szentgotthárdi Közös Önkormányzati Hivatal. A Szentgotthárdi Közös Önkormányzati Hivatal végzi mindazon feladatokat, melyek a többcélú társulással kapcsolatosan felmerülnek. Így különösen a pénzügyi feladatokat, a Társulás keretében ellátott szakmai irányítási feladatokat, a Társulás működtetésével kapcsolatos adminisztrációs feladatokat.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adatahiányok kimutatása

A helyzetelemzéshez felhasznált adatok és információk gyűjtése többféle módszerrel történt. A vonatkozó jogszabályok, törvényi rendelkezések figyelembevételét követően az önkormányzat rendeletei, határozatai, elkészült koncepciói, valamint dokumentumai kerültek feldolgozásra. Felhasználtuk az ágazati beszámolókat megállapításait, szakemberek tapasztalatait. Az Esélyegyenlőségi Program elkészítéséhez szükséges információk többségében rendelkezésre álltak. Vannak azonban olyan területek, amelyekről az információszerzés, adatgyűjtés nehézségbe ütközött, mint pl. a fogyatékos személyek vagy időskorúak foglalkoztatására, a nők ellen elkövetett erőszak, munkahelyek akadálymentesítettsége, romákra vonatkozó adatok. Számos ezek közül szenzitív adatnak minősül, azokat nyilvántartani nem lehet, így alapul sem szolgálhattak jelen Program elkészítéséhez.

A helyzetelemzés alapját szolgáló statisztikai adatokat a TEIR adatbázisból, valamint helyi nyilvántartásokból gyűjtöttük össze.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Napjainkban egyre gyakrabban használt fogalom a mélyszegénység. Nem csak tudományos fogalom a szociológiában, de a hétköznapi élet jelensége. Azt jelenti, amikor valaki vagy valakik tartósan a létminimum szintje alatt élnek és szinte esélyük sincs arra, hogy ebből önerőből kilépjenek.

A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányok, iskolai, képzettségbeli és foglalkoztatottságbeli deficitekben mutatkoznak meg és súlyos megélhetési zavarokhoz vezetnek. A szegénység kialakulásának okai többek között a rendszerváltást követően a munkahelyek megszűnésére, a munkanélküliségre, a munkaerő-piaci esélyek szűkülésére, a jóléti ellátások által kezelni nem tudott egyéni, családi válsághelyzetekre, a megfelelő ellátásokra, szolgáltatásokhoz történő hozzáférés hiányosságaira vezethetők vissza (A tartós szegénység csökkentésének lehetőségei Magyarországon, Budapest Intézet, 2012., www.budapestinstitute.eu/uploads/tartos_szegenyseg_okok_1.1.pdf).

A mélyszegénység hatása az alapvető létfeltételekben, a lakhatási, táplálkozási körülményekben, az érintett egészségi állapotában is jelentkezik. Ma Magyarországon minden harmadik ember a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségben élőket.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség. Okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, alacsony jövedelem.

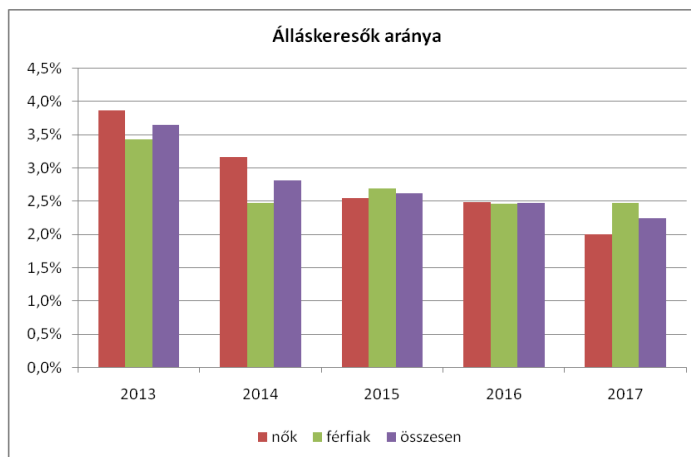
3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat az FIt-ben és az MötV-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

3.2.1. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/Nyilvántartott álláskeresők száma és aránya, 15-64 évesek száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Nő	Férfi	Összesen	Nő		Férfi		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2013	2 973	3 116	6 089	71	2,4%	87	2,8%	158	2,6%
2014	2 940	3 115	6 055	68	2,3%	77	2,5%	145	2,4%
2015	2 909	3 080	5 989	70	2,4%	83	2,7%	153	2,6%
2016	2 852	3 012	5 864	51	1,8%	76	2,5%	127	2,5%
2017	2 850	3 033	5 883	57	2%	75	2,5%	132	2,2%
2018	2803	2927	5730	56,75	2,02%	78,5	2,68%	135	2,36%
2019	2761	2881	5642	50,5	1,9%	81,25	2,82%	132	2,34%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
		222,5	169,75	156,25	146	108,5	135	132
20 év alatti	Fő	4	4	4	5	2	2,75	2,5
	%	1,8%	2,2%	2,6%	3,1%	1,8%	2,03%	1,9%
20-24 év	Fő	26	21	16	14	6	11	9,25
	%	%	%	10,2%	9,6%	5,8%	8,13%	7,02%
25-29 év	Fő	23	16	15	10	7	10	10,25
	%	10,4%	9,4%	9,8%	6,8%	6,0%	7,39%	7,78%
30-34 év	Fő	22	14	9	9	5	13	14,5
	%	9,9%	8,2%	5,8%	6,2%	4,6%	9,61%	11,01%
35-39 év	Fő	29	22	20	19	14	12,5	9,75
	%	13,0%	13,0%	12,8%	12,7%	12,7%	9,24%	7,4%
40-44 év	Fő	19	21	15	14	7	11	9,75
	%	8,5%	12,4%	9,6%	9,6%	6,5%	8,13%	7,4%
45-49 év	Fő	20	14	19	13	10	14,25	8,75
	%	9,0%	8,2%	12,2%	8,9%	9,2%	10,54%	6,64%
50-54 év	Fő	33	20	12	15	12	9,25	10,25
	%	14,8%	11,8%	7,7%	10,3%	11,1%	6,84%	7,78%
55-59 év	Fő	39	28	23	23	16	20,25	17
	%	17,5%	16,5%	14,7%	15,8%	14,7%	14,97%	12,90%
59 év feletti	Fő	7	11	23	25	30	31,25	39,75
	%	3,1%	6,2%	14,7%	17,1%	27,6%	23,11%	30,17%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A válság csökkenésével, a gazdasági irányok átszabásával és a gazdaság stabilizálódásával tapasztalható, hogy a munkanélküliség csökken, egyre többen tudnak elhelyezkedni országosan is, Szentgotthárdon meg különösképpen. A vizsgált időszakban a munkanélküliek száma fokozatosan csökkent, a munkanélküliségi ráta mérséklődött a város kedvező földrajzi elhelyezkedése és gazdasági fejlettsége következtében. Ismét előtérbe került az az évtizedekre feledésbe merült fogalom, hogy munkaerőhiány. Érzékelhetően kialakult a gazdaság több területén is – a termelő ágazatokban éppen úgy, mint a szolgáltatásban.

Az álláskeresők száma minden korcsoportban csökkent a vizsgált időszakban. A munkanélküliség az idősebb, 50 év feletti munkavállalókat sújtja nagyobb mértékben.

A nyilvántartott álláskeresők számának csökkenésével egyidejűleg módosult a munkanélküli-

ek összetétele is. A férfi álláskeresők aránya csökkent. Ebben minden bizonnyal szerepet játszottak a közfoglalkoztatási programok, amelyek elsősorban férfi munkavállalóknak kínáltak lehetőségeket. Nem mutatható ki a statisztikai adatokból, hogy milyen súlya van az Ausztriában végezhető, sokszor csak alkalmi munkának. Ugyanakkor tudjuk, hogy ez a szegmens is jelentős súllyal van jelen a mindennapokban. Ma is van egy réteg, amely hosszú évek óta munkanélküli. Hiába van időnként egyes területeken munkaerőhiány, ezek az emberek akkor sem tudnak elhelyezkedni. Elavult szakmával rendelkeznek, vagy szakképzetlenek, életkoruknál, esetleg egészségi állapotuknál fogva nem tudnak kilépni a munkanélküliség köréből. Van egy igen jelentős réteg, mely kihasználva földrajzi elhelyezkedésünket Ausztriában, esetleg Szlovéniában vállal munkát. A fiatalok többnyire rendelkeznek megfelelő nyelvismerettel, szakképesítéssel, emiatt a magasabb kereseti lehetőségek külföldre vonzzák őket. Ennek következménye, hogy a kvalifikált munkaerő külföldön dolgozik – a betöltetlen álláshelyekre viszont az ország más területeiről, esetleg külföldről (Románia, Ukrajna) kell dolgozókat idehozni.

Munkaerő-piaci folyamatok (sajátosságok, nehézségek, problémák)

A szentgotthárdi járás munkaerő-piaci a területi elhelyezkedést illetően különleges helyzetben van. Szlovénia és Ausztria közelsége erősen befolyásolja a helyi munkaerő-piaci folyamatokat, a területi elhelyezkedés előnyökkel és hátrányokkal egyaránt jár. Előnyként jelenik meg a határ közelsége, a napi ingázás lehetősége, ami jelentősen csökkenti a regisztrált munkanélküliek számát. Az idősebb munkaerő esetében azonban a szükséges nyelvismeret nem minden esetben áll rendelkezésre, így ők nem, vagy csak nehezen tudnak külföldön elhelyezkedni. Hátrány, hogy a határ miatt csak az ország belseje felől van mód a munkaerő biztosítására.

A járás munkaerő-piacán, az ipari parkban sok a nagyobb létszámú foglalkoztató. A magasan kvalifikált, képzett munkaerőt alkalmazni kívánó multinacionális cégek és azok alvállalkozóinak állásajánlataira direkt módon jelentkezhetnek a honlapokon keresztül a munkavállalók. A cégek többször maguk toborozzák a munkaerőt, néhány foglalkoztató kér csak azonnali közvetítést.

A kisebb foglalkoztatók többnyire a járási hivatal által kínált foglalkoztatási támogatások igénybevételével kívánják a munkaerőt foglalkoztatni. A munkaerőpiaci programok segítségével a foglalkoztatók különböző mértékű és időtartamú támogatásban részesülnek az általuk alkalmazott munkavállaló bérének illetve a munkaadói terhek finanszírozásához.

Az elmúlt időszakban emelkedett az igény az általános közvetítésre, mely a nem támogatott álláshelyekre irányul (vendéglátás, turizmus, textilipar). Többségében szakembereket keresnek, de betanított munkára (gépi, kézi csomagoló, textilipari gépkezelő) is fokozott és folyamatos az igény. Folyamatos a kereslet a vendéglátó-ipari, a fémipari és a turisztikai jellegű szakmák iránt. A kis és középvállalkozások nagyon aktívak, jó kapcsolatot tartanak a járási hivatallal, az együttműködésre a kölcsönös segítségnyújtás jellemző.

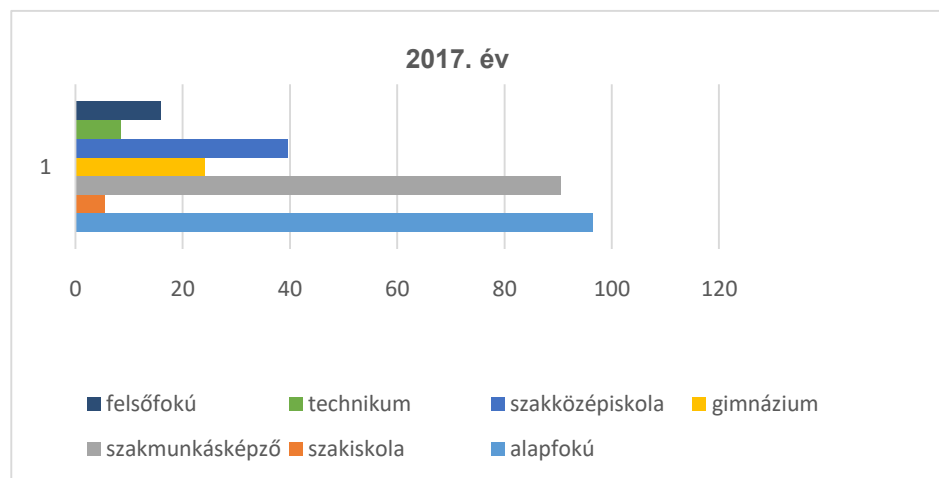
A járás munkaerőpiacára nagy hatású, hogy a francia PSA-csoport 2017 júliusában megvásárolta az Opelt, így a szentgotthárdi Opel gyárat is, ami a járás legnagyobb foglalkoztatója. 2017. október közepén száz munkást irányítottak vissza a WHC Személyzeti Szolgáltató Kft. munkaerő-kölcsönző céghez. Az OPEL Szentgotthárd 2017. november 27-én 100 fős csoportos létszámleépítési szándékot jelentett be, amely a tervek szerint 70 fő szellemi és 30 fő fizikai állományú munkavállalót érintett volna. A tervezett 100 fő helyett 84 fő munkaviszonya 2018. február 28. napján szűnt meg közös megegyezéssel, melyből 32 fő volt érintett a járásból.

Helyben két nagyobb vállalkozás és több kisebb fémipari jellegű foglalkoztató várhatóan tud majd munkát biztosítani az OPEL-ből érkező munkavállalóknak.

Egyik ilyen cég a 2014-ben alakult AMES Hungária Kft. Jellemző munkakörök: gépkezelő, minőségellenőr, autóiipari alkatrészek gyártása. Hamarosan elkészül egy 6600 m²-es csarnoka. A másik cég a Kiswire Kft., ami 2014-ben alakult (addig, 2008-tól Arcelor Mittal Kft., előtte, 1998-tól, Stachlcord). Jellemző munkakörök: gépkezelő, raktáros, anyagmozgató; jellemző

termék: sodrott acél gyártása.

2017. évben a nyilvántartott álláskeresők átlagos létszáma a járásban 281 fő volt. 7,8 %-kal több (22 fő) a 2016. évi 259 főhöz képest. Az álláskeresők iskolai végzettség szerinti megoszlását az alábbi ábra mutatja:

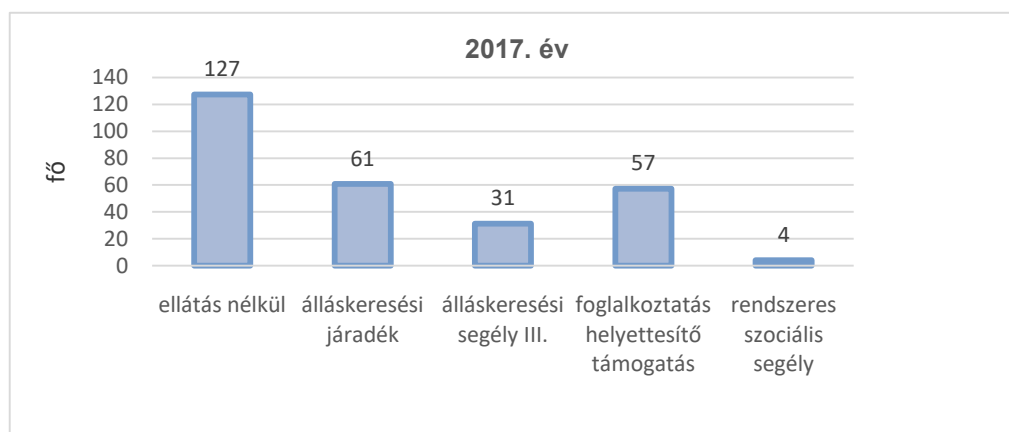

Forrás: VMKH Szentgotthárdi Járási Hivatala

Az álláskeresők megközelítőleg 60 %-a középfokú végzettségű, alapfokú iskolai végzettséggel 97 fő keresett munkát. A diplomával rendelkezők száma 16 fő. Középfokú szakképzett 146 fő, gimnázium 24 fő. Az álláskeresők közül legtöbben középkorúak. A korosztály nehezen helyezhető el az elsődleges munkaerőpiacon (elavult szakma, mentális, egészségügyi problémák és az életkor miatt).

Nemek szerinti megoszlás: 125 nő, 156 férfi.

A különböző jogszabályi változások következtében a korábbi évekhez képest jelentősen megváltozott az álláskeresők ellátás szerinti összetétele, amint azt a következő ábra is mutatja:

Forrás: VMKH Szentgotthárdi Járási Hivatala

2017. évben a regisztrált álláskeresők 21,7 %-a részesült álláskeresési járadékban. Foglalkoztatást helyettesítő támogatást 57 fő (20,28%) kapott. 127 fő álláskereső az elhelyezkedés reményében működött együtt a hivatallal. A tartósan – egy éven túl – regisztráltak száma 92 fő volt.

3.2.3. számú tábla - A munkanélküliek és a 180 napnál régebben munkanélküliek/nyilvántartott

álláskereső száma és aránya									
Év	Nyilvántartott/regisztrált munkanélküli			180 napnál régebben regisztrált munkanélküli					
	Fő			Fő			%		
	Nő	Férfi	Összesen	Nő	Férfi	Összesen	Nő	Férfi	Összesen
2012	98	101	199	39	31	70	39,8%	30,7%	35,2%
2013	71	87	158	28	30	58	39,5%	36,8%	36,7%
2014	68	77	145	21	29	50	30,9%	37,7%	34,5%
2015	70	83	153	31	37	68	44,3%	44,6%	44,4%
2016	51	76	127	30	41	71	58,8%	53,9%	55,9%
2017	57	75	132	na	na	na	na	na	na
2018	57	78	135	na	na	na	na	na	na
2019	51	81	132	na	na	na	na	na	na

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A regisztrált munkanélküliek számában jelentős csökkenés mutatkozik, az elmúlt közel 10 évben több, mint a felére esett vissza. A nők és férfiak aránya közel azonos, a férfiaké minimálisan magasabb. Az összes regisztrált munkanélkülihez képest a tartós munkanélküliek száma nem csökkent jelentősen.

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő álláskereső száma és a 18-29 éves népesség száma									
Év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskereső száma					
	Nő	Férfi	Összesen	Nő		Férfi		Összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2012	581	573	1154	9	1,6%	13	2,3	22	1,9%
2013	552	572	1124	4	0,7%	6	1,0%	10	0,9%
2014	559	559	1118	5	0,9%	7	1,25%	12	1,0%
2015	549	563	1112	6	1,1%	5	0,9%	11	0,99%
2016	528	558	1086	2	0,4%	3	0,53%	5	4,7%
2017	508	538	1046	na	na	na	na	12	1,15%
2018	525	497	1022	na	na	na	na	14	1,37%
2019	500	508	1008	na	na	na	na	12	1,19%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A pályakezdő munkanélküliek közé azok a fiatalok sorolhatók, akik még nem töltötték be a 25. (felsőfokú végzettség esetén 30.) életévüket. A pályakezdők számának alakulását szezonális jellemzi. A tanév befejeződését követően a nyári hónapokban megemelkedik a frissen végzett fiatal álláskereső száma.

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség				
Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Nő	Férfi	Nő	Férfi
	%	%	%	%
2001	87,0%	94,0%	13,0%	6,0%
2011	94,7%	8,1%	5,3%	1,9%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

Az adatok azt mutatják, hogy a két népszámlálás között eltelt időszakban a **csupán** általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma kevesebb, mint felére csökkent. Ugyanakkor megállapítható, hogy a nők körében magas volt az általános iskolát el nem végzettek aránya, melyet magyarázhat a hátrányos helyzet, valamint a korai gyermekvállalás is.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek száma iskolai végzettség szerint							
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	A nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség		Általános iskolai végzettség		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	fő	%	fő	%	fő	%
2012	199	3	1,5%	36	18,1%	160	80,4%
2013	158	2	1,3%	31	19,6%	125	79,1%
2014	145	2	1,4%	25	17,2%	118	81,4%
2015	153	2	1,3%	35	22,9%	116	75,8%
2016	127	2	1,6%	31	24,4%	94	74%
2017	132	na	na	30,75	23,34%	99,75	75,71%
2018	135	na	na	32,75	24,21%	102	75,42%
2019	132	na	na	25,5	19,35%	105,5	80,08%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az elmúlt években az iskolai végzettség alapján nyilvántartott álláskeresők arányát tekintve lényeges változás nem volt. A foglalkoztatottság szintje függ az egyén iskolai végzettségétől. A nemzetközi összehasonlításban alacsony hazai foglalkoztatási arányt jelentős mértékben az alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsági elmaradása okozza. Emellett a magyar képzési rendszer negatívumaként jelentkezik a túlképzés. Elsősorban a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya nőtt meg az utóbbi években, míg a munkaerő-piac igényeinek megfelelő, szakképzettséggel rendelkező egyre kevesebb.

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők			
Év	Általános iskolai felnőttoktatásban résztvevők száma	8. évfolyamot felnőttoktatásban eredményesen elvégzők száma	
	Fő	Fő	%
2013	0	0	0
2014	0	0	0
2015	0	0	0
2016	0	0	0
2017	0	0	0
2018	0	0	0
2019	0	0	0

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TAKISZ)

Szentgotthárdon általános iskolai felnőttoktatás nem működik, ezért ennek a témának a magyarázata nem releváns.

3.2.8. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában								
Év	Középfokú felnőttoktatásban résztvevők összesen	Szakiskolai felnőttoktatásban résztvevők		Szakközépiszkolai felnőttoktatásban résztvevők		Gimnáziumi felnőttoktatásban résztvevők		Középiszkolai tanulók száma a felnőttoktatásban
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%	Fő
2013	na	na	na	na	na	na	na	na
2014	na	na	na	na	na	na	na	na
2015	na	na	na	na	na	na	na	na
2016	na	na	na	na	na	na	na	na
2017	na	na	na	na	na	na	na	na
2018	na	na	na	na	na	na	na	na
2019	na	na	na	na	na	na	na	na

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

Középfokú oktatásban résztvevők számára vonatkozó adat nem áll az önkormányzat rendelkezésére. A III. Béla Szakképző Iskola és Kollégium felnőttoktatási tevékenységet is folytat, valamint engedéllyel rendelkező felnőttképző intézményként is funkcionál.

Ennek keretében Szentgotthárd és a környező települések munkaképes korú lakosai számára nyújt lehetőséget arra, hogy magas színvonalú képzések során eredményesen sajátíthassanak el korszerű, főként gépészeti, elektronikai és vendéglátó ipari jellegű továbbtanulást, illetve az önálló vállalkozást egyaránt segítő szakmai ismereteket, valamint új képesítéseket szerezhettek.

Iskolarendszeren kívüli OKJ-s képzést oktatást szolgáltató cégek is végeznek.

A Szentgotthárdi Járási Hivatal 2017. évben elért eredményeit a következő tényezők befolyásolták:

- kedvezőtlen a regisztrált munkanélküliek összetétele,
- jelentős csökkenés történt a regisztrált munkanélküliek számában,
- a közfoglalkoztatás jelentősen csökkenti az elsődleges munkaerő-piacra történő elhelyezkedés lehetőségét,
- a GINOP 5.2.1 Ifjúsági Garancia Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program, a GINOP 5.1.1 Út a munkaerőpiacra, a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program - 5.1.1.-15-VS1-2016-00001- „Vas Megyei Foglalkoztatási Paktum 2014-2020” és a Terület- és Területfejlesztési Operatív Program -5.1.2-15-VS1-2016-00001 "A Dél-Vas Megyei Gazdaság- és Foglalkoztatás-fejlesztési Együttműködés a helyi gazdaságfejlesztés szolgálatában" elnevezésű munkaerőpiaci programok elindultak,
- Ausztria és Szlovénia közelsége szezonális illetve állandó munkalehetőséget biztosít a nyelvet beszélő munkavállalóknak.

A fenti okok miatt az álláskereső elhelyezése és a munkaerőigények kielégítése nehézségekbe ütközik. A regisztrált munkanélküliek több mint egyharmada tartósan munkanélküli, alacsony végzettségű, illetve 50 év feletti. Több esetben ezen jellemzők egy személynél halmozottan jelennek meg. Van egy viszonylag állandó, több éve munkanélküli réteg, amelynek sikeres közvetítése nehéz. A járásra az év folyamán nem volt jellemző nagyobb ki- és beáramlás.

A megyében Szentgotthárdon a legalacsonyabb a regisztrált álláskeresőkön belül a pályakezdők aránya. A tanév befejeztével sem jelent meg számottevő pályakezdő munkanélküli. 2017. évben nagyobb létszám felvételére nem került sor.

3.2.8. számú táblázat - 2018. évre vonatkozó statisztikai adatok a szentgotthárdi járásban		
Sorszám	Szentgotthárdi Járási Hivatal	
1.	Munkanélküliségi ráta	5,4
2.	Nyilvántartott álláskeresők száma	364
3.	Pályakezdők száma	18
4.	Álláskeresői támogatásban részesülők száma	91

5.	FHT-ban részesülők száma	53
6.	Újonnan bejelentett álláshelyek száma	69
7.	Tartós álláskeresők száma (egy éven túli)	84

(A statisztikai adatok a 2018.01.20-i adatokat tartalmazzák) Forrás: VMKH Szentgotthárdi Járási Hivatala

1

3.2.8.1 számú táblázat – 2018-2019. évekre vonatkozó statisztikai adatok a szentgotthárdi járásban (év végi adatok)			
Sorszám	Szentgotthárdi Járási Hivatal	2018	2019
1.	Munkanélküliségi ráta	4,2	3,9
2.	Nyilvántartott álláskeresők száma	298	273
3.	Pályakezdők száma	15	13
4.	Álláskeresési támogatásban részesülők száma	137	111
5.	FHT-ban részesülők száma	38	39
7.	Tartós álláskeresők száma (egy éven túli)	202	74

Forrás: VMKH Szentgotthárdi Járási Hivatala

Szinte minden paraméter tekintetében csökkenő tendenciát mutatnak az adatok.

Munkaerő-piaci programok, támogatási eszközök

GINOP 5.1.1 Út a munkaerőpiacra

Az Európai Szociális Alap támogatja az „Út a munkaerőpiacra” elnevezésű munkaerő-piaci programot, mely személyre szabott szolgáltatásokkal, támogatási formákkal kívánja elérni a munkaerőpiacra való be-, illetve visszajutást. A munkaerő-piaci program lebonyolítói a kormányhivatalok és a járási hivatalok. A munkaerő-piaci program azokra a 25-64 év közötti nyilvántartott álláskeresőkre és azokra a 25-64 év közötti szolgáltatást igénylőként, közvetítést igénylőként nyilvántartottakra (körülbén azokra a személyekre, akik gyermekük gondozása vagy rehabilitációs ellátásuk miatt álláskereső nyilvántartásba nem vehetők, de képzéssel támogathatók) és azokra a versenyszférába kiléptethető közfoglalkoztatottakra irányul, akiknek elhelyezkedése az állami foglalkoztatási szerv megítélése szerint jelen munkaerő-piaci program segítségével mozdítható elő.

Munkaerő-piaci szempontból a bevonás során előnyben részesítendőek a fentiek közül a kiemelt csoportba tartozók: a 25-30 év közötti pályakezdő álláskeresők, az alacsony iskolázottságú nyilvántartott álláskeresők, a gyermekgondozást és hozzátartozó ápolását követő újrakezdés nehézségeivel küzdő nyilvántartott álláskeresők (azok a nyilvántartott álláskeresők, akik a projektbe való belépést megelőző 12 hónapon belül terhességi-gyermekágyi segélyben/csecsemőgondozási díjban részesültek), a közfoglalkoztatásból a versenyszférába visszavezethetőek.

GINOP 5.2.1 Ifjúsági Garancia Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program

Az Ifjúsági Garancia Rendszer bevezetésével hazánk is vállalta, hogy a 25 év alatti fiataloknak a munka illetve tanulás világába történő be- vagy visszajutáshoz konkrét lehetőség felajánlását garantálja meghatározott időtartamon belül. A fiatalok számára az országban egységesen a járási/kerületi hivatalok foglalkoztatási osztályai szolgálnak az Ifjúsági Garancia Rendszerébe való belépési pontként.

Cél: a munka illetve tanulás világába történő be- vagy visszajutás. Célcsoport: a 25 év alatti (15-24 év közötti) nem tanuló és nem dolgozó fiatalok.

Az Ifjúsági Garancia Rendszer és a keretében megvalósuló munkaerő-piaci programokban kiemelték a legalább 6 hónapja álláskeresőként nyilvántartott fiatalok, akiknek esetében cél, hogy 6 hónapon belül történjék meg valamilyen konkrét lehetőség felajánlása a foglalkoztatásra vagy tanulásra.

A TOP-5.1.2-15-VS1-2016-00001 "A Dél-Vas Megyei Gazdaság- és Foglalkoztatás-fejlesztési Együttműködés a helyi gazdaságfejlesztés szolgálatában" elnevezésű munkaerőpiaci program

A program célja, hogy az Európa 2020 Stratégia által a foglalkoztatás területén megfogalmazott célkitűzések megvalósulásához térségi és helyi szintű foglalkoztatási és gazdaságfejlesztési prog-

ramok kidolgozásával és megvalósításával járuljon hozzá. Az Európai Szociális Alap célkitűzése, hogy csökkentse a tagországok munkanélküliségét. A TOP-5.1.2-15 program személyre szabott szolgáltatásokkal, támogatási formákkal kívánja elérni a munkaerőpiacra való be-, illetve visszajutást.

A térségi és helyi szintű foglalkoztatási és gazdaságfejlesztési programok megvalósításában a kormányhivatalok és a járási hivatalok vesznek részt.

A programban meghatározott munkaerőpiaci tevékenységekbe az adott térségben munkát vállalni szándékozó, álláskereső hátrányos helyzetű személyek, inaktívak, valamint a közfoglalkoztatásból a versenyszférába visszavezethetők vonhatók be.

A programbavonás szempontjából hátrányos helyzetűnek minősülnek az alacsony iskolai végzettségűek, 25 év alatti fiatalok, vagy 30 év alatti pályakezdő álláskereső, 50 év feletti, GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők, vagy legalább egy gyermeket egyedül nevelő felnőttek, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők, tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek, megváltozott munkaképességű személyek, roma nemzetiséghez tartozó személyek.

A TOP-5.1.1.-15-VS1-2016-00001 „Vas Megyei Foglalkoztatási Paktum 2014-2020” elnevezésű munkaerőpiaci program

A programbavonást, a támogatási ügyintézkést a program szombathelyi ügyintézője bonyolítja. Az ügyfelek felkutatása, a toborzás, a program előkészítése a Szentgotthárdi Járási Hivatal illetékességi területén történik a TOP-5.1.2 ügyintéző és mentor segítségével.

Közfoglalkoztatás

A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája. Támogatott „tranzitfoglalkoztatás”, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerőpiacra. A közfoglalkoztatott támogatást vehetnek igénybe annak érdekében, hogy átmeneti munkalehetőséget biztosítsanak azok számára, akiknek az önálló álláskereső eredménytelen.

A közfoglalkoztatás a jelenlegi piaci és gazdasági környezetben számottevő lehetőséget jelent a hátrányos helyzetben lévő, foglalkoztatási támogatásban részesülő, illetve már semmilyen álláskeresési és szociális ellátásra sem jogosult álláskereső átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására.

Az Möt. 13. § (1) bekezdés 12. pontja alapján a települési önkormányzat feladatai közé tartozik - többek között - a helyi közfoglalkoztatás.

Az Ft. 8. § (4) bekezdés a) pontja szerint a helyi önkormányzat a külön jogszabályban meghatározott közfoglalkoztatást szervez.

A közfoglalkoztatás jogi kereteit a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény, továbbá a közfoglalkoztatáshoz nyújtható támogatásokról szóló 375/2010. (XII. 31.) Korm. rendelet teremtették meg.

A program keretén belül a Korm. rendelet szabályozza a Nemzeti Foglalkoztatási Alap közfoglalkoztatási támogatások előirányzata felhasználását. A rendelet 2. § (2) bekezdése alapján az előirányzat terhére a következő támogatások nyújthatók:

- a) rövid időtartamú közfoglalkoztatás támogatása;
- b) hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása;
- c) országos közfoglalkoztatási program támogatása;
- d) közfoglalkoztatás mobilitását szolgáló támogatás;
- e) vállalkozás részére foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (bérpótló juttatásban) részesülő személy foglalkoztatásához nyújtható támogatás.

A közfoglalkoztatásra irányuló kérelmeket a foglalkoztatás helye szerint illetékes járási hivatal foglalkoztatási osztályához kell benyújtani. A támogatás mértéke rövid időtartamú közfoglalkoztatás esetén 95%-os mértékig, hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás esetén 70-100%-ig terjedhet.

Önkormányzati intézményeink évek óta folyamatosan szerveznek közfoglalkoztatást. 2013. évtől önrész biztosításához támogatást nem nyújtott az önkormányzat intézményei részére, mivel 100%-os támogatottságú programok indultak.

2019. és 2020. évben azok a települések, amelyek adóerő-képessége a 110.000,- Ft/fő mértéket és a lakosságszáma a 700 főt meghaladta, nem indíthattak közfoglalkoztatási programot, közfoglalkoztatási támogatásban nem részesülhettek. Emiatt Szentgotthárd Város Önkormányzata, intézményei és a település civil szervezetei sem kaphattak 2019-ben és 2020-ban közfoglalkoztatási támogatást.

Diákmunka lehetősége az önkormányzat intézményeinél

2013-tól van lehetőség a településeken a kormányhivatalok foglalkoztatási főosztályai és a járási hivatalok foglalkoztatási osztályai közreműködésével „nyári diákmunka” megvalósítására.

A központi program keretében az önkormányzatok és önkormányzati fenntartású intézmények támogatást igényelhetnek a 16-25 év közötti, nappali tagozatos tanulói vagy hallgatói jogviszonnyal rendelkező és azt igazolni tudó diákok foglalkoztatásához. A foglalkoztatás történhet az önkormányzat fenntartásában álló, alapfeladat ellátását szolgáló intézményben is.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

2015. március 1-vel jelentősen átalakult a pénzbeli és természetbeni szociális támogatások rendszere, mely változások az esélyegyenlőség szempontjából kiemelt célcsoportok támogatását jelentősen befolyásolták.

Hatáskörváltás alapján jelenleg a járási hivatalok állapítják meg a következő ellátásokat: aktív korúak ellátása, időskorúak járadéka, ápolási díj, közgyógyellátás (alanyi és normatív jogon), és az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság.

Az önkormányzatok által biztosított ellátás neve 2015. március 1-jétől egységesen települési támogatás lett. Szentgotthárd város esetében – tekintettel az eddigi tapasztalatokra és az új törvényi feltételekre – a kötelező támogatási forma, azaz a rendkívüli települési támogatás mellett – melynek szabályai szinte teljesen megegyeznek a korábbi önkormányzati segély előírásaival – a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott települési támogatás került bevezetésre. Ezen ellátások a szociális igazgatás és az egyes szociális ellátási formák helyi szabályairól szóló 4/2015. (II. 26.) önkormányzati rendeletben kerültek szabályozásra. A szociális rászorultság megállapítása szempontjából az egyenlő esély elvének érvényre juttatása jegyében az egyedül élők, a gyermeket nevelő, illetve gyermeket nem nevelők estében eltérő jövedelemhatár került szabályozásra.

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresési segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma	Álláskeresési segélyben részesülők (fő)	Álláskeresési segélyben részesülők %
2013	6 089	5	0,1%
2014	6 055	10	0,2%
2015	5 989	14	0,2%
2016	5 864	15	0,3%
2017	5 883	17	0,3%
2018	5730	16,5	0,29%
2019	5642	26,25	0,46%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Álláskeresési járadékra jogosult az az álláskereső, aki az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap jogosultsági idővel rendelkezik és munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre és számára az állami foglalkoztatási szerv nem tud munkát felajánlani. Az álláskeresési járadék lejártá után – illetve az ahhoz szükséges jogosultsági idő hiányában – vehető igénybe álláskeresési segély. Ilyen ellátást csak azok vehetnek igénybe, akik a rájuk vonatkozó nyugdíjkorhatár betöltését megelőző öt évben váltak álláskeresővé. A nyugdíj előtti álláskeresési segély összege a minimálbér 40%-a.

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma			
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma	Álláskeresési járadékra jogosultak	
		fő	%
2013	158	32,00	20,3
2014	145	29,50	20,3
2015	153	27,50	17,0
2016	127	24,75	19,5
2017	132	28,75	21,8
2018	135	34	25,2
2019	132	32	24,2

Forrás: TeIR-KSH

3.3.3. számú táblázat- Rendszeres szociális segélyben és foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma				
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2016. márc. 1-től (2015. február 28.-ig rendszeres szociális segélyben részesülők)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatás (álláskeresési segély - negyedévek átlagában számolva)	
	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2013	17	0,28%	53	23,87%
2014	14	0,23%	20	12,27%
2015	29	0,48%	22	14%
2016	47	0,8%	24	17,08%
2017	na	na	na	na
2018	na	na	na	na

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. A korábban jegyzői hatáskörben lévő aktív korúak ellátásának megállapítása a járási hivatal hatáskörébe került 2015. március 1-jétől.

A rendszeres szociális segély 2015. március 1-jétől ebben a formában nem része a szociális ellátórendszernek, a jogosultak köre – az átalakítást követően – más ellátásokra vált jogosulttá.

Aktív korúak ellátására vonatkozó statisztikai adat az önkormányzat részére nem áll rendelkezésre.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

Szentgotthárd település szerkezete sajátos, melyben szinte minden települési típus jegyei megtalálhatóak: van sűrűn beépített városközpont emeletes épületekkel és üzletekkel; van lakótelep társas-

házakkal; van családi házas, kertvárosi jellegű övezet és vannak Szentgotthárdhoz csatolt településrészek falusias jellegű beépítettséggel, illetve szórt beépítéssel.

A településen a csatornázottság nem teljes körű. A csatolt településrészek közül Farkasfa és Jakabháza szennyvízhálózata nincs kiépítve.

Máriaújfalu településrészen a csatorna-építési munkálatok lezárultak. Műszaki átadás-átvételre, üzembe helyezésre és lakossági fórumra került sor 2018. március 27-én, május 25-én megtörtént a beruházás ünnepélyes átadása. A lakosság ráköthet a csatornahálózatra. A kivitelező jótállási kötelezettségére tekintettel az Önkormányzat garanciális bejelentést tett a még el nem végzett tereprendezési, úthelyreállítási munkálatokra vonatkozóan.

A város közlekedési szempontból kedvező helyzetben van. A Székesfehérvártól Szentgotthárd-Rábfüzesig, s onnan Ausztriába vezető 8-as főút a város szélén lévő településrészen halad át.

A jelenleg folyamatban lévő M8-as autópályát a Körment – Szentgotthárd-Rábfüzes országhatár közötti szakasz megvalósulása után, a Szolnoknál építés alatt lévő M4-es autópályát fogja a főváros elkerülésével összekötni az építés alatt álló S7-es osztrák autópályával. Fő célja új kelet–nyugati irányú közúti közlekedési tengely létrehozása az ország középső részén, tehermentesítve a túlterhelt Bécs–Budapest–Szolnok útvonalat.

A tervezett 28,9 kilométeres út négy külön szintes csomóponttal, 35 kisebb híddal, illetve hídszerkezettel rendelkezik majd, Nemesmedves térségében völgyhíd is épül. A 2x1 sávú M8-as nyomvonalát úgy tervezték, hogy a későbbiekben 2x2 sávúra is bővíthető. Az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (IKOP) támogatásával indított projektet két szakaszra bontva hajtják végre, Körment és Nemesmedves térsége, illetve Nemesmedves térsége és Szentgotthárd-Rábfüzes között.

A városközponton haladnak át a felsőszölnöki és a kétvölgyi szlovén határátkelőkhöz vezető utak. A vasúti közlekedést a Szombathely-Szentgotthárd vonal biztosítja, melynek villamosítása megtörtént és melynek közvetlen ausztriai összeköttetése is van napi több vonatpárral.

A Szombathely-Körment-Szentgotthárd vasútvonal GYSEV részére történő átadása óriási fejlődést indukált a vasútvonal korszerűsítésében. Az alépítményi pályaszerkezet korszerűsítése és a pálya-villamosítás mellett az autóbusz-pályaudvar vasútállomás mellé költöztetése is megvalósult.

Helyközi autóbuszjáratokkal a környező települések és az 54 km-re lévő megyeszékhely érhető el. A városban helyi tömegközlekedés nincs, a településrészek helyközi buszjáratokkal érhetőek el.

Kereskedelmi ellátottság szempontjából kedvező a helyzet a városban.

Bár Szentgotthárd járási székhely város, a közszolgáltatások és a hivatalos ügyintézés fórumainak egy része a várostól távol, más járási székhelyen található (pl. kórház, közjegyző, bíróság, ügyészség, földhivatal, népegészségügy, élelmiszerlánc-biztonság és állategészségügy, építésfelügyelet stb.).

Az önkormányzati törvény az önkormányzatok ellátandó feladatai között rögzíti a lakás- (és helyiség) gazdálkodást. A törvény rögzíti az önkormányzatok számára a hajléktalanság megelőzésének és a területükön hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának kötelezettségét 2013. január 1-jétől.

Bérlakás-állomány

Szentgotthárd Város Önkormányzatának a lakások bérletéről szóló 12/2001. (III. 29.) önkormányzati rendelete értelmében 2013. január 1-jétől az önkormányzati tulajdonú bérlakások ingatlankezelője a SZET Szentgotthárdi Eszközkezelő és Településfejlesztő Kft. A SZET Szentgotthárdi Kft. jelenleg 237 db (2020. február hónapban 232 db) önkormányzati tulajdonú bérlakást kezel.

A lakásvagyon Szentgotthárd Város önkormányzati vagyonának jelentős része. Az a része, ami megfelelően gazdálkodva bevételt hozhat a bérleti díjakból és értékesítés esetén jelentős bevételt eredményezhet.

Szentgotthárd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 291/2005. számú határozatával lakáskonceptiót fogadott el, melynek megvalósulásáról évente kell beszámolni. A koncepció a legnagyobb figyelmet az önkormányzati tulajdonú bérlakásokra fordítja.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Összes lakásállomány (db)		Bérlakás állomány (db)		Szociális lakásállomány (db)		Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	
		Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma		Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2011	3331	8	242	8	218	8	0	0
2012	3374	8	243	8	220	8	0	0
2013	3386	8	241	5	224	5	0	0
2014	3399	5	241	5	221	5	0	0
2015	3413	0	241	0	206	0	0	0
2016	3446	0	241	0	180	0	0	0
2017	3476	0	237	0	174	0	0	0
2018	3507	0	233	6	140	6	0	0
2019	na	na	232	6	137	6	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

A koncepció előírásai, teljesülése

Az önkormányzati bérlakások szociális alapon csak az arra ténylegesen rászorulóak számára utalhatók ki. A szociális bérlakások a szociális ellátás részét képezik. Ennek megfelelően a szociális lakás a szociálisan rászorultak segítségét szolgálja. Eerre tekintettel a szociális alapon kiutalt bérlakások bérlőinek jövedelmi-vagyoni helyzetét évente felül kell vizsgálni – ennek módja a bérlők jövedelmi és egyéb viszonyairól adott nyilatkozata.

Megüresedő lakás kiutalásakor továbbra is nagyobb hangsúlyt kell arra fektetni, hogy lehetőleg a régebb óta lakásigénylővel rendelkező személyek részére történjen meg a lakás kiutalása (természetesen a lakásigénylővel együtt költöző családtagok számához, a rendelkezésre álló szobák számához igazodóan és a rászorultság figyelembe vételével).

2017-ben 6 lakás szociális, 8 piaci alapon, 3 munkakörhöz kötötten került kiutalásra, továbbá 4 minőségi lakáscsere került megvalósításra. Továbbá az illetékes bizottság 18 bérlési jogviszony folytatásához járult hozzá, melyből 8 bérlő piaci alapon bérlő tovább a lakást, mivel a jövedelmük meghaladta a szociális szintet.

A szociális alapon kiutalt bérlakásokban élők jövedelmi, anyagi helyzetének megváltozása esetén a bérlő a bérlakásból kiköltözik, vagy a nem szociális bérlakások bérlési díját fizeti meg a továbbiakban.

Azon bérlők, akik szociális alapon voltak bérlők, s időközben a jövedelmi helyzetük megváltozott (javult), de a lakást nem kívánják visszaadni, lehetőségük van új bérlési szerződést kötni a vonatkozó rendeletek szabályai szerint. A már nem szociális bérlakásban élők valamennyien potenciális minőségi lakáscsere igénylők lehetnek, tehát megürülő lakások esetén lakásuk leadása után a magasabb komfortfokozatú (minőségű) lakásra elsősorban ők tarthatnának igényt.

A szociális bérlakás igények kielégítésén kívül lehetőség van lakások piaci bérlési díjért való bérbéradására is. Eerre csak összkomfortos, komfortos, gázkonvektoros fűtésű és elsősorban 1994. január 1. után épült lakások esetében van lehetőség. A lakbérük teljesen piaci alapú vagy ahhoz nagyon közeli.

A lakbért a lakás használatának ellenértékéért kell fizetni, a befolyó lakbér pedig elsősorban a bérlakások felújításának a fedezésére szolgál. Abban az esetben, ha a bérlakásban lakó vállalja a lakásnak az 1993. évi LXXVIII. törvény 91/A. § 17. pontjában meghatározott felújítások elvégzését (a központi berendezések felújítása – pl. központi fűtés berendezései, víz-, csatorna- és gázvezeték, elektromos vezetékek stb.), akkor a felújítás fejében a költségeket „lelakhatja”. További feltétel a felújításhoz való előzetes hozzájárulás kérése az önkormányzattól, a munkálatok megkezdésekor és

befejezésekor a megtekintés/ellenőrzés lehetővé tétele, a munkálatok értékének számlával való igazolása, a befejezést követően a „lelakásról” külön megállapodás kötése.

A szociális bérlakásokhoz kapcsolódóan a Vas Megyei Kormányhivatal Szentgotthárdi Járási Hivatal Kormányablak Osztálya és a Szentgotthárdi Közös Önkormányzati Hivatalban a lakásügyeket intéző Városüzemeltetés folyamatosan egyeztetni köteles. A hivatal a szociális lakásra jogosultak és szociális lakásra nem jogosultak lakásigényléseit nyilvántartja. A kérelem beadásakor az igénylő szociális helyzetét közösen fel kell tární. Ugyancsak közösen kell megvizsgálni a szociális helyzetet a lakás kiutalása előtt.

Az önkormányzati lakások bérbeadásából a SZET Szentgotthárdi Kft-hez befolyó lakbérek 1/3-át kötelezően lakásfelújítási célra kell elkülöníteni. Az összeg felhasználására évente a SZET Szentgotthárdi Kft-nek tervet kell készíteni. A tervet a Városüzemeltetéssel egyeztetni, illetve jóváhagyatni szükséges.

Megüresedett összkomfortos önkormányzati bérlakást a lehetőségekhez mérten elsősorban piaci alapon kell bérbeadásra meghirdetni, illetve bizonyos komfortos (jobb állapotban lévő) lakások esetén is mérlegelendő a piaci alapon történő bérbeadás lehetősége. Amennyiben az adott évben a költségvetésben lakásértékesítés szerepel, úgy az abban meghatározott bevétel eléréséig ezen lakásokat értékesítésre kell meghirdetni.

Lakhatást elősegítő elem az első lakáshoz jutók támogatása, amit továbbra is fenn kell tartani. (2008-ban 10 igénylő, 2009 -2010-ben 5-5, 2011-ben 3 igénylő, 2012-ben 3 igénylő, 2013-ban: 1 igénylő, 2014-ben: 3 igénylő, 2015-ben: 2 igénylő, 2016-ban 6 igénylő, 2017-ben 2 igénylő, 2018-ban 2 igénylő.)

Sajnos az elmúlt időszakban nem valósult meg újabb bérlakások építése. Elsődleges cél kell, hogy legyen az önkormányzati bérlakás piac mobilizálása.

Nagy probléma, hogy a bérlakások egy része rossz állapotban van, felújításra szorulna. A bérlakásgazdálkodásból befolyó bevétel messze nem elég a szükséges felújításokra. A tulajdonos önkormányzat sem tud erre költségvetési forrást biztosítani, ilyen pályázati források eddig nem álltak rendelkezésre.

A bérlakásépítést önkormányzati erőből és/vagy egyéb forrás bevonásával kell megvalósítani. Meg kell vizsgálni, hogy a volt farkasfai iskolában szociális bérlakások, a Szentgotthárd, Arany J. u. 3. sz. alatti ingatlanon időskorú nyugdíjasok részére kiutalható kisméretű szociális bérlakások kialakítását miként lehetne megvalósítani.

A laktanya munkásszállóvá történő kialakítása 2019-ben megvalósulhat, a munkálatok megkezdődtek. Az önkormányzat költségvetésének jelenlegi helyzete alapján ezen felül bérlakások építésére nincs lehetőség.

A laktanya munkásszállóvá történő kialakítása 2019. évben megvalósult.

A lakások felújításához, kialakításához szükséges fedezet előteremtésének egyik lehetősége lehetne még a lakások értékesítése, illetve az ebből származó bevételekkel azonos felújítási alap létrehozása. További lehetőségek is adódhatnak természetesen a fedezet megteremtésére, pl. pályázat útján, vagy építési vállalkozó, befektető bevonásával.

Tervben van továbbra is építési telkek kialakítása. Építési telkek kialakítása esetén előnyt élveznek továbbra is azok, akik az építkezést követően önkormányzati bérlakást adnak le.

Szentgotthárd Város Önkormányzata a bérlakás-gazdálkodás szorosabb kontrollját alakította ki azáltal, hogy elrendelte legalább kéthavonta egyeztető kontrollmegbeszélések tartását a Közös Önkormányzati Hivatal koordinálásával.

A fiatalok lakáshoz jutását segíthetné a F fiatal Házások Otthona, ahova olyan szentgotthárdi fiatalok költözhetnének be, akik saját lakáshoz szeretnének jutni és ehhez előtakarékoskodást vállalnának. Itt számításba jöhet a meglévő bérlakás állomány egyes komfortos és összkomfortos lakásainak a felhasználása, vagy új építése. Egy olyan rendszert kellene létrehozni, amelyben a rászoruló fiatalok úgy kapnak alacsony lakbérrel önkormányzati bérlakást, hogy vállalják: meghatározott időn – célszerűen öt éven – belül saját lakást vásárolnak, vagy építenek és az önkormányzati lakásból kiköltöznek.

Szentgotthárdon cél, hogy az önkormányzati bérlakásállomány, annak értékesítése helyett inkább a lakások megfelelő bérbeadásával kerüljön hasznosításra. Ennek a célnak megfelelően növelésre

került a piaci alapon bérbeadott lakások száma, a megüresedett összkömfortos lakásoknál mindig, a komfortosoknál, ha csak lehet, megpróbálkozunk a lakás piaci alapon való bérbeadásával. A jelek azt mutatják, hogy ezt sikerrel tudjuk tenni annál is inkább, mert az önkormányzati lakásaink „piaci bérleti díja” alatta van a szabad piaci bérleti díjaknak, így meglehetősen népszerűek. A megürülő lakások esetén azonban ez azzal is jár, hogy azokat a szokásosnál jobban kell helyreállítani, illetve felújítani – amivel a SZET Szentgotthárdi Kft. foglalkozik. A bevételeken is látszik, hogy megéri piaci alapon bérbé adni a lakásokat – ráadásul Szentgotthárdnak elég sok szoba jöhető lakása van. Különösen érdekes, hogy nagyon nagy számban vannak összkömfortos önkormányzati bérlakások szociális alapon kiadva – ezek mielőbbi felszabadítására lenne szükség. Még azt is végig kellene gondolni, hogy a lejárt bérleti szerződéseket összkömfortos lakásban ne hosszabítsuk meg automatikusan, hanem keressünk a 240 lakásunk között olyat, ahol nem összkömfortos körülmények között lehet valaki szociális bérlő.

Fontos elem, hogy a piaci alapon bérbé adott lakásokat „megtisztítsuk” a szociális szempontokat ebbe a piaci rendszerbe is belevívő elemektől (lásd a háromszoros bérleti díj fizetéshez csatolt szociális szempontokat).

Azt is fontosnak tartjuk, hogy ha lehet, akkor új lakások is kerüljenek a lakásaink közé – erre is számtalan példa volt az elmúlt években és ilyenre példa a következőkben is lesz.

A kintlévőségek miatt ki kellett alakítani egy hatékonyabb végrehajtási rendszert.

Hatékony lakásgazdálkodás akkor van, ha erre egy alkalmas, több elemet is magában foglaló rendszer felépül, melynek az egyes elemeit az előbb említettük. Szereplői: a SZET Szentgotthárdi Kft., amely a bérleti szerződéseket köti, a bérleményeket ellenőrzi, a kintlévőségeket behajtja, a megürült lakásokat felújítja. A következő fontos elem a Pénzügyi, Jogi és Gazdasági Bizottság (2019 októberéig az Eszközkezelő Önkormányzati Bizottság), amelyik a lakásokat átruházott hatáskörben eljárva kiutalja. Szereplő még a Szentgotthárdi Közös Önkormányzati Hivatal, ahol a lakásigénylők nyilvántartásával, a pályázatok előkészítésével, a nyilvántartások vezetésével foglalkozunk. Néhány éve létrejött a Lakásügyi Koordináció, ami egy viszonylag rugalmas szerveződés, mely egybe vonja az önkormányzati lakásgazdálkodás szereplőit (Hivatal, Bizottság, SZET Szentgotthárdi Kft., szociális tanácsadó, végrehajtásban működő ügyvéd – és mind rövid távú kérdésekben mind esetenként koncepcionális dolgokban is tud együtt gondolkodni.

A 2011. évi népszámlálás időpontjában Szentgotthárdon 3331 lakás és lakott üdülő volt, melyből 3035 állt magántulajdonban. A lakások közül 246 egyszobás, 1274 kétszobás, 947 háromszobás és 864 négy- vagy több szobás volt. A lakások közül 759 db 1946 előtt épült, a 2006-2011 között épített lakások száma 104 volt.

A lakások közül 3273 lakás rendelkezett hálózati vízvezetékkel, 3177 meleg folyóvízzel és 3166 „vízöblítéses WC”-vel. 2905 lakás közcsonatnával ellátott, 377 lakásban azonban a szennyvízelvezetés házi csatornával van biztosítva.

Ezzel összehasonlítva Szentgotthárdon 2016. évben 3446 lakás volt. A lakások közül 248 egyszobás, 1304 kétszobás, 980 háromszobás és 914 négy- vagy többszobás volt.

Az elmúlt öt évben a bérlakások száma kismértékben csökkent. Szentgotthárdon a rászoruló szociális helyzetükre tekintettel nyújthatnak be kérelmet bérlakás igénylésére. Emellett piaci alapon is van lehetőség lakásbérlésre. Szentgotthárdon lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlan nem található.

Év	Feltárt veszélyeztetett lakhatási helyzetek száma	Hajléktalanok száma
2013	2	0
2014	2	0
2015	0	0
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0

Forrás: önkormányzati adatok

A városban utcán élő hajléktalan személyről nincs tudomásunk. Feltárt lakhatási veszélyhelyzet az utóbbi években nem fordult elő.

3.4.3. számú táblázat – Lakbér és közös költség hátralék időtartam szerinti bontása 2018. március havi állapot szerint		
Megnevezés	Lakbér- és közös ktg. hátralék	
	Összeg (Ft)	Bérlő (fő)
0-3 havi tartozása van	2 018 591	25 fő
4-12 havi tartozása van	1 870 234	11 fő
éven túli tartozása van	2 875 043	15 fő
Összesen:	6 763 868	51 fő

Forrás: SZET Szentgotthárdi Kft.

Az összehasonlíthatóság érdekében a 2017. december 31-i állapot szerinti adatok:

3.4.4. számú táblázat – Lakbér és közös költség hátralék időtartam szerinti bontása 2017. december 31-i állapot szerint		
Megnevezés	Lakbér- és közös ktg. hátralék	
	Összeg (Ft)	Bérlő (fő)
0-3 havi tartozása van	1 788 430	48 fő
4-12 havi tartozása van	1 624 956	12 fő
éven túli tartozása van	2 807 706	12 fő
Összesen:	6 221 092	72 fő

Forrás: SZET Szentgotthárdi Kft.

Az adatok összehasonlításából kiderül, hogy a három hónapon belüli tartozók száma 48 főről 25 főre csökkent, a három hónapon túli tartozók száma 12 főről 11 főre csökkent, az éven túli tartozók száma 12 főről 15 főre nőtt.

Összehasonlításként a 2019. december 31-i állapot szerinti adatok:

3.4.5. Lakbér és közös költség hátralék időtartam szerinti bontásban 2019. december 31-i állapot szerint		
Megnevezés	Lakbér- és közös ktg. hátralék	
	Összeg (Ft)	Bérlő (fő)
0-3 havi tartozása van	2 334 471	57 fő
4-12 havi tartozása van	2 204 029	12 fő
1 éven túli tartozása van	4 368 259	14 fő
Összesen:	8 481 555	82 fő

Az adatok összehasonlításából kiderül, hogy az elmúlt időszakban a lakbér tartozások összege, a három hónapon belüli tartozók száma nőtt. A három hónapon túli tartozók és az 1 évnél régebben tartozók száma jelentősen nem változott.

Komoly társadalmi probléma az eladósodottság, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelemmel rendelkező, idős vagy több gyermekes családoknak. Ez a réteg veszítheti el a lakását és válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki a fizetés hiányában a közszolgáltatásokat.

3.4.5. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők		
Év	Lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	Adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma
2013	79	3

2014	80	2
2015	80	0
2016	66	0
2017	65	0
2018	51	0
2019	54	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A normatív lakásfenntartási támogatás és az adósságkezelési szolgáltatás szabályai 2015. március 1-jétől kikerültek a szociális törvényből.

Az önkormányzatok települési támogatás keretében biztosíthatnak támogatást a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez, illetve a hátralékot felhalmozó személyek számára.

A lakásfenntartási támogatás feltételei 2016. január 1-től a képviselőtestület döntése alapján kedvezően változtak. A jövedelemhatár 71.250,- Ft-ról 76.950, illetve egyedül élő esetén 82.650,- Ft-ra, összege legalább 3.000, illetve legfeljebb 6.000,- Ft-ra növekedett, az elismert, elismerhető lakásnagyság szintén kedvezőbbé vált. A jövedelemhatár emelkedése ellenére a jogosultak száma nem növekedett. *A jövedelemhatár emelkedése ellenére a jogosultak száma folyamatosan csökkent az elmúlt években.*

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A szegregáció fogalmát leginkább a területi elhelyezkedéssel, lakhatással és az ebből következő intézményi elkülönüléssel/elkülönítéssel kapcsolatban említik. Szegregációnak nevezzük azt a jelenséget, amikor egy településen belül a különböző társadalmi rétegek, etnikai, vallási csoportok lakóhelye erősen elkülönül egymástól. A szegregáció jellemző módon együtt jár a jövedelmi viszonyok és a települési infrastruktúra egyenlőtlenségeivel. A KSH definíciója szerint szegregátumnak tekintjük azt a minimum egy háztömbből – négy utca vagy közterület között elhelyezkedő ingatlanokból – álló településrészt, ahol az aktív korú népességben belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya (szegregációs index) mindkét mutató esetében magasabb, mint 50 %.

Szentgotthárdon szegregátum nem található, ezért ennek a témának a kifejtése nem szükséges.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Szentgotthárd város egészségügyi ellátó rendszere a 80-as évektől fokozatosan épült ki. Megfelelő infrastrukturális és személyi feltételekkel működik az alap- és szakellátás. Az elmúlt években ennek a rendszernek a fenntartása folyamatos terhet jelentett az önkormányzat számára, ugyanakkor a város lakóinak érdekében szükséges az elért színvonal megőrzése és fenntartása.

A Rendelőintézet Szentgotthárd a fenntartó, Szentgotthárd Város Önkormányzata által 1996-ban alapított egészségügyi intézmény, amely a város kötelező alappellátási feladatai közül az iskolaorvosi ellátást, a területi és iskola/ifjúság-egészségügyi védőnői szolgálatot és a foglalkozás-egészségügyi ellátást is biztosítja.

Önként vállalt feladatként Szentgotthárd város lakossága és a járás lakossága **járóbeteg szakellátásáért**, azaz belgyógyászat, általános sebészet, traumatológia, nőgyógyászat, fül-orr-gégészet, reumatológia, ortopédia, urológia, bőrgyógyászat, szemészet, tüdőgyógyászat, tüdőgondozó, onkológia gondozó, foglalkozás-egészségügyi szakellátás, labordiagnosztika, ultrahang diagnosztika, pszichiátria-addiktológia, neurológia, gasztroenterológia szakrendelések, továbbá nem szakorvosi feladatként fizioterápiás feladatainak ellátásáért felelős.

Pályázati forrásból: a „Rendelőintézet Szentgotthárd bázisán Kistérségi Egészségfejlesztési Iroda (EFI) létrehozása” című, TÁMOP-6.1.2-11/3-2012-0011 jelű pályázatnak köszönhetően Egészségfejlesztési Irodát tart fent, mely jelenleg központi költségvetési forrásból a kötelező fenntartás időszakában tevékenykedik. Az Iroda elfogadott Szentgotthárdon, illetve a járásban, a járás településeivel és intézményeivel együttműködésben valósítja meg programjait.

Az EFI működési területe földrajzilag a szentgotthárdi járás, erről a területről fogad klienseket, számukra indít programokat. Az ide tartozó települések: Szentgotthárd, Alsószölnök, Apátistvánfalva, Csörötnek, Felsőszölnök, Gasztony, Kétvölgy, Kondorfa Magyarlak, Nemesmedves, Orfalu, Rábagyarmat, Rátót, Rönök, Szakonyfalu, Vasszentmihály.

Az EFI elsősorban preventív egészségügyi szolgáltató funkciókat tölt be, olyan szakmai tevékenységek megvalósításával, illetve koordinálásával, amelyek közvetlenül vagy közvetve képesek hozzájárulni az emberek egészségi állapotának javításához:

- a kistérségben tevékenykedő, egészségfejlesztési tevékenységet végző szervezetek helyi együttműködésének előmozdítása (horizontális kapcsolatok kiépítése, működtetése),
- életmódváltó programok megvalósítása, a klienseknek a szolgáltatásokhoz, programokba irányítása, ezeken való részvételének és eredményességének nyomon követése,
- a járásban működő, egészségfejlesztéssel foglalkozó intézmények, civil szervezetek és már zajló programjaik, valamint egészségfejlesztési tevékenységeik (programok, klubok) adatbázisba rendezése, folyamatos követése,
- a beteg-együttműködés elősegítése,
- a szűrővizsgálatokon való lakossági részvételt motiváló programok koordinálása,
- helyben zajló egészségfejlesztési tevékenységeknél szükség esetén módszertani segítségnyújtás,
- egészségfejlesztési témájú helyi kommunikációs tevékenységek megvalósítása.

A NYDOP-5.2.1/C-11-2012-0001 számú "Rehabilitáció szolgáltatások fejlesztése a Nyugat-dunántúli Régió egészségügyi intézményeiben" pályázat ugyancsak fenntartási időszakban van.

A HU12-0001-PP3-2016 azonosító számú "Módszertani, strukturális és kapacitásfejlesztés a lakosság mentális egészségfejlesztésére irányuló beavatkozások támogatására" című, Norvég Alap finanszírozással megvalósuló projektbe bevonásra került a szentgotthárdi Egészségfejlesztési Iroda, az országban található 61 db. EFI közül 5 másik Irodával együtt. A projekt fő elemeit a járás problématerképe elkészítése, jó gyakorlatok gyűjtése, együttműködői hálózat kialakítása és a munkatársak, illetve partnerek képzése jelentették.

A HU12-0001-PP1-2016 azonosítószámú, „A roma közösségekben dolgozó védőnők munkafeltételeinek javítása” című Norvég Alap finanszírozással megvalósuló projekt keretében a területi feladatokat ellátó védőnők 2 db laptopot vehettek át Szombathelyen. A projektre fenntartási kötelezettség vonatkozik.

Valamennyi, fent nevezett lehetőség szinergikus hatásként erősíti egymást, mely révén újabb és újabb lehetőségeket ragadunk meg a járás lakossága egészségi állapota megtartása és javítása érdekében, különös tekintettel az esélyegyenlőtlenségek lehetséges csökkentésére.

Az egészségnevelő, felvilágosító munka egyre nagyobb fontosságú.

Járóbeteg-szakellátás a járásunkban Szentgotthárdon működik. Városunk – polgárai ellátása, komfortérzetük erősítése céljából – nem kötelező önkormányzati feladatként szakorvosi rendelőintézetet működtet. Az elmúlt időszakban jelentős fejlesztés történt, új rendelők és irodák kerültek kialakításra az épület tetőterében. Az új rendelőkben új terápiás ellátási módokat szerveztünk. Továbbá a szakrendelések, laborvizsgálatok számában és típusában is jelentős változások voltak. Igyekeztünk és a továbbiakban is igyekszünk a szakellátás finomhangolásával egy szervesen együttműködő intézményt kialakítani. Olyat, ami megfelel a felmerülő lakossági és közületi igényeknek, azokat mennyiségükben és minőségükben is kielégíteni képes. A szakrendelések megbízásos szerződésen keresztüli működtetésével a lehetőségeket közelítjük az igényekhez. Meg kell tartani az elért vívmányokat / szakorvosi ellátásokat, sőt meg kell vizsgálni, hol van még lehetőség közelebb hozni az ellátást. Ilyen lehet pl. az egynapos sebészeti beavatkozás.

Pályázatfigyelő csoportunk keresi a határon belüli és uniós forrásokat. Ezek jelentős anyagi alapot jelenthetnek új egészségmegőrző és helyreállító ellátások kialakításához és a korábbiak fenntartásához.

A fekvőbeteg ellátás Körmenten és Szombathelyen valósul meg. A helyben működő kórház megyei rehabilitációs feladatokat lát el, kiegészíti a szakorvosi ellátás tevékenységét röntgen és fizioterápiás szolgáltatással, és végzi ambuláns módon is a rehabilitációs kezeléseket. Ezen túlmenően alap-

feladatának megfelelően magas színvonalon végzi Vas megye és néhány szomszédos megye lakosságának rehabilitációját. Az intézményben széles szakmai körökben elismert munka folyik.

A város mentőállomással is rendelkezik.

A Szentgotthárdi Szakosított Otthon Magyarország, sőt Európa legnagyobb ilyen jellegű bentlakásos intézménye, az önálló életvitelre nem képes, nem veszélyeztető állapotú pszichiátriai betegek ápolását, gondozását látja el.

Városunkban az önkormányzati egészségügyi intézmények mellett természetesen a magánszféra is jelen van.

Az esélyegyenlőséget az egészségügyi ellátás területén is biztosítani kell. Önkormányzatunk tekintetében ez kötelező és önként vállalt tevékenységekből áll össze. Intézményrendszerünket olyan módon működtetjük, hogy jövedelemtől és társadalmi státusztól függetlenül a helyben lehetséges ellátásokat mindenki egyenlő mértékben elérhesse.

Az országos folyamatokkal megegyezően jellemző a szakemberhiány, illetve jellemző az orvosok átlagéletkorának emelkedése. Néhány éve a háziorvosi rendelő épületét jelentős költséggel akadálymentesítettük és felújítottuk. Olyan vonzó körülmények megteremtése a célunk, amellyel ide vonzzuk az egészségügyben tevékenykedő legképzettebb szakembereket is, lakhatásukra megoldást kínálunk, felajánljuk az orvosi rendelők legkedvezőbb használatát, támogatjuk – elsődlegesen pályázati pénzek útján – a rendelők felszereltségének modernizálását.

Indokolt lehet egy egészségügyi menedzser alkalmazása, aki a városvezetés és az egészségügy szereplői között koordinálna. Természetesen az lenne szerencsés, ha a Rendelőintézet mindenkor vezetőjének terjesztenénk ki a jogkörét és feladatait ezzel, illetve komplexen a város és a térség egészségügyi menedzsment feladatainak ellátásával, amelyben az EFI is – a vezető irányításával – közreműködne.

Feladatunk a jövőben a háziorvosi, azon belül is a gyermekorvosi ellátás megerősítése. A jelenlegi ellátás nem fedi le kellőképpen a prevenciót (megelőzést) és az egészségnevelési feladatokat, hanem alapvetően csak az akut problémák elhárításával foglalkozik, illetve elvégzi a kötelezően előírt szűréseket/méréseket, de a vizsgálatok és az eredmények már nincsenek egy kézben tartva. A házi-orvosok az Önkormányzattal állnak közvetlenül jogviszonyban, az Önkormányzat/Hivatal azonban szakmai oldalról nem hivatott felügyelni az ellátott munkát. Jelenleg háziorvosaink több szakvizsgával rendelkeznek. A szakmailag kötelező továbbképzéseken túl továbbra is ösztönözzük új készségek, szakképesítések megszerzését orvosaink és szakszemélyzetük esetében egyaránt.

~~Jelenleg háziorvosaink több szakvizsgával rendelkeznek. A szakmailag kötelező továbbképzéseken túl továbbra is ösztönözzük új készségek, szakképesítések megszerzését orvosaink és szakszemélyzetük esetében egyaránt.~~

A szakemberhiány miatt és hogy a szakmai és a munkavállalókra vonatkozó szabályozásnak megfeleljünk, a háziorvosi ügyelet ellátását külső szakmai vállalkozó megbízásával oldottuk meg közbeszerzési eljáráson keresztül.

A háziorvosi szolgálatot segíti és kiegészíti a védőnői szolgálat. Szakembereik csendben, feltűnés nélkül végzik egészségmegőrző, helyreállító munkájukat.

Az utóbbi időszakban látványosan megugrott a közösségi mozgásra ösztönző programok száma, köszönhető az elnyert pályázati támogatásnak, illetve a sport- és ifjúsági referens alkalmazásának. Itt azonban nem szabad megállni, folytatni kell, még több hasonló városi/térségi programot kell megvalósítani – nemcsak kampányszerűen, hanem állandó jelleggel. A civilek bevonása mellett az egyéb lehetőségeinkkel is élni kell ezen a téren, így a Fürdő működését (illetve annak finanszírozását) egészségfejlesztési célok eléréséhez is köthetjük (lásd: nyílt napokhoz való fenntartói hozzájárulás vagy ingyen jegyek azoknak az aktív civileknek, akik fel tudnak mutatni valami egészségfejlesztési eredményt stb.).

Nemcsak a szoros értelemben vett gyógyítás, hanem egyéb, az egészséggel összefüggő intézkedések ösztönzése is feladatunk tehát (lásd: Zöld Szentgotthárd program). A levegőtisztaság megőrzését csökkenteni kell a fűtési és közlekedési rendszerek korszerűsítésével is.

Fontos, több más területet is érintő feladat a mentális egészségmegőrzés feltételeinek biztosítása városunkban. Egyre nagyobb igény jelentkezik ezen a területen, ezt a különböző projektek kereté-

ben biztosított gyermekpszichológiai ellátás során tapasztaltuk. Fontos feladatunk tehát a fiatalok egészségtudatos nevelése mellett a mentális egészségükre való odafigyelés is. Az ehhez szükséges ellátórendszeri elemek megvalósítását (pszichológus alkalmazása, tréningek szervezése, öngyógyító technikák elsajátítása, kortárs segítő rendszer kialakítása) támogatnunk kell.

Városunk wellness fürdőjének gyógyfürdővé minősítésével megnyílt a lehetőség az OEP finanszírozta kezelések végzésére. Elvárás a Rendelőintézet vezetőjével szemben a város egészségügyi szolgáltatásainak menedzselése, ennek keretében az e-egészségügyi megoldások fokozatos bevezetése, a térségben működő vállalatokkal való együttműködés, innovációs partnerségi kapcsolatok kialakítása, vagy például a Long Term Care (LTC - elhúzódó kezelés/gondozás) intézményi feltételeinek megteremtése. Ez utóbbi kapcsán köztudott, hogy a jóléti társadalmakban egyre nagyobb problémát jelent az idősek, súlyos krónikus betegségben szenvedők és más okból tartós gondozásra szoruló emberek ellátásának a megoldása. Szentgotthárd és kistérsége kiváló adottságai – határközelség, jó egészségügyi és wellness szolgáltatások elérhetősége, klíma és természeti, valamint épített környezeti adottságok és versenyképes árak – alkalmassá teszik egy ilyen hiánypótló és költséghatékony szolgáltatásmodell kialakítására.

A Képviselő-testület a 147/2016. számú határozatával fogadta el Szentgotthárd Város Egészségügyi Konceptióját és Cselekvési Tervét. A koncepció az elmúlt időszakra vonatkozó helyzetelemzést, valamint az egészségügyi intézményrendszer áttekintése alapján meghatározott célkitűzéseket, fejlesztési elképzeléseket rögzíti. 2018. május hónapban a koncepció felülvizsgálatra került.

A szakorvos ellátottság biztosítása az általános szakember hiány miatt egyre nehezebben szervezhető meg. A szakrendelések szakmailag is elismert orvosok megbízásával történő biztosítása a szakorvosok esetenkénti cserélődésével megvalósul. A járóbeteg-szakellátás keretében a már meglévő feltételekbe beilleszthető, illetve csekély beruházás igényű szakrendelésekkel történő kapacitásbővítés megfontolandó. A kapacitások megtartása és átrendezése megvalósult ezen a területen. Ugyanakkor költségmegtakarítási szempontból az elmúlt időszakban felvetődött a labor J1 szintről J0 szintre való visszaminősítése, illetve a labor illetve akár más egészségügyi szolgáltatás bevétel-orientált átalakításának/bevezetésének lehetősége is a jövőre nézve.

A korábbi TÁMOP projekt keretében megvalósított Kistérségi Egészségfejlesztési Iroda állami támogatásból továbbra is működik és végzi mindennapos tevékenységét. Fejlemény, hogy 2016-ban kiírt Norvég Finanszírozási Mechanizmusból támogatva az Országos Tisztiorvosi Hivatal a már meglévő egészségfejlesztési irodákhoz kapcsolatosan alakított ki Lelki Egészség Központokat pilot jelleggel az országos kiterjesztés megalapozása érdekében. Az ország 61 egészségfejlesztési irodája közül hatot választottak ki az első lépésként 2017 áprilisáig tartó programban való részvételre, köztük a szentgotthárdi irodát. A tavaly megjelent kapcsolódó EFOP felhíváson a Rendelőintézet sikerrel szerepelt, így a következő években is tovább folytathatja Szentgotthárdon az ilyen irányú tevékenységét.

Az alapellátás területén a felnőtt háziiorvosi körzetekben folyamatos volt az ellátás. Az I. számú házi gyermekorvos praxis folyamatos hirdetése után hosszas tárgyalásokat követően először a Rendelőintézet megbízása keretében helyettesítő orvosként került betöltésre. 2018. január 1-től a Gotthárd Medical közreműködésével biztosítottak a gyermekorvosi feladatokat.

Az egészségügy valamennyi érintett területén érintett szereplőkkel az együttműködés és a kommunikáció a cél. Ennek érdekében a háziiorvosokkal évenként két alkalommal személyes konzultációra kerül sor, a Rendelőintézettel pedig havi illetve negyedéves nagykontroll egyeztetésekre kerül sor, ahol a napi konzultációkon túli szakmai feladatok, problémák, pénzügyi kérdések merülnek fel.

3.6.1. számú táblázat – orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgáltatások száma
2013	0	4	2
2014	0	4	2

2015	0	4	2
2016	0	4	2
2017	0	4	2
2018	0	4	2
2019	0	4	2

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A tartós betegséggel és/vagy fogyatékossgal élés az életkor előrehaladtával gyakoribbá válik. Idősebb korban nagyobb a valószínűsége a magas gyógyszerköltségnek és annak, hogy ez jelentősen nehezíti az akár egyedül, akár családban élő időskorú anyagi helyzetét. A szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak a csökkentésére közgyógyellátási igazolvány állítható ki. A közgyógyellátási igazolványra alanyi és normatív jogon jogosultak körét a szociális törvény szabályozza. Ezen ellátások a járási hivataloknál igényelhetők.

A méltányossági közgyógyellátás szabályai 2015. március 1-jétől kikerültek az Szt-ből. Az önkormányzatok a települési támogatás keretében biztosíthatnak támogatást a gyógyszerkiadások viseléséhez. Szentgotthárdon ezen ellátási forma nem került bevezetésre.

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma	
Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma
2013	519
2014	505
2015	657
2016	533
2017	nincs adat
2018	<i>nincs adat</i>
2019	<i>nincs adat</i>

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők viszonylag magas számát a városban lévő bentlakásos szociális intézményben élő ellátottak okozzák, akik nagy része alanyi jogon jogosult a támogatásra.

A beteg, ápolásra szoruló emberek ellátása hosszú évszázadokig a családok (tradicionális nagycsaládok) feladata és kötelessége volt. Az életformaváltással és a családszerkezet változásaival előtérbe került a külső környezet, a társadalom és a közösség felelősségének az erősödése az ápolás és gondozás területén. Az ápolásra szorulókról való gondoskodás előtérbe kerülésében jelentős szerepet játszik az átlagéletkor emelkedése és a társadalom elöregedése is.

Az ápolási díj több mint 15 éve része a szociális támogatási rendszernek. A jogosultság feltételei az évek során fokozatosan változtak, korszerűsödtek. Az ápolási díjra vonatkozó rendelkezéseket az Szt. szabályozza.

Az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló súlyosan fogyatékos, vagy tartósan beteg 18 év alatti személy gondozását, ápolását végző, szakképesítéssel nem rendelkező, ezért laikus ápolónak minősülő nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás.

A méltányossági ápolási díj szabályai 2015. március 1-jétől kikerültek az Szt-ből. Az önkormányzatok a települési támogatás keretében biztosíthatnak ellátást a 18. életévét betöltött tartósan beteg személy ápolását, gondozását végző hozzátartozók részére. Ez a támogatási forma Szentgotthárdon nem került bevezetésre.

3.6.3. számú táblázat – Ápolási díjban részesítettek száma			
Év	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma	Ápolási díj, méltányossági alapon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma	Összesen
2013	34	0	34
2014	31	0	31
2015	na	0	na
2016	26	0	26
2017	na	0	na
2018	na	0	na
2019	na	0	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Alanyi jogon ápolási díjban részesülők számára vonatkozó statisztikai adat az önkormányzat részére nem áll rendelkezésre.

Az Szt. szerinti szociális alapellátásokat nyújtó integrált intézmény a Városi Gondozási Központ. Az integrált intézmény jelentősége az ellátások egymásra épülésében, a komplex szolgáltatásokban, az egyéni szükségletekhez igazodó rugalmas gondozásban van. Az egymásra épülő lépcsőzetes ellátórendszer megteremti a feltételeit a gondozási formák közötti átjárhatóságnak. Az alapszolgáltatások legfontosabb célja a szolgáltatásokat igénybe vevők önellátó képességének megőrzése, a valós környezetben történő közvetlen ellátása. A Gondozási Központ által biztosított szolgáltatások: Szentgotthárd város közigazgatási területén működtetett kötelező szolgáltatások:

- Étkeztetés,
- Nappali Idősek Klubja;

Szentgotthárd és Térsége Önkormányzati Társulás településeinek közigazgatási területén működtetett szolgáltatások:

- Házi segítségnyújtás (Apátistvánfalva, Kétvölgy és Orfalu települések kivételével),
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- Támogató szolgálat,
- Közösségi pszichiátriai ellátás.

A kötelező és önként vállalt feladatok a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás kivételével normatív állami támogatás igénybevételével működnek.

A szolgáltatások igénybevétele önkéntes, a szolgáltatások kérhetők szóban vagy írásban. A közösségi pszichiátriai alapellátás kivételével a szolgáltatások térítési díjkötelesek.

A Városi Gondozási Központ célja, hogy idősödő társadalmunk kihívásainak és a korszerű idős-gondozás szakmai kívánalmainak megfelelően olyan magas minőségi színvonalú, korszerű, egységes szakmai elveken alapuló, hatékony szociális szolgáltatásokat nyújtson, melyekkel hozzájárulhat ellátottjaik idős korának szebbé, tartalmasabbá, elfogadhatóbbá tételéhez. Az intézmény keretein belül olyan szolgáltatások nyújtását kell biztosítani, amelyek segítségével az életkorral, egészségi állapottal, élethelyzettel változó életfunkciók, tevékenységi formák a lehető leghosszabb ideig szolgálják az önálló életvitel megtartását. Az intézmény által működtetett szolgáltatások jelentős mértékben hozzájárulnak a városban élők szociális biztonságának, illetve esélyegyenlőségének megteremtéséhez.

Az intézmény nagy hangsúlyt fektet arra, hogy az általa nyújtott valamennyi szolgáltatásról a potenciális és tényleges igénybevevők széleskörű, korrekt tájékoztatást kapjanak. Az egyes szolgáltatások működési rendjéről, a biztosított szolgáltatások tartalmáról, az igénybevétel jogosultsági feltételeiről és módjáról, a szolgáltatásért fizetendő térítési díjak szabályairól folyamatosan tájékoztatják az ellátási területen élő ellátottakat és a lakosságot.

A szolgáltatás biztosítása során fokozott figyelmet kell fordítani arra, hogy az ellátásban részesülők emberi és állampolgári jogai ne sérüljenek. Hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor nem történt. Erre vonatkozóan a fenntartóhoz panasszal nem éltek. Pozitív diszkrimináció a szociális ellátórendszer keretein belül nincs.

Az intézmény szervezeti struktúrájában változás nem történt, így jelenleg is egyrészt kötelező, másrészt önként vállalt szociális alapszolgáltatásokat biztosít.

Prevenációs és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A területi védőnői szűrővizsgálatokkal kapcsolatos tevékenységét az Eütv., a 2015. évi CXXIII törvény, a 49/2004. (V. 21.) ESzCsM rendelet, valamint az 51/1997. (XII. 18.) NM rendelet határozzák meg.

A területi védőnői ellátásról szóló hatályos 49/2004. (V. 21.) ESzCsM rendelet 3. § dd) pontja alapján a területi védőnői feladata: az 1. számú melléklet szerinti vizsgálatok elvégzése a módszertani ajánlások alapján.

Az ajánlott módszertannak a „Szakmai, gyakorlati iránymutatás a területi védőnői gyermekvédelmi feladatainak ellátásához, különös tekintettel a korai észlelésre, jelzésre és az együttműködésre” című dokumentum (a továbbiakban: Iránymutatás) a „Gyermek-alapellátási útmutató a 0-7 éves korú gyermekek szűrési vizsgálatának elvégzéséhez (2. javított kiadás, Országos Tisztifőorvosi Hivatal, 2015.)” dokumentumot határozta meg.

Védőnői szűrővizsgálatok 2017. évben Szentgotthárd I-II-III. körzetben

I. Védőnői tanácsadóban:

Az alapellátásban, a területi védőnői szolgálat 3 körzetében a védőnői tanácsadóban történő szűrővizsgálatok az alábbiak:

- érzékszervek működésének vizsgálata (látás, sztereolátás, pupilla vörös visszfény vizsgálata, fényérzékelés vizsgálata pupilla lámpával, kancsalság, hallás),
- testmagasság, testtömeg (fejkörfogat szükség szerinti mérése), a fejlődés és tápláltsági állapot értékelése hazai standardok alapján,
- a pszichés, motoros, mentális, szociális fejlődés követése és magatartásproblémák feltárása,
- beszédfejlődés vizsgálata,
- BCG-heg ellenőrzése,
- mozgásszervek vizsgálata: különös tekintettel a lábstatikai problémákra és a gerinc rendellenességeire (tartáshiba, scoliosis, lúdtalp),
- vérnyomás mérése,
- kültakaró vizsgálata,
- szájüreg, fogazat megtekintése,
- pajzsmirigy tapintásos vizsgálata.

2017. szeptember 1-től a területi védőnők a „TÁMOP-6.1.4 Koragyermekkorai (0-7 év) kiemelt projekt” által előírt irányelvek alapján végzik a szűrővizsgálatokat a korábbinál több korosztályban: 1, 2, 3, 4, 6, 9, 12 hónapos korban, 1 éves kor után évente 6 éves korig. Kiegészítő vizsgálat történik a gyermeknél - amennyiben elváltozás volt az előző szűrővizsgálat alkalmával - 15 hónapos és 2,5 éves korban. Ha a beiskolázandó gyermek nem megy iskolába, akkor 7 éves korban is végeznek nála szűrővizsgálatot. A védőnői szűrővizsgálatok elvégzése kötelező.

Védőnői szűrővizsgálat 2017. évben Szentgotthárd I-II-III. körzetben 533 gyermeknél történt. Ki-szűrtek száma: 88 (lúdtalp: 29 fő, szemészet: 2 fő, hallás: 10 fő, szociális fejlődés zavara: 2 fő, 3 percentil alatti testtömeg: 8 fő, obesitas: 3 fő, logopédia: 17 fő, hanyag tartás: 10 fő, mozgásfejlődés zavara, elmaradása: 6 fő, bőrgyógyászat: 1 fő, betegség miatt gondozott gyermekek száma: 44).

Betegség csoportonkénti eloszlása: cardiologia: 3, mozgásszervi: 2, nephrologia: 4, neurologia: 3, anyagcsere, endokrinologia: 1, pulmonologia: 7, tumor: 1, fejlődési rendellenesség: 5, érzékszervi gondozott: 3, koraszülöttség miatt gondozott: 14, bőrgyászati okból gondozott: 1.

II.: Óvoda-egészségügyi feladatok:

Tisztasági vizsgálatok: ez elsősorban a fejtetvesség ellenőrzésére vonatkozik, melyet negyedévente, fejtetvesség előfordulása esetén a tünetmentességig kéthetente szükséges ellenőrizni. Fejtetvesség az óvodában tavaly nem fordult elő. Szűrés 859 esetben történt. Fertőzés esetén a szülőkkel személyesen beszéljük meg a teendőket. Egészségnevelés tisztálkodás, fejtetvesség témakörben volt.

Óvodai szűrővizsgálatok, orvosi belgyógyászati vizsgálat az óvodában nem történik. Bölcsődében a védőnőnek nincsenek feladatai.

A Szentgotthárd és Kistérsége Oktatási Intézmény intézményegységeiben az Iskolaegészségügyi Szolgálat munkatársai (a védőnők és az iskolaorvos) éves terv alapján végzik rendszeresen a tanulók szűrővizsgálatait. Az aktuális veszélyekkel, járványokkal (pl. H1N1, fertőző agyhártyagyulladás, méhnyakrák) kapcsolatosan is elvégzik a szükséges intézkedéseket (felvilágosítás, védőoltások).

Az oktatási intézményekben a kötelező szűrővizsgálatokat rendszeresen elvégzik (látás, hallás, testsúly, magasság, vérnyomás, mozgásszervi eltérések).

Az intézmény tanulói rendszeres résztvevői a Pannon Kapu Kulturális Egyesület, a Városi Vöröskereszt és a Harmónia Egészségvédő Kör által szervezett, egészségmegőrzés témájú vetélkedőknek, előadásoknak.

Az iskolavédőnők a város két általános iskoláját és két középiskolájának osztályait látják el.

A Védőnői Szolgálat a 2017/2018. tanévről szóló felmérése az **Arany János Általános Iskolában** 1-4 osztályt és az eltérő tagozatot (1-8 osztályt), a **Széchenyi István Általános Iskolában** 5-8-os korosztályt, valamint a Vörösmarty Mihály Gimnázium 5-8 osztályt érintő vizsgálata alapján az alábbi eltéréseket tapasztalta:

3.9.1. számú táblázat – Védőnő vizsgálat tapasztalatai (Arany János Iskola, Széchenyi I. Ált. Iskola, Vörösmarty M. Gimnázium)			
Hátgerinc ferdülés	0,01 %	0.4 %	0.02%
Hanyagtartás	2 %	2-3 %	0.5%
Lúdtalp	16 %	15 %	8 %
Szemüveges	12 %	9 %	5%
Asthma bronchiale	1-2 %	2 %	0.02%
Allergia	2 %	2 %	0.01%
Idegrendszeri eltérés	0,01 %	0,01 %	0%
Egyéb megbetegedés	1-2 %	1 %	0.01%
Túlsúly	4 %	4 %	0.01%

Tartási rendellenességet javító gyógytestnevelés a tanév szeptemberében is elindult az iskolákban. Lúdtalp tornán kívül speciális gyakorlatokat végeznek a gyerekek. Teljes felmentés csak nagyon indokolt esetben fordul elő. A gyógyúszás is jól működik. Minden év szeptemberében újra vizsgálja az iskolaorvos azokat, akiknek az egészségi állapota indokolttá teszi a speciális mozgást.

Úszásoktatás is van, szeptembertől szervezeten járnak a negyedik és hatodik osztályos gyerekek.

A 2017-2018-as tanévben is zajlott a mindennapos testnevelés, ami azt jelenti, hogy mindennap van lehetőség a mozgásra.

A kövérség és az allergiás megbetegedések érdekében nagyon fontos a felvilágosító órák megtartása, mert ez a generáció még hajlamos az életmód változtatására. A felvilágosító órák egész tanévben zajlanak.

Az egészségfejlesztés a pedagógiai program része az egészséges táplálkozásról, helyes tisztálkodásról, fogápolásról, testmozgásról, allergiáról, káros szenvedélyekről, serdülőkorról, szex-felvilágosítás szakember bevonásával.

2017/2018. tanévben az Arany János Általános Iskolában, Széchenyi István Általános Iskolában és a Vörösmarty Mihály Gimnáziumban is zajlott egészségnap. Lebonyolításában segítséget nyújtottak az EFI munkatársai, a Körmenyi Kormányhivatal Népegészségügyi Osztályának és a Megyei Kormányhivatal Főosztályának egészségnevelő munkatársai.

Kiemelt téma volt a szexeducatió és a dropprevenció. A mai kor legégetőbb problémáira megfelelő választ kaptak a fiatalok. Az előadás sikeres volt az adott korosztály körében.

A rendőrséggel közösen megvalósuló program keretében a Vörösmarty Mihály Gimnázium 10-18 éves korosztály számára a rendőrség munkatársaival közösen felvilágosító foglalkozásokat szerveznek a kábítószer és alkoholfogyasztás veszélyeiről.

Pályaorientációs napok keretében a Rendelőintézetben a szakrendeléseken is részt vehettek a tanulók, ezzel betekintést nyerhettek az egészségügy munkájába.

Novemberben, az egészségnevelési hónapban vetélkedő kerül megszervezésre, ami rajzversenyből és játékos feladatokból áll, Egészséges életmód címmel. A csecsemőápolási verseny tavaszi lebonyolítása célja az általános iskolás vöröskeresztes szakkörös gyerekek (Arany János Isk., Széchenyi István Ált. Isk. és Vörösmarty Mihály Gimn.) tudásának összemérése volt. Megyei versenyen ebben a tanévben szép eredményt értek el a gyermekek. Az iskolai programban minden évben szerepel elsősegélynyújtási ismeretek tanítása. A dropprevenció is fontos szerepet játszik az egészségnevelésben.

Prevenációs programok, ifjúsági egészségügyi munka, ifjúság egészségügyi állapota 2017/2018. tanév

Szentgotthárd és Térsége Iskola Vörösmarty Mihály Gimnáziuma

Gimnáziumban 2 évente vesznek részt a tanulók kötelező védőnői, ill. iskolaorvosi vizsgálaton, szűrésen (10., 12. osztály, valamint a 16 éves kori záró vizsgálat).

Védőnői szűrővizsgálat a látás, hallás, vérnyomás, testsúly, testmagasság, mozgásszervi vizsgálatot tartalmazza, míg az orvosi egy általános fizikai vizsgálatot.

Eltérések észlelése során szakorvosi vizsgálatra lettek tovább utalva a tanulók. Főként szemészeti, ortopédiai szakvizsgálatra.

SzMSzC (VMSzC) III. Béla Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája

Szakképző iskolában a képzés jellegéből kifolyólag évente vesznek részt a tanulók védőnői, illetve orvosi szűrővizsgálaton. Ezen felül az adott szakmának megfelelően foglalkozás egészségügyi vizsgálat is történik, gyakorlati helynek megfelelően.

Minden gyermeknél történik védőnői szűrővizsgálat (látás, hallás, testsúly, testmagasság, mozgásszervi, vérnyomás vizsg.) általános orvosi vizsgálat.

Amennyiben a tanulók vizsgálata során eltérés tapasztalható, megfelelő szakorvoshoz történő irányítás megtörténik. Ezek főként szemészeti, ortopédiai és fül-orr-gégészeti problémák. Kiemelendő a leendő 9.-es tanulók vizsgálata, mely az iskolai beiratkozás előtt történik.

A védőnők mindkét iskolában a testnevelő tanárokkal együtt végzik a „Nett Fitt” felmérést. A védőnők a fizikai paramétereket mérik, a testnevelők a fizikai állóképességet. Ez a mindennapos testnevelés részeként működik. Gyógytestnevelés segíti a tanulók testtartását, illetve gyógytornára is járnak tanulók a helyi rehabilitációs kórházba.

A szakgimnáziumban tanulók heti rendszerességgel járnak a fürdőbe úszni, amely nagyon jó lehetőség számukra.

A tanulók egészségfejlesztése az előző tanévben projektnapok illetve egészségnapok kereteiben történt. Kiemelendő, hogy e napok szervezésében, kivitelezésében nagy segítséget nyújtottak a helyi egészségfejlesztési iroda munkatársai. A gimnáziumi tanulók részére egy nívós előadás került megszervezésre dropprevenció témában, amely látványelemekkel volt tarkítva, így szemléletes volt. A Megyei Népegészségügyi Főosztály munkatársa is az ő segítségével látogatott el az iskolába a „szexeducatió” témakörével.

2017/2018 tanévben a gimnázium tanulói rendszeresen hallgattak előadásokat bűnmegelőzés témakörében a VMRFK Bűnmegelőzési osztály munkatársától, aki főként a 11. évfolyamos tanulók számára egy tanulságos kirándulást szervezett (börtönlátogatás).

A szakgimnázium és szakközépiskolába havi rendszerességgel jött a Családvédelmi Szolgálat védőnője, aki a családtervezés kérdésében segítette a tanulókat egyéni, illetve csoportos tanácsadással. Ő a Járási Népegészségügyi Hivatal munkatársa.

A tanulók egészség megőrzését ebben az iskolában is segítették az EFI munkatársai, itt inkább kiscsoportos foglalkozás kereteiben valósult meg (Egészség piac- Vasi LOGO). Általuk érkeztek a tanulókhöz sportoló vendégek.

A korábbi tanévben megkezdett programok, pl. az újraélesztés gyakorlása az elmúlt tanévben is megvalósult a vöröskeresztes tanulók és a védőnő segítségével. A védőnői előadások folyamatosak az év folyamán, ezek egy-egy osztályra „személyre” szabottabban történnek.

Nevelési Tanácsadó

2013. január 1-jétől jogszabályi változások miatt már nem az önkormányzat biztosítja ezt a szolgáltatást.

Jelenleg a Vas Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szentgotthárdi Tagintézménye (9970 Szentgotthárd, Arany János u. 3.) az ellátó intézmény. Működését a 15/2013. (II. 27.) EMMI rendelet szabályozza.

A feladatait az intézmény éves munkaterve alapján végzi, mely az alábbi tevékenységeket foglalja magába:

- nevelési tanácsadás,
- szakértői bizottsági tevékenység,
- logopédiai ellátás,
- gyógytestnevelés,
- fejlesztő nevelés.

Alapszolgáltatásai 0-18 éves kor közötti gyermekek, fiatalok problémáinak megoldása érdekében vehetők igénybe. Azok a 0-3 év közötti gyermekek, akik a Megyei Szakértői Bizottság szakértői véleménye alapján gyógypedagógiai tanácsadásra, korai fejlesztésre, oktatásra és gondozásra, valamint a konduktív pedagógiai ellátásra jogosultak, ellátásuk a szakértői véleményben kijelölt tagintézményben történik.

Az ellátást igénybe veheti továbbá egyéb életkorú személy is, aki a területi illetékességi körbe tartozik (szülők, pedagógusok stb.). Azok a személyek, akik betöltötték 18. életévüket, abban az esetben vehetik igénybe szolgáltatásait, amennyiben a közoktatás keretén belül nappali tagozatra járnak.

Sportprogramokhoz való hozzáférés

Szentgotthárd Város Önkormányzata lehetőségeihez mérten a továbbiakban is támogatja, segíti a különféle sporttevékenységeket, sportolási formákat. Városunkban számos sportegyesület működik, amelyekben a sportkedvelők kedvükre válogathatnak (a legkisebbektől az idős korosztályig bezárólag) a különféle sportágak közül, ilyen sportok: labdarúgás, kézilabda, teke, kick-box, atlétika, sakk, asztalitenisz, íjászat, kerékpározás, úszás, tánc, harcművészet.

Az Önkormányzat tulajdonában több sportlétesítmény, sportolásra alkalmas ingatlan van: a városi sporttelep, műfüves labdarúgó pálya, tekepálya, a városi sportcsarnok, az iskolai tornatermek, az iskolai sportpályák, a városrészi sportpályák, önkormányzati játszóterek, uszoda, Hársas-tó.

Az iskolai tornatermek az iskolai sportoktatás színterei, melyeknek az állagát és felszereltségét a kor követelményeinek megfelelő színvonalon kell biztosítani. Ezen létesítmények fenntartását, karbantartását a továbbiakban is az Önkormányzat biztosítja, illetve igyekszik saját, valamint pályázati forrásokból ezeket a létesítményeket felújítani, fejleszteni. 2017-ben sikerült pályázati forrásból felújítani illetve energetikailag korszerűsíteni a Széchenyi iskola tornacsarnokát. Az iskolai tornatermeket meg kell őrizni az oktatási intézményben tanuló gyermekek sportolásának színtereként is. Valamennyi tornaterem bérbe adható, de a tanórai és edzéselví órakeretek elsőbbséget élveznek a jövőben is!

A következő feladat az Arany János iskolában a tornaterem kibővítése, felújítása.

A játszóterek a kisgyermek számára biztosítják az életkoruknak megfelelő mozgás lehetőségét. A játszóterek vonatkozásában jelentős fejlesztések történtek, játszótereink nagy része gyökeresen átalakult, ma a legmodernebbnek számító játszóeszközök állnak a gyermekek rendelkezésére. A továbbiakban a még nem korszerűsítettek felújítására is gondolni kell – ennek fedezete azonban csak pályázati vagy magántőkéből származó pénz lehet.

Koncepcionálisan ide kell sorolni azokat a lakott területeken lévő beépítetlen területeket is, melyeket a gyermekek sportolásra (jellemzően elsősorban labdarúgásra, kosárlabdára) szívesen használnak. Az Önkormányzat koncepcióiban kimondja, hogy az ilyen területek megőrzését a sport szempontjából is fontosnak tartja, és a továbbiakban ezen Önkormányzati ingatlanok más célú felhasználásánál az előnyök/hátrányok feltérképezésekor kötelező jelleggel mérlegeli és negatívan értékeli a változásoknak a gyermekek sportolási lehetőségeit csökkentő hatását.

Szentgotthárd Város Önkormányzata a versenysportot, a diáksportot és a szabadidő sportot egyaránt támogatja. Egyik támogatást sem szünteti meg a másik nagyobb támogatása reményében.

Az Önkormányzati támogatás tartalmaz valamennyi, sporthoz és sportoláshoz kapcsolódó közvetlen és közvetett támogatást. Ilyenek: a sporttámogatási keret a versenysport részére; egyéni támogatási kérelmek támogatása; az iskolai testnevelésben a heti, törvényben előírt testnevelési órákon felüli sportfoglalkozások költségeinek támogatása; a sportlétesítmények ingyenes vagy kedvezményes használatának biztosításával nyújtott támogatás; a szabadidősportra adott támogatás; a sportlétesítmények fenntartására fordított éves költségek.

Számos sikert érnek el diákjaink, versenyzőink a különféle szabadidős illetve diákolimpiai versenyeken. A különféle sportversenyek, sportesemények remek lehetőséget biztosítanak arra, hogy a kistérségi települések lakói is színvonalas eseményeken vehessenek részt. A mindennapos testnevelés bevezetésének köszönhetően a diákok számára biztosított a rendszeres testmozgás.

Összegezve: Szentgotthárd Város Önkormányzata fontos szegmensként tekint a sportra, lehetőségeihez mérten támogatja, segíti a városban élők sportolását, igyekszik biztosítani részükre a kulturált környezetet sportolásukhoz.

Közétkeztetés

Az önkormányzat minden köznevelési intézményben, bölcsődében és az idősök vonatkozásában megszervezi a közétkeztetést, amely megfelel az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak. Az önkormányzat az étkeztetést az intézményekben működtetett konyhákön keresztül biztosítja. Az étkeztetési feladatokat az önkormányzat vállalkozói szerződés alapján, a vállalkozó által az intézményekben üzemeltetett konyhákban látja el.

Az önkormányzat által biztosított közétkeztetés – amely gyakran a helyi nehéz anyagi helyzetű családból származó gyerekek táplálkozásának elsődleges forrása – fontos, hogy megfeleljen az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak.

Az önkormányzat által biztosított közétkeztetés és az önkormányzati intézményekben piaci szereplők által biztosított étkeztetés (pl. iskolai büfék) rendszeres ellenőrzése szükséges, szakember bevonásával, hogy azok kínálata és az ételek minősége mennyiben felel meg az általuk ellátott korosztályok egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak.

Az iskolai büfék esetében elvárás, hogy jelenjenek meg a kínálatban az egészségesebb táplálkozást támogató gyümölcsök, joghurtok, gabonapelyhek, egészséges ételek.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

Szentgotthárd Város Önkormányzata a közművelődési feladatok ellátásának alapelveit az alábbiak szerint határozza meg:

1. A közművelődéshez kapcsolódó jogok érvényesítése során az esélyegyenlőséget biztosítani, az egyenlő bánásmód követelményeit megtartani szükséges.
2. A közművelődéshez való jog gyakorlása közérdek, a közművelődési tevékenységek támogatása pedig közcél.

3. A helyi közművelődési feladatellátás, illetve ennek során a feladatellátásban részt vevő önkormányzati intézmények, az önkormányzati közművelődési feladatellátásra az Önkormányzattal megállapodást kötött civil szervezet(ek) nem lehetnek elkötelezettek egyetlen vallás, világnézet vagy politikai irányzat mellett sem.
4. Az Önkormányzat elismeri: mindenkinek joga, hogy:
  - megismerhesse a kulturális örökség javait, valamint az ezek védelmével kapcsolatos ismereteket a könyvtári szolgáltatások, az oktatás, a közművelődés útján,
  - igénybe vehesse a nyilvános könyvtári ellátás rendszerét, a közművelődési intézmények szolgáltatásait,
  - műveltségét, készségeit életének minden szakaszában gyarapítsa, közművelődési jogai érvényesítése céljából közösséget hozzon létre, s külön jogszabályban meghatározottak szerint szervezetet alapítson, működtessen,
  - művelődési céljai megvalósításához közművelődési közösségi színteret, szervező, szervezeti és tartalmi segítséget kapjon.
5. Mindenkinek joga van ahhoz, hogy közművelődési jogairól, azok gyakorlásának helyi lehetőségeiről folyamatosan tájékoztatást kapjon.

Szentgotthárd Város Önkormányzata elsősorban az alábbi közművelődési intézményeken keresztül biztosítja a szabad művelődés lehetőségét:

- Színház, melynek üzemeltetését az Önkormányzat a Pannon Kapu Kulturális Egyesületnek adta át,
- Móra Ferenc Városi Könyvtár és Múzeum,
- Csákányi László Filmszínház.

Pannon Kapu Kulturális Egyesület

Az Önkormányzat és a Pannon Kapu Kulturális Egyesület 2005. évben kötött együttműködési megállapodást, amely alapján az Egyesület végzi a város közművelődési feladatainak ellátását, továbbá feladata a szakmai tevékenység koordinálása és felügyelete, valamint a városban és a kistérségben zajló kulturális tevékenység fellendítése. Az együttműködési megállapodást a felek 2013. elején módosították, a korábbi turisztikai és ifjúsági feladatok annyiban kikerültek a megállapodásból, hogy a Látogatóközpontot működteti az Egyesület, illetve részt vesz az ifjúsági feladatok szervezésében. Az Egyesület munkájának célja elsősorban a város lakossága kulturális igényeinek feltárása és kielégítése, korosztály és rétegprogramok szervezése, működő amatőr művészeti csoportok anyagi és szakmai támogatása, ezen belül legalább fúvószenekar, énekkar működtetése, új művészeti együttesek létrehozásának generálása: néptáncsoport, ifjúsági amatőr színjátszó kör, kulturális tevékenységet folytató civil szervezetek létrehozásának szorgalmazása. Színházi és koncert előadások, kiállítások, városi nagyrendezvények szervezése, valamint a működőkkel való szorosabb együttműködés kialakítása is feladatát képezi az Egyesületnek. Az egyesületi forma előnyeit kihasználva további feladata a szervezetnek, hogy pályázatok benyújtásával, illetve külső források felkutatásával segítse a kulturális élet feltételeinek javítását és továbbfejlesztését Szentgotthárdon.

Móra Ferenc Városi Könyvtár és Múzeum

Az intézmény a kultúra, a tájékoztatás, a nevelés intézményeként, a közösségi és értelmiségi lét egyik központjaként, alapító okiratának megfelelően működik. Sajátos eszközrendszerével kedvező lehetőségeket biztosít arra, hogy a kultúra összegyűjtött és feltárt – írott és egyéb módon rögzített – értékeit a város polgárai használhassák. Tevékenységében a közművelődési jelleg és az információszolgáltatás került előtérbe. Jól szolgálja az intézmény a megváltozott használói igények kielégítését.

A Könyvtár tevékenységi köre: a szentgotthárdi Móra Ferenc Városi Könyvtár középszintű ellátást nyújtó, általános gyűjtőkörű lakóhelyi könyvtár, nemzetiségi (német és szlovén), uniós és helyisme-

reti külön gyűjteménnyel, kistérségi ellátó-központ. Szervezeti egységei: felnőtt részleg és internet-terem, folyóirat-olvasó és médiatár, gyermekrészleg, 4 városrészi fiókkönyvtár, kistelepülések könyvtári ellátása KSZR keretében. Működési területe: Fiókkönyvtárak a városrészeken (Farkasfa, Jakabháza, Rábafüzes, Rábatótfalu). Kistelepülések könyvtári ellátása a kistérség településein (Alsószölnök, Apátistvánfalva, Csörötnek, Felsőszölnök, Gasztony, Kétvölgy, Magyarlak, Nemesmedves, Orfalu, Szakonyfalva, Rábagyarmat, Rátót, Rönök, Vasszentmihály).

Szentgotthárdon 1983 óta működik a **Pável Ágoston Helytörténeti és Szlovén Nemzetiségi Múzeum** (Gyűjtemény), Magyarország egyetlen szlovén múzeuma.

Törzsgyűjteményét elsősorban a szlovén nemzetiségű Gáspár Károly általános iskolai igazgató gyűjteménye és több kisebb szentgotthárdi és apátistvánfalvai gyűjtemény alkotja. A Múzeum állandó kiállításai: Délnyugat-Dunántúl fazekassága, a Szentgotthárd környéki szlovének és a szentgotthárdi sírlelet.

A múzeum feladata a kulturális javak gyűjteményi gondozása, tudományos feldolgozása és publikálása, valamint hozzáférhetővé tétele. Elsősorban a kulturális javak egységes szaktudományos szempontok szerint, tudományos szaktevékenység keretében kialakított, nyilvántartott és dokumentált együttesét őrzi, gondozza és kiállításokon bemutatja, kutatási tevékenység lehetőségét biztosítja, múzeumpedagógiai programjaival segíti az iskolai és iskolán kívüli nevelés céljainak elérését, folyamatosan megújuló múzeumpedagógiai és múzeumdrágógiai programkínálatot biztosít.

2013 eleje óta az Önkormányzat a múzeum fenntartója. Az önkormányzati működtetés alatt több előrelépést is tett az intézmény. A korábbi fenntartó sikertelen próbálkozásai után Önkormányzatunk sikerrel kezdeményezte a szlovén nemzetiségi bázisintézménnyé nyilvánítást, ezt a Minisztérium a működési engedélyében azóta jóvá is hagyta. A múzeum nyitvatartása is állandó jelleggel megoldódott, hiszen egész évben, keddtől szombatig minden nap nyitva tart 11-től 15 óráig, bejelentkezés/igény esetén egyéb időpontban is. Színesedtek az intézmény szolgáltatásai és „A ciszterek Szentgotthárdon” címmel új állandó kiállítás nyílt.

Csákányi László filmszínház

Az Önkormányzat tulajdonában álló épület (Szentgotthárd, Hunyadi u. 1.) már 1913-ban filmszínházi funkció betöltésére épült.

Az elmúlt időszakban jelentős változások történtek a mozi kapcsán. 2013 tavaszán az önkormányzat finanszírozásában a digitális (DCI – Digital Cinema Initiatives) és a 3D vetítésre egyaránt alkalmas technika beszerzésére és beépítésére került sor. Mindez érzékelhetően jobb hang- és képminőséget eredményezett, és megteremtette annak a lehetőségét is, hogy a premierfilmek hamar eljussanak a városba. Az említett beruházást követően a Szentgotthárdi Eszközkezelő és Településfejlesztő Kft. vette át a filmszínház üzemeltetését. A filmszínház heti 5 játékrendi nappal (hétfő, kedd, péntek, szombat, vasárnap), évi 340 előadással üzemel. Ezen felül az alvállalkozónak minden esztendőben legalább 6 iskola- és 1 óvodamozit, valamint 12 filmklub előadás is kell tartania.

Az immáron vállalkozói üzemeltetésű Gotthárd TV, a Szentgotthárd Város Önkormányzata által megjelentetett Szentgotthárd újság és az önkormányzati, intézményi weboldalak a kultúra hírvivőiként tájékoztatják széles körben a lakosságot.

A közművelődési élet szerves részét képezik továbbá a kulturális tevékenységű civil szervezetek, a műkedvelő csoportok, a nemzetiséghez kötődő kulturális szervezetek. A közművelődési programokban jelentős szerep jut még az általános- és középiskoláknak, az alapfokú művészetoktatás résztvevőinek, a médiának és az egyházaknak.

A közművelődési tevékenység tervezésénél, szervezésénél a lakosság igényei figyelembevételre kerültek, a város, a térség kulturális hagyományainak, szokásainak őrzésére, gazdagítására, az egyéni és közösségi művelődési öntevékenységekben rejlő lehetőségekre építve, valamint hozzájárulnak a szabadidő közművelődési célú, életminőséget javító eltöltéséhez.

Városrészi klubok, civil szervezetek, más intézmények

Szentgotthárd város közművelődési életében speciális jelenség, hogy a nem egészen 9000 lakosú (2019. december 31-én 8474 fő) városban 6 városrészi klub, valamint 4 fiókkönyvtár (Farkasfa,

Jakabháza, Rábafüzes, Rábatótfalu) található. Speciális megoldás, hogy Szentgotthárd Város Önkormányzata a városrészi klubokat átadta a helyi közösségeknek. Megjegyezzük, hogy közelünkben – megyei szinten legalábbis – nem találni hasonló megoldást. Az új formáról megállapítható, hogy bevált. A helyben lakók felismerték a klubokban rejlő lehetőséget. Mindenütt először összefogtak, civil szervezetet alakítottak és saját erejüket kihasználva elkezdték az állagmegóvást, a meszelést, festést, az épületek környékének a rendbetételét. Több helyen is pályázatokon indulva szereztek be bútorokat, esetleg számítógépet, televíziókészüléket, cd és dvd-lejátszót stb. Viszonylag rövid idő alatt kiderült, hogy ez a lehetőség a településrészen élőket úgy is összehozta, hogy elkezdhettek közösségükben rendezvényeket szervezni: mikulást, karácsonyt, öregek napját, farsangot, szüreti rendezvényt, gyereknapot. Több településrészen is ennek tudhatjuk be, hogy beindult a már-már elveszettnek gondolt közösségi élet. Két dolog kellett ehhez legalább: az önkormányzat helyzetfelfismerése és „bátorsága” illetve a civil szerveződések ereje. Minden városrészi klubnak lett gazdája legalább a településrészi önkormányzat “személyében”, de a leghatékonyabbnak mindenütt a civil szervezetek részére való átadás bizonyult.

Helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai

A szociális intézmények feladatellátásában, a szolgáltatások mennyiségi, minőségi színvonalának emelésében jelentős segítséget nyújthatnak az önkéntes segítők. Számos területen szükség lenne munkájukra: egyedül élő, idős emberek látogatása, beszélgetés, lelki támogatás, szociálisan hátrányos helyzetűek számára szervezett programokon, rendezvényeken segítségnyújtás, felajánlások, adományok gyűjtése, szétosztása stb.

A Városi Gondozási Központ, a Család- és Gyermejjóléti Központ, valamint a Szentgotthárdi Közös Önkormányzati Hivatal szerepel az EMMI esélyegyenlőségi Főosztály nyilvántartásában mint közérdekű önkéntes tevékenység végzésének helyet adó intézmény. Ezáltal lehetőség nyílik az önkéntesek bevonására.

A Család- és Gyermejjóléti Központ kapcsolatban áll a Vas Megyei Önkéntes Centrummal. Az intézmény fogadószervezetként nyilvántartásba került, így a Szolgálatnál az önkéntes munka lehetőségei a potenciális önkéntes munkát keresők látóterébe kerültek. A Vas Megyei Önkéntes Centrummal való együttműködési megállapodás szerint a Centrum segít az önkéntesek toborzásában.

Mindhárom önkormányzati intézmény lehetőséget biztosít foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részt vevő személyek részére önkéntes munkavégzésre, illetve az érettségiző tanulók önkéntes munkavégzésére, a közösségi szolgálatra is.

3.8 A Roma Nemzetiségi Önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A roma nemzetiségű Roma Nemzetiségi Önkormányzat által becsült létszáma Szentgotthárdon kb. 350 fő.

A legutóbbi, 2011-es népszámlálás nemzetiségre vonatkozó kérdéseire adott válaszokból (e válaszadás önkéntes volt) pedig az derül ki, hogy Szentgotthárdon 52 fő vallotta magát roma nemzetiségűnek (akkor még „cigány” volt a hivatalos megnevezése). Azaz egészen pontosan ennyien jelölték be a nemzetiség, az anyanyelv, a családi/baráti közösségben használt nyelv kapcsán adható válaszok legalább egyikénél ezt a nemzetiséget.

A hátrányos helyzetű roma családok megélhetési problémákkal küszködnek, még abban az esetben is nehéz a megélhetésük, ha mindkét szülő dolgozik. A számlák rendszeres feladása is nehézséggel jár. Hagyományörző, kulturális és sport rendezvényeik: Roma Családi Sportnap, Mikulás ünnepség karácsonyváró programmal egybekötve. A nemzetiség a helyi civil szervezetek közül a Szentgotthárdi Polgárőrséggel tart szorosabb kapcsolatot. Jövőbeni terveik megvalósítását, rendezvényeik megtartását a nemzetiségi önkormányzatoknak nyújtott központi finanszírozásból és pályázati forrásból próbálják biztosítani.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
Beazonosított problémák	Fejlesztési lehetőségek
A tartósan munkanélküli, aktív korúak ellátásában részesülő személyek elhelyezkedési esélyei jelentősen korlátozottak.	Közfoglalkoztatás fenntartása, résztvevők számának növekedése.
A nehéz anyagi körülmények között élők jelenleginél célzottabb támogatása.	A jelenlegi, önkormányzati hatáskörben nyújtott támogatások felülvizsgálata, a jövedelemhatárok emelése.
A településrészek csatornázottsága nem teljes (Farkasfa, Jakabháza).	Pályázati források felhasználásával a csatornázottság arányának emelése a településen.
Szentgotthárdon nincs Fiatal Házak Otthona.	Fiatal Házak Otthona kialakítási lehetőségek – 35 éves életkorig lakáshoz jutási rendszer – megvizsgálása.
Nagy az igény a bérlakások iránt.	Új önkormányzati bérlakások építése pályázati források felhasználásával.
A közterületeken nagyobb számú és gyakoribb rendőri jelenlétre lenne igény, a térfigyelő kamerarendszer bővítendő, egyre növekvő feladatok és elvárások a közterület-felügyelet felé.	A térfigyelő kamerarendszer karbantartása, bővítése, közlekedésbiztonsági intézkedések, a rendőri, polgárőri és közterület-felügyelői jelenlét fokozása.
Előregedő, korszerűtlen infrastruktúra, technológia az idősödő ingatlanállományban.	Lakások, intézmények energiaracionalizálása, energiaigényének megújuló energiával való ellátása.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1. A gyermekek helyzetének általános jellemzői

A társadalom egyik leginkább sérülékeny népességcsoportját a gyermekek alkotják, mert szükségleteik, igényeik, érdekeik érvényre juttatása terén egyenlőtlen erőviszonyban állnak a felnőttek döntési és cselekvőképességével. Hogy függő helyzetük miatt egészséges fejlődésük és felnőtté válásuk ne kerülhessen veszélybe, többletjogok és támogatások illetik meg a gyermekeket. A gyermekeken belül is egyes csoportok körültekintőbb, fokozottabb segítséget igényelnek. Ide tartoznak a fiatalabb életkorú, a fogyatékossgal élő, a tartós betegségben szenvedő gyermekek, valamint ide sorolhatók a bántalmazást átélte gyermekek is.

Minden társadalom felelős a gyermekek sorsáért. Az, hogy gyermekeink milyen felnőtté válnak, az őket körülvevő felnőttektől, a társadalomtól függ. A családok a gyermekek vállalásával a társadalom jövőjét alapozzák meg, a jövőbe fektetnek be, ezért segítséget igényelnek. A kisgyermek nemcsak a család, hanem a társadalom számára is érték, a legdrágább kincs, a jövő. A társadalom felelősége is, hogy milyen körülmények között neveljük gyermekeinket. Meghatározó a lakóhely, ahol

a családok élnek, ahol gyermekeiket nevelik. Nem mindegy, hogy milyen ellátásokat, lehetőségeket vehetnek igénybe a településen, ahol élnek.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülő vagy más hozzátartozó gondoskodásából kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzbeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

A gyermekvédelmi rendszer működtetése és fenntartása állami és önkormányzati feladat. A gyermekvédelem hatáskörébe – tágabb értelemben – lényegében beletartozik a gyermek születésétől felnőtté válásáig minden, ami az ő érdekében vele és körülötte, a családban, az óvodában, iskolában, a munkahelyen, a társadalom bármely területén történik. A helyi ellátórendszer különféle támogatásokkal és szolgáltatásokkal segíti a családot a gyermek nevelésében, megfelelő támogatások és szolgáltatások nyújtásával védelmet biztosít.

A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz. Ezért nagy jelentőségű az önkormányzat által szervezett, intézményekben történő közétkeztetés.

A gyermekek védelmét szolgáló pénzbeli és természetbeni ellátások körét a Gyvt. és végrehajtási rendelete szabályozza, mely alapján a települési önkormányzat jegyzőjének feladat- és hatáskörébe tartozó feladatai:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítása,
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, nagykorúvá vált gyermek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzete fennállásának megállapítása és
- gyámhatósági ügyekben környezettanulmány készítése.

A pénzbeli és természetbeni ellátások körében a települési önkormányzat képviselő-testülete a rendeletében meghatározott módon és feltételek szerint a gyermek és fiatal felnőtt rászorultságára tekintettel pénzbeli támogatást állapíthat meg.

A települési önkormányzat vagy a fenntartó az e törvényben meghatározott módon, természetbeni ellátásként biztosítja a gyermekétkeztetést.

A **rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény** meghatározott gyermek-intézményi térítési díj kedvezményre (a kedvezmény mértéke bölcsődés, óvodás és 1-8. évfolyamon tanuló gyermekek részére 100%, ennél idősebb gyermekek esetén 50%), évente két alkalommal 6.000,- Ft, illetve hátrányos/halmozottan hátrányos helyzetű gyermek esetén 6.500,- Ft összegű (2018. évben **2019-ben és 2020-ban is**) támogatásra és külön jogszabályban meghatározott kedvezményekre (pl. ingyenes tankönyv) jogosít. Ugyanakkor a jelenlegi szabályozás alapján az 1-9. évfolyamon minden diák térítésmentesen juthat hozzá a tankönyvekhez, ahogy a gyógypedagógiai vagy nemzetiségi nevelésben-oktatásban részt vevő diákok is.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja, hogy az anyagi okok miatt veszélyeztetett gyermekek a családjuk képesek legyenek a saját otthonában nevelni, gondozni.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény jogosultsági jövedelemhatára 2018-tól emelésre került. A módosítással az ellátásra vonatkozó általános jövedelmi értékhatár az öregségi nyugdíjminimum 130%-áról (37.050,- Ft) annak 135%-ára (2018. évben: 38.475,- Ft) emelkedett. Az ellátás tekintetében irányadó speciális – gyermekét egyedül nevelő szülő vagy más törvényes képviselő esetén; tartósan beteg vagy súlyosan fogyatékos gyermek esetén; valamint a jogosultsági feltételeknek megfelelő nagykorú gyermek esetén alkalmazandó – jövedelmi értékhatár az öregségi nyugdíjminimum 140%-áról (39.900,- Ft) annak 145%-ára (2018. évben 41.325,- Ft) nőtt.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó speciális ellátás a pénzbeli ellátás, melyet a gyermek családbafogadó gyámjául kirendelt hozzátartozója igényelhet, ha a gyermek tartásá-

ra köteles és nyugellátásban vagy más nyugdíjszerű rendszeres ellátásban részesül, továbbá a család megfelel a jövedelmi és vagyoni feltételeknek.

A jogosult gyermekek száma folyamatos csökkenést mutat. Ennek oka, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapításánál a nyugdíjminimum százalékában meghatározott jövedelemhatár évekig nem emelkedett, illetve az idei emelés mértéke sem jelentős.

A kedvezményre elsősorban azon gyermekek válhatnak jogosulttá, akiknek legalább az egyik szülője munkanélküli, illetve egyéb alacsony összegű ellátásban, például GYES-ben részesül. Az igénybe vehető kedvezmények jellege miatt az egészen kisgyermek, akik még nem, valamint a felsőfokú tanulmányaikat folytatók, akik már nem vesznek gyermekintézményi ellátást igénybe, illetve tankönyvtámogatást sem kaphatnak, csupán az évi két alkalommal járó támogatásra jogosultak ténylegesen. A 3 vagy több gyermekes családok gyermekei, valamint a tartósan beteg gyermekek a támogatás igénybevétele nélkül is jogosultak tankönyvtámogatásra, illetve a térítési díj fizetésénél kisebb mértékű kedvezményre jogosultak, illetve a 8. osztályosnál idősebb gyermeknél nem érvényesíthető a kedvezmény.

Jelentőségét növeli ugyanakkor a támogatási formának, hogy felsőfokú oktatási intézménybe való jelentkezésnél többletpontokat jelent a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság.

4.1.1. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma
2013	85
2014	64
2015	53
2016	45
2017	25
2018	30
2019	25

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A hátrányos helyzet és halmozottan hátrányos helyzet meghatározása a gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó hatósági intézkedések egyike.

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a Gyvt-ben meghatározott körülmények közül egy fennáll.

Halmozottan hátrányos az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a Gyvt-ben felsorolt körülmények közül legalább kettő fennáll, továbbá a nevelésbe vett gyermek és az utógondozói ellátásban részesülő tanulói vagy hallgatói jogviszonnal rendelkező fiatal felnőtt.

A jegyző a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság elbírálásával egyidejűleg kérelemre, külön döntésben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsággal egyező időtartamra megállapítja a gyermek hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetének fennállását.

Szentgotthárdon 2017. évben 1 gyermek hátrányos helyzetének megállapítására került sor.

2017. december 31-én a hátrányos helyzetű gyermekek száma 1, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekszáma 5 volt. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek gyámhivatal által nevelésbe vett kiskorúak, vagy utógondozásban részesülő fiatalok voltak.

2018. december 31-én a hátrányos helyzetű gyermekek száma 4 volt, illetve a gyámhivatal által nevelésbe vett kiskorú gyermekekkel, vagy utógondozásban részesülő fiatalokkal együttesen 8 halmozottan hátrányos helyzetű gyermek szerepelt a nyilvántartásban.

2019. december 31-én a hátrányos helyzetű gyermekek száma 5 volt, illetve a gyámhivatal által nevelésbe vett kiskorú gyermekekkel, vagy utógondozásban részesülő fiatalokkal együttesen 5 halmozottan hátrányos helyzetű gyermek szerepelt a nyilvántartásban.

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénynek az ingyenes bölcsődei és óvodai gyermekétkeztetés kiterjesztése érdekében történő módosításáról szóló 2015. LXIII. törvény alapján 2015. szeptember 1-jétől kibővültek a gyermekétkeztetésre vonatkozó kedvezmények. Így azoknak a bölcsődei és óvodai nevelésben részesülő gyermekek számára, akiknek családjában a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkal csökkentett összegének 130 %-át, ingyenes étkeztetést kell biztosítani.

4.1.2. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyvellátásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2013	17	58	144	379	36
2014	15	57	134	380	18
2015	135	43	128	407	18
2016	138	30	144	474	10
2017	142	23	153	769	2
2018	125	16	120	na	1
2019	115	13	105	na	4

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatok

További rendszeres gyermekvédelmi támogatáshoz kapcsolódó támogatási elem a szünidei gyermekétkeztetés biztosítása.

A települési önkormányzat kötelező feladata az iskolai szünidő, valamint a bölcsőde és óvoda zárvatartása esetén a szünidei gyermekétkeztetés biztosítása, melyre a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek közül a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek jogosultak ingyenesen. A települési önkormányzatok a többi gyermek – különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek – számára a korábbiakhoz hasonlóan szintén biztosíthatnak a nyári szünidőben ingyenes szünidei gyermekétkeztetést.

A szünidei gyermekétkeztetés a déli meleg főétkezés elsősorban helyben fogyasztásra történő biztosítását jelenti, de ha erre – elsősorban az alkalmas helyiség hiánya miatt – nincs lehetőség, a szünidei gyermekétkeztetés az étel elvitelével vagy a gyermek számára történő kiszállításával is biztosítható. A gyermek előre nem látható hiányzása, betegsége, egyéb akadályoztatása esetén a számára biztosított étel elvitelét a szülője, más törvényes képviselője számára lehetővé kell tenni. Az el nem fogyasztott vagy el nem szállított étel más rászoruló gyermekek részére átadható helyben történő elfogyasztásra vagy elvitel formájában.

A szünidei gyermekétkeztetést a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet 7. melléklete szerint igényelhetette a hátrányos helyzetű és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek szülője, más törvényes képviselője.

Szentgotthárd Város Önkormányzata az étkeztetést a gyermekek részére a JustFood Kft. Széchenyi Konyhájáról (Szentgotthárd, Füzesi u. 7.) biztosítja a szünidőkben. Az étel elszállítása a jogosultak által ételhordóban történt.

A szünidei étkeztetés szabályozásában 2016. január 1-től jelentős változás történt abban a tekintetben, hogy amíg korábban pályázati rendszerben volt lehetőség az önkormányzatoknak erre a célra

forrás igénylésére és az igénybe vevők a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek köréből kerültek ki, addig jelenleg csak a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos gyermekek étkeztetésére kap támogatást az önkormányzat. Ez azt jelenti, hogy a jogosult gyermek száma jelentősen csökkent.

Települési támogatás

Szentgotthárdon a rendkívüli települési támogatás mellett, mely kötelezően biztosítandó ellátás, lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott települési támogatás került bevezetésre.

4.1.3. számú táblázat - 2017. évben rendkívüli települési támogatásban részesülő gyermeket nevelő családok száma támogatási alkalmak szerint			
1 alkalommal részesült	2 alkalommal részesült	3 alkalommal részesült	4 alkalommal részesült
14	2	5	6

2017. évben kiskorú gyermekeire tekintettel 29 család 57 alkalommal részesült rendkívüli települési támogatásban. 2017. évben a gyermekes családok támogatására fordított összeg 858.000, Ft volt. (2016-ban 31 család 61 alkalommal részesült rendkívüli települési támogatásban, az összeg 1.227.220,- Ft volt, 2015. évben 31 család 68 alkalommal 934.520,- Ft összegben).

2018. és 2019. évben is 18 család, 40 alkalommal részesült rendkívüli települési támogatásban. A gyermekes családok támogatására fordított összeg 2018. évben 885.000,-Ft, 2019. évben 713.000,-Ft volt.

Az adatokból kitűnik, hogy a rendkívüli települési támogatásban részesülő személyek száma az elmúlt években folyamatosan csökkent. Az elutasítások száma alacsony, melynek oka, hogy a személyesen nyújtott tájékoztatás alapján a jövedelemhatárt meghaladó érdeklődők be sem adják kérelmüket.

Az ellátásra csupán a legalacsonyabb jövedelemmel rendelkező személyek – akik nem elsősorban a gyermekes családok közül kerültek ki – válhattak jogosulttá, és a részükre nyújtott összeg egyre kisebb vásárlóértéket jelent számukra.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Mivel Szentgotthárdon szegregált lakókörnyezet nem található, ezért ennek a témának a kifejtése nem releváns.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Védőnői ellátás jellemzői

Városunkban a kötelező alapellátás keretében körzeti védőnői szolgálat, valamint iskola- és ifjúsági védőnői szolgálat működik. A védőnők tevékenységének jelentős szerepe van a kora gyermekkor egészségügyi és szociális problémáinak feltérképezésében, illetve megoldások megvalósításában.

Az iskola-ifjúsági egészségügyi feladatokat 2 védőnő látja el, az oktatási intézményekben a kötelező szűrővizsgálatokat rendszeresen elvégzik. A területi védőnők együttműködnek a házi gyermekorvosokkal, a Rendelőintézet szülész-nőgyógyász orvosaival, a Család- és Gyermekjóléti Központtal, az iskola- és ifjúsági védőnőkkel és a SZEOB Játékvár Óvoda és Bölcsődével.

Az iskolavédőnői ellátásban 2019. március 24. napjával közös megegyezéssel megszüntetésre került a védőnő jogviszonya. A feladat ellátása ettől az időponttól helyettesítéssel, heti 20 órában történik.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma		
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2013	5	47
2014	5	48
2015	5	54
2016	5	58
2017	5	59
2018	5	56
2019	5	55

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A védőnői álláshelyek száma a vizsgált időszakban nem változott, az egy védőnőre jutó gyermekek száma viszont emelkedett.

A gyermeklétszám csökkenésére tekintettel Szentgotthárd Város Képviselő-testületének döntése alapján a védőnői feladatellátás vonatkozásában 2020. január 1-től 4 körzetben (1 iskolai és ifjúsági körzet, 2 területi körzet, 1 vegyes: területi+iskolai körzet megbontásban 4 fő (8 órában) látja el a feladatokat Szentgotthárdon.

Gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Szentgotthárdon négy felnőtt háziiorvosi körzet és két gyermekorvosi körzet működik a területi ellátási kötelezettség biztosítása érdekében. Főállású iskolaorvosi státusz nincs, de az iskolaorvosi tevékenység ellátása a gyermekorvosok által megoldott.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői				
Év	Betöltetlen felnőtt háziiorvosi praxis(ok) száma	Háziiorvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyermekek száma	Felnőtt háziiorvos által ellátott gyerekek száma
2013	1 (2013. 07.01-jétől)	6425	1302	nincs adat
2014	1 (2014. 08.01-ig)	6100	1361	nincs adat
2015	0	6072	1385	nincs adat
2016	0	6366	1369	27
2017	0	6396	1366	29
2018	0	nincs adat	nincs adat	nincs adat
2019	0	nincs adat	nincs adat	nincs adat

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

Gyermekjóléti alapellátás

A Család- és Gyermekjóléti Központ 2005. július 1. óta biztosítja Szentgotthárdon és a kistérségben a családsegítést és a gyermekjóléti szolgáltatást, amelynek keretében – összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és oktatási-nevelési intézményekkel, illetve szolgálatokkal – szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat is ellát. Az intézmény 2016. január 1-től települési szinten család- és gyermekjóléti szolgálat, járási szinten család- és gyermekjóléti központ keretében biztosítja és látja el a segítő feladatokat. Többéves probléma oldódott meg azzal, hogy az intézmény új épületbe költözhetett, jelenleg a Szentgotthárd, Vajda János u. 6. szám alatt látja el a klienseket. Az új épület elosztása, a helyiségek száma és mérete, továbbá a meglévő akadálymentesítés kedvezőbb hely az intézmény számára.

Nagy előrelépés, hogy amíg az intézmény korábban határozatlan idejű működési engedéllyel rendelkezett, 2017. április 25-én határozatlan időre szóló tanúsítvány került kiállításra a Vas Megyei Kormányhivatal által.

Az intézmény által nyújtott szakmai munkához szükséges munkakörök: intézményvezető, a család- és gyermekjóléti szolgáltatás esetében 4 fő családsegítő, a család-és gyermekjóléti központot érintően, mely a hatóság közeli tevékenységek összességét foglalja magában, 2 fő esetenedzseri, 1 fő tanácsadói, illetve a szociális asszisztens munkakör. A speciális feladatokat külsős szakemberek – pszichológus, jogász, mediátor – az együttműködési megállapodások alapján látják el.

Az intézmény továbbra is változatlanul működteti a helyettes szülői ellátást az alapszolgáltatás keretében, 1 fő helyettes szülővel.

Az ellátás területe Szentgotthárd és a járás további 15 települése.

Az intézmény járási szinten látja el a járásszékhelyhez tartozó 15 települést, biztosítja az alapszolgáltatást, a családsegítést, a gyermekjóléti alapellátást, illetve a hatóság közeli tevékenységet.

A családsegítésre vonatkozó feladatokat továbbra is az 1993. évi III. törvény, illetve a gyermekjóléti szolgálat, továbbá a központ feladatait az 1997. évi XXXI. törvény szabályozza, továbbá az említett két törvényhez tartozó 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet, és az 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet mint végrehajtási rendeletek rendezik. Központunk továbbra is változatlanul működteti a helyettes szülői ellátást az alapszolgáltatás keretében 1 fő helyettes szülővel, aki 2 fő gyermeknek a befogadására alkalmas.

Az intézmény által nyújtott szolgáltatások által a munkakörök is elkülönülnek egymástól. Ez alapján az intézményvezető, a család- és gyermekjóléti szolgáltatás esetében 3 fő családsegítő, a család- és gyermekjóléti központot érintően, mely a hatóság közeli tevékenységek összességét foglalja magában, 2 fő esetenedzseri, ebből 1 fő belső helyettesítéssel biztosítja a szociális diagnózis felvételi esetenedzser feladatait, 1 fő tanácsadó, 2 fő óvodai és iskolai szociális segítő, illetve a szociális asszisztens munkakör alapján végezte tevékenységét a szakmai team.

A Központ által nyújtott speciális szolgáltatások

Utcai szociális munka, melynek keretében időközönként feltérképezik a város frekventált köztereit, célja a magatartásával testi, lelki, értelmi, erkölcsi fejlődését veszélyeztető, a szabadidejét az utcán töltő, kallódó, csellengő gyermek speciális segítése.

Kapcsolattartási ügyelet célja a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult személy számára a találkozásra, együttlétre alkalmas semleges hely biztosítása, amelyet kapcsolatügyeleti szolgáltatás nyújtásával biztosít az intézmény a gyermekek és a kapcsolattartásra jogosult számára.

Kórházi szociális munka keretében az egészségügyi intézménnyel kötött együttműködési megállapodásnak megfelelően a kórházi szociális munkát heti négy órában biztosította az intézmény a Szentgotthárdon található rehabilitációs osztály betegei körében.

Készenléti szolgálat célja, hogy az intézmény nyitvatartási idején túl a felmerülő krízishelyzetekben történő azonnali segítség, tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása megvalósuljon. A készenléti szolgálat egy állandóan hívható, már közismert telefonszám.

Pszichológiai tanácsadás keretében pszichológus heti rendszerességgel, pénteki napokon biztosított tanácsadást, együttműködési megállapodás alapján. Az elmúlt év során a pszichológus szakember csoportos szupervízió keretében segítette elő a kollégák szakmai munkáját, az esetkezelések során fellépő lelki terheltséget oldotta.

Jogi tanácsadás keretében az intézmény a kliensek részére ingyenes jogi tanácsadást biztosít, előre egyeztetett időpontok szerint, az együttműködési megállapodás alapján.

Mediáció célja a konfliktuskezelés, melynek eredményeképpen pl. házastársak, családok megoldják a kapcsolatukban jelentkező problémákat.

A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése céljából a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat, továbbá a Család- és Gyermekjóléti Központ Szentgotthárd észlelő-jelzőrendszert működtet. A jelzőrendszer tagjai a következők: a védőnői szolgálat, a házi orvosok, a gyermekorvosok, a bölcsőde, az óvoda, az általános iskolák és középiskolák, a Pedagógiai Szakszolgálat, a Szentgotthárdi Járási Hivatal Hatósági, Foglalkoztatási, Gyámügyi és Igazságügyi Osztálya, a jegyzői gyámhatóság, a rendőrség, a polgárőrség, a Vöröskereszt, a Karitás helyi szerve, egyházak, a helyi önszerveződő közösségek, civil szervezetek. A jelzőrendszeri tagok intézményeinek képviselői többnyire részt vesznek a havonta megrendezésre kerülő Családvédelmi és Egészségnevelő koordinációs bizottsági üléseken. A Bizottság tagjai megegyeznek a jelzőrendszer tagjaival.

A törvényi előírásnak megfelelően minden évben feltérképezésre kerülnek járási szinten az oktatási és nevelési intézmények körében a veszélyeztetett, a halmozottan hátrányos, illetve a hátrányos helyzetű gyermekek.

A központ prevenciós programokat is megvalósít: nyári napközbeni gyermek tábor, nyári gyermekfelügyelet, iskolakezdési akció.

Az intézmény jövőbeni feladatai, jogszabályi előírások megvalósítására való felkészülés

A 2018. év egyik fő feladata az óvodai és iskolai szociális segítő munka kialakítása, bevezetése. A 2 fő státusz létesítését engedélyezte a fenntartó, ez alapján 2018 szeptemberétől kerül felvételre. Az óvodai és iskolai szociális segítő olyan – óvodában, iskolában dolgozó – segítő szakember, aki elsődlegesen a gyermekek, tanulók veszélyeztetettségének megelőzésével, egészségfejlesztésben való közreműködéssel, prevencióval foglalkozik. A köznevelési intézményekben az óvodai és iskolai segítés mint professzionális szociális, gyermekjóléti szolgáltatás megjelenése a szociális munkás napi szintű jelenléte, tevékenysége a hangsúlyt a prevencióra helyezi, segít a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzésében, kompetenciát fejleszt, közvetít a gyermek és szülő, a gyermek és tanár, a szülő és tanár közti konfliktusok rendezésében, kapcsolatot épít és tart a társintézményekkel. A szociális szakember bevonása a problémás helyzetek felismerésében és megoldásában kiegyensúlyozottá teheti a köznevelési intézmény belső életét, segíti a gyermekek szocializációját és javíthatja az iskolai teljesítményüket is.

2018. szeptember 1-től az óvodai, iskolai szociális segítő tevékenység kötelező feladattá vált és a Szentgotthárdi járás mind a 18 köznevelési intézményében megvalósul. A munkakörben két fő került foglalkoztatásra, jelenleg az egyik munkavállaló tartós távolléte miatt egy fő látja el a szakmai feladatot. Az intézményekben kétheti rendszerességgel, egy alkalommal valósulnak meg a fogadóórák, a tanulók, szülők és pedagógusok ezen időpontokban is felkereshetik az óvodai és iskolai szociális segítőt. Ezenkívül probléma esetén folyamatos a kapcsolattartás az intézményekkel telefonon, személyesen és email-ben is.

4.3.4. számú táblázat - Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma	
Év	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma (év végén)
2013	0
2014	0

2015	0
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi

Szentgotthárdon családi napközi nem működött a vizsgált időszakban, ezért a téma magyarázata nem releváns.

A járásek kialakításáról, valamint egyes ezzel összefüggő törvények módosításáról szóló 2012. évi XCIII. törvény alapján 2013. január 1-jétől kialakításra kerültek a járási hivatalok. A járásek kialakításával egyes jegyzői hatás- és feladatkörök is átadásra kerültek. A jegyzői hatáskörökből a járási gyámhivatal hatáskörébe kerülő gyámhatósági ügyek:

- családi pótlék természetbeni megállapítása,
- védelembe vételi ügyek,
- iskoláztatási támogatás szüneteltetése és ideiglenes hatályú elhelyezés

4.3.5 Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én
2013	na	na
2014	na	na
2015	na	na
2016	na	na
2017	na	na
2018	na	na
2019	na	na

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Védelembe vett és veszélyeztetett gyermekek számára vonatkozó statisztikai adat az önkormányzat részére nem áll rendelkezésre 2013. év óta.

Hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése nem történt. Erre vonatkozóan panasszal nem éltek.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

A gyermekek nevelését-oktatását Szentgotthárdon a Szentgotthárd és Kistérsége Egyesített Óvodák és Bölcsöde, a Szentgotthárd és Térsége Oktatási Intézmény és az SzMSzC (VMSzC) III. Béla Szakgimnáziuma és Szakközépiskolája intézmények látják el. A Szentgotthárd és Térsége Oktatási Intézmény tagintézményei 2010. július 1-jétől:

- Szentgotthárd és Térsége Oktatási Intézmény Vörösmarty Mihály Gimnáziuma,
- Szentgotthárd és Térsége Oktatási Intézmény Széchenyi István 5-8. Évfolyamos Általános Iskolája,
- Szentgotthárd és Térsége Oktatási Intézmény Arany János 1-4. Évfolyamos Általános Iskolája,

- Szentgotthárd és Térsége Oktatási Intézmény Magyarlak-Csörötnek 1-8. Évfolyamos Általános Iskolája,
- Szentgotthárd és Térsége Oktatási Intézmény Takács Jenő Alapfokú Művészeti Iskola.

Szentgotthárd és Térsége Önkormányzati Társulás az óvodai nevelés megvalósítása érdekében működteti a Szentgotthárd és Kistérsége Egyesített Óvodák és Bölcsőde intézményt. Az óvodai nevelés 2018. szeptember 1-jétől 11 csoportban folyik. A vizsgált időszakban helyhiány miatti elutasítás nem volt.

Az oktatás és képzés területén hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése nem történt. Erre vonatkozóan panasszal nem éltek.

Az Önkormányzatnak továbbra is törekednie kell arra, hogy az elmúlt évtizedekben kialakított köznevelési intézményrendszer fennmaradását minden lehetséges eszközzel támogassa. Biztosítani kell a gazdasági szféra új munkavállaló családjai részére az intézményrendszerünk igénybevételének lehetőségét a bölcsődétől a középiskoláig.

A törvényi előírások alapján a települési önkormányzatok kötelesek gondoskodni az óvodai nevelésről. Ez a kötelezettség magában foglalja a többi gyermekkel együtt nevelhető testi, érzékszervi, enyhe értelmi, beszéd- és más fogyatékos gyermekek ellátását is. Szentgotthárd Város Önkormányzata intézményfenntartói társulásban közösen látja el fenntartói jogait e területen.

Bölcsődei ellátást nyújtunk a SZEOB önálló szakmai egységként működő Tótágas Bölcsődében. Az épület az elmúlt időszakban teljes felújításon esett át, részben pályázati erőforrások, részben fenntartói támogatás igénybevételével, mely alapján már Szentgotthárdon is a modern kor igényeit kielégítve történhet a legkisebbek gondozása, nevelése. A férőhelyek száma 2017. szeptember 1-től a pályázat kapcsán 68 főre, az engedélyezett alkalmazotti létszám 15 főre emelkedett. Így a bölcsődés korosztály intézményi ellátása hosszútávon biztosított. Önkormányzatunknak támogatnia kell minden olyan népszerűsítő intézkedést/programot, amely a bölcsőde kihasználásának növelésére irányul.

A Szentgotthárd és Kistérsége Egyesített Óvodák és Bölcsőde óvodai intézményegységében a helyi köznevelési rendszerben az óvodai csoportok a fenntartó által engedélyezett álláshellyel, felhasználható órakerettel, a jogszabályi előírásoknak megfelelően nevelnek. 2014. július 1-jétől szervezeti átalakítást követően 13 óvodai (11 székhely és 2 kistérségi községi tagóvodai) csoporttal működik. Az intézmény továbbra is nagy hangsúlyt fektet a nemzetiségi nevelésre, a székhelyen (SZEOB Játékvár Óvodájában) biztosítjuk a szlovén és a német nemzetiségi nevelést egy-egy csoportban. A 3 éves kortól kötelező óvodáztatás és a létszámok alakulásának (letelepedő családok) figyelembevételével az optimálisabb kihasználtság érdekében évente felül kell vizsgálnunk a csoportlétszámok alakulását.

Továbbá a mennyiségi mutatók mellett a minőségi elvárásokat is szem előtt tartják. A székhely óvoda néhány csoportszobája és a hozzátartozó mosdó helyiségek már nem a kornak megfelelő állapotúak, felújításuk elengedhetetlen. A felújítások elkezdődtek, melyeket elsősorban pályázati forrásból és önkormányzati támogatásból tudjuk biztosítani. Fejlesztésre vár a székhely óvoda udvara is (út-, járdaszakasz), mellyel további minőségi változást érhetne el az intézmény. Az óvodai tornaszoba kialakítását elsősorban pályázati forrásból szeretnénk megoldani. Szentgotthárd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 112/2015. számú határozatával javasolta a Szentgotthárd Város és Térsége Önkormányzati Társulás Társulási Tanácsának mint a SZEOB fenntartójának, hogy 2015. szeptember 1-jétől a SZEOB Játékvár Óvodájában a 11 csoportot 10 csoportra csökkentse, ezzel egyidejűleg az elfogadott 61 fő helyett 59 főben határozza meg az intézmény létszámát (az óvodapedagógus álláshely 28 főről 26 főre csökken). A születési adatok, a megnövekedett gyermeklétszám miatt 2018. szeptember 1-től indokolttá vált a 11. csoport újraindítása, melyet a Társulási Tanács, a 16/2018. számú határozatával engedélyezett. Ennek megfelelően az intézményi összlétszám 61 főről 64 főre emelkedik.

A Szentgotthárd és Kistérsége Egyesített Óvodák és Bölcsőde székhely óvodája (Játékvár Óvoda) 2019. évben 11 gyermekcsoporttal, 260 férőhellyel, a SZEOB Micimackó Tagóvodája és a SZEOB Csillagvirág Tagóvodája 1-1 csoporttal 25-25 férőhellyel, a SZEOB Tótágas Bölcsődéje 5

gyermekcsoporttal, 68 férőhellyel látta el a nevelési feladatait. A SZEOB teljes, engedélyezett álláshelyeinek száma 65 fő.

Az intézmény tárgyi feltételeiben történt változások: 2019 októberében átadták a SZEOB Játékvár Óvodájában elkészült új tornatermet, közösségi helyiséget. Az intézmény legszükségesebb karbantartási munkálatai megtörténtek, a 11. csoport vizesblokk felújítása, valamint az épület folyamatos belső festése még várat magára. A szűk költségvetési keret sajnos semmilyen egyéb karbantartást, felújítást nem tett lehetővé. A gyermekek személyiségfejlesztéséhez, az óvodai nevelőmunkához szükséges eszközök ugyan nem az optimális szinten, de elégséges szinten biztosítottak voltak. Az óvoda területén az aszfaltozott területek állapota továbbra is balesetveszélyes.

A SZEOB Tótágas Bölcsődéjében nyáron a folyosó festése és az alapvető karbantartási munkálatok megvalósultak. A szűk költségvetés miatt elmaradt a minden évben fokozatosan megvalósuló csoportszobafestés, bútorzat, játékok cseréje.

A nemzeti köznevelésről szóló törvény alapján 2013. január 1-től az állam gondoskodik az iskolai köznevelési alapfeladatok ellátásáról. Ettől az időponttól Szentgotthárdon – a szakképző iskola kivételével – az iskolák fenntartója a Klebersberg Intézményfenntartó Központ lett, a működtetésről pedig önkormányzatunk gondoskodott. A köznevelési intézmények fenntartásával és működtetésével kapcsolatos feladatok ellátása céljából a KLIK központi szerve 2017. január 1-től Klebersberg Központ néven működik tovább.

A köznevelési intézmények fenntartói jogai és kötelezettségei tekintetében 2017. január 1-jétől a KLIK jogutódja az illetékes tankerületi központ lett (Szentgotthárd a Szombathelyi Tankerületi Központ-hoz tartozik).

A köznevelési feladatok ellátását szolgáló mindazon települési önkormányzati vagyon és vagyoni értékű jog tehát 2017. január 1-jén a területileg illetékes tankerületi központ ingyenes vagyonkezelésébe kerültek, tulajdonosa azonban továbbra is az Önkormányzat maradt. A vagyonkezelésbe át nem adott, de osztott használatú ingatlanrészek (Széchenyi sportszarnok, gimnázium sportszarnok) üzemeltetési költségmegosztása egy külön megállapodásban részletesen rögzítésre került, főszabályként azzal, hogy a KLIK a használat időarányában köteles hozzájárulni az adott ingatlanrész kapcsán keletkező rezsiköltségekhez.

Azon szentgotthárdi gyermekek, akik számára a helyi intézmények ellátása nem nyújt megfelelő segítséget, legközelebb tőlünk 54 km-re, a Szombathelyen található "Aranyhíd" Nevelési-Oktatási Integrációs Központ – Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola és Speciális Szakiskola által biztosított szolgáltatásokat vehetik igénybe. Az intézmény feladata a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók ellátása 0 éves kortól, a tankötelezettség befejezéséig, illetve a szakma megszerzéséig, a közoktatási törvény előírásai szerint. A gyermekek napi szállítást a Városi Gondozási Központ által működtetett Támogató Szolgálat gépjárműve biztosítja.

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 1		
Év	Helyhiány miatt elutasított gyermekek száma (fő)	Ebből hátrányos / halmozottan hátrányos helyzetű (fő)
2013	0	0
2014	0	0
2015	0	0
2016	0	0
2017	0	0
2018	0	0
2019	0	0

Forrás: Önkormányzati, intézményi adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai 2 /2018. augusztus/	
ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db

Az óvoda telephelyeinek száma	-	
Hány településről járnak be a gyermekek	7	
Óvodai férőhelyek száma 2018.09.01-től	260	
Óvodai csoportok száma	11	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	5.30-17-30.	
A nyári óvoda-bezárás időtartama:	3 hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	24	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	24	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő, pedagógiai asszisztens	14	0
Kisegítő személyzet	4	-

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.3 számú táblázat – Óvodai nevelés adatai 3

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermek-csoportok száma	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai feladat-ellátási helyek száma	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	Óvodai gyermek-csoportok száma gyógypedagógiai nevelésben
2012	296	11	260	1	247	0
2013	288	11	240	1	235	0
2014	286	11	240	1	229	0
2015	250	10	240	1	225	0
2016	244	10	240	1	222	0
2017	249	10	240	1	227	0
2018	259	10/2018.09.01-től: 11	240/ 2018.09.01-től: 260	1	256	0
2019	289	11	260	1	262	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

2015. év szeptemberétől az óvodai csoportok száma 1 csoporttal csökkent, a férőhelyszám azonban változatlan maradt. Az óvodai nevelés *2018. szeptember 1-től újra 11 csoportban folyik.*

4.4.4. számú táblázat - Az óvodai ellátás igénybevétele

2017-2018. év	3 éves	4 éves	5 éves	6 éves	7 éves	Összesen
Székhely						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	76	68	57	26	0	227
Más településről bejáró gyermekek létszáma	4	4	7	7	0	22
Az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan (igazolatlanul) hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	0	0	0	0	0	0
A beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0

A beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
Tagóvodák						
Az intézménybe beíratott gyermekek létszáma	5	8	5	15	0	33
Más településről bejáró gyermekek létszáma	2	1	1	0	0	4
Az intézménybe beíratott, 20%-ot meghaladóan (igazolatlan) hiányzott gyermekek száma (az adott évből eltelt időszakra vetítetten)	0	0	0	0	0	0
A beíratott gyermekek közül a hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0
A beíratott gyermekek közül a halmozottan hátrányos helyzetűek létszáma	0	0	0	0	0	0

Forrás: Önkormányzati adatgyűjtés

A beíratott gyermekek nagy része szentgotthárdi, 20%-ot meghaladó hiányzás nem fordult elő. Az intézményben hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek nincs.

Szombathelyi Műszaki Szakképzési Centrum (*Vas Megyei Szakképzési Centrum*) III. Béla Szakképző Iskolája

Az iskola 1; 2; 2+2; 3; 4+1; 5; 5+1 évfolyammal rendelkező nevelési-oktatási intézmény. Felkészít az érettségi-, szakmai vizsgára, kiadja az ezeket igazoló okiratokat. Ellátja a kisebbségi szlovén nemzetiségi nyelv oktatását. Felkészíti a szakiskolát végzett tanulókat az érettségi vizsgára, melyet a szakközépiskolai képzés 11. és 12. évfolyamán szervez meg (intenzív képzés).

Kijelölés alapján Híd I. és Híd II. program szerinti osztályokat indít. Kollégiumot, iskolai könyvtárat működtet. A 2011. évi CXCV. törvény 4. § 23. pontja alapján ellátja a sajátos nevelési igényű tanulók nappali rendszerű nevelését, oktatását integrált formában.

Azon különleges bánásmódot igénylő gyermekek, tanulók oktatását, nevelését, akik a lakóhely szerinti illetékes Szakértői Bizottság által készített szakértői vélemény alapján az alábbi kategóriákba tartoznak: mozgásszervi fogyatékos (enyhe fokú sérülés esetén, ha az integráció engedélyezett), érzékszervi fogyatékosok közül: gyengén látó, nagyothalló, értelmi fogyatékosok esetén (enyhe értelmi fogyatékos, ha az integráció engedélyezett), tanulásban akadályozott beszéd-fogyatékos akadályozott (enyhe fokú sérülés esetén, ha az integráció engedélyezett). Továbbá egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók esetében: diszlexia, diszkalkulia, diszgráfia, iskolai készségek kevert zavara, specifikus fejlődési zavar, súlyos tanulási-, figyelem- és magatartásszabályozási zavar.

Felnőttoktatási tevékenységet folytat, valamint engedéllyel rendelkező felnőttképző intézményként is funkcionál.

Az intézmény az iskolarendszerű oktatáson kívül jelentős felnőttképzési tevékenységet is folytat. Ennek keretében Szentgotthárd és a környező települések munkaképes korú lakosai számára nyújt lehetőséget arra, hogy magas színvonalú képzések során eredményesen sajátíthassanak el korszerű, főként gépészeti, elektronikai és vendéglátó ipari jellegű továbbtanulást, illetve az önálló vállalkozást egyaránt segítő szakmai ismereteket, valamint új képesítéseket szerezhetnek.

A **kollégium** 2015 szeptemberével önálló intézménnyé vált, fenntartása a KLIK, üzemeltetése pedig az Önkormányzat feladata. A kollégium 44 tanulónak nyújt szálláshelyet. A kollégisták a tanuláshoz, a szabadidő hasznos eltöltéséhez folyamatos segítséget kapnak nevelőiktől.

Diákönkormányzatok mind az általános, mind a középiskolákban működnek.

2015-től a szentgotthárdi fiatalok számára érdekképviseletükre egy új lehetőséget nyújt a **Szentgotthárdi Ifjúsági Tanács**, amibe az iskolák egy-egy diákot delegálnak. Az ifjúsági szervezeti élet és ér-

dekképviselőt városi szinten a (a 2015-ben alakult) Szentgotthárdi Ifjúsági Tanács látja el. A Tanács 7 tagból álló szervezet (iskolák delegáltjai (3 fő), Szentgotthárdi Közös Önkormányzati Hivatal által delegált a szentgotthárdi 18-29 éves fiatal (2 fő), Képviselő testület által delegált képviselő (1 fő) illetve a városi sport és ifjúsági referens. Emellett a tanács ülései nyíltak, amin lehetőségük van a szentgotthárdi fiataloknak jelen lenniük, véleményt formálni, valamint tanácsokat adni a fiatalok érdekeivel kapcsolatban.

2019. októbere óta nemzetiségi, ifjúsági és egyházi ügyek tanácsnoka segíti az önkormányzat ifjúságot érintő munkáját. A tanácsnok feladata többek között, hogy részt vegyen egy korszerű, minden területre kiterjedő, modern és megvalósítható Városi Ifjúsági koncepció és Ifjúsági Cselekvési Terv kidolgozásában, képviselje az ifjúság élethelyzetét befolyásoló szempontokat az önkormányzati döntések előkészítésében, elősegítse az ifjúság helyzetét javító pályázatok kidolgozását. Mind emellett el látja Szentgotthárd Város Ifjúsági Tanácsa elnöki feladatait.

Egy város élhetősége, fejlettsége szempontjából lényeges fokmérő, hogy mennyi fiatal tanul, él és dolgozik, marad vagy tér vissza városába tanulmányai befejezése után. Ezzel együtt természetesen a kulturális, közösségi élet intenzitását, minőségét is befolyásolják a fiatalok. Abban az esetben, amennyiben lehetőség lenne városunkban a **közösségi főiskola** létrehozására, úgy akár több fiatal maradna itthon középiskolai tanulmányai befejezését követően, növekedne a helyi munkavállalók száma, a későbbiekben a Szentgotthárdon letelepedni kívánók aránya.

4.4.6. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4 évfolyamon tanulók száma(gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskola 5-8 évfolyamon tanulók száma(gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskolások száma(gyógypedagógiai oktatással együtt)	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt)	
	fő	fő	fő	fő	%
2012/2013	357	363	720	322	44,7%
2013/2014.	350	322	672	352	52,4%
2014/2015.	328	353	681	332	48,8%
2015/2016.	327	373	700	352	50,3%
2016/2017.	318	376	694	355	51,2%
2017/2018.	316	365	681	336	49,3%
2018/2019.	315	363	678	335	49,4%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A tanévek adatait összehasonlítva megállapítható, hogy a tanulók száma csökkent, ugyanakkor a napközis tanulók száma emelkedett.

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt)	Általános iskolai feladat-ellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2012/2013	2	28	3
2013/2014	2	30	4
2014/2015	2	32	4
2015/2016	2	33	3
2016/2017	2	34	3
2017/2018	2	34	3

2018/2019	2	33	3
-----------	---	----	---

Forrás: TEIR, LSH Tstar

4.4.8. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejeztek a nappali oktatásban	
	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban
	Fő
2012/2013	104
2013/2014	93
2014/2015	90
2015/2016	103
2016/2017	83
2017/2018	96
2018/2019	92

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az Önkormányzat pályázati lehetőségekkel próbálja segíteni a gotthárdi diákok felsőoktatási tanulmányait. Ilyen pályázati lehetőségek:

Szentgotthárd Város Önkormányzata minden évben csatlakozik a **BURSA Hungarica Felsőoktatási Ösztöndíjpályázathoz**, így az utóbbi években 10 főt tudott támogatásban részesíteni 10 hónapra keresztül, 2013-ig havi 2.000,- Ft/hó, 2014. évtől 4.000,- Ft/fő összegben, mely támogatást a felsőoktatási intézmény, ahol a hallgató tanul, kiegészíti.

A BURSA Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj elbírálásának szabályairól szóló többször módosított 40/2003. (X. 30.) önkormányzati rendelet alapján a pályázatokat az Önkormányzat Önkormányzati Erőforrások és Külsőkapcsolatok Bizottsága bírálja el. A döntéshozatal rendjét az SZMSZ szabályozza. *(A Bizottság elnevezése 2019 októberétől: Önkormányzati Erőforrások és Szociális ügyek Bizottsága.)*

A másik hasonló lehetőség a **Szell Kálmán ösztöndíj**, amelyet nemrég alapított az Önkormányzat. Célja a (tanulmányi, művészeti és sport területen) kiváló teljesítményt nyújtó helyi diákok elismerése és támogatása. Az ösztöndíj mértéke: a középiskolás pályázók számára 5.000,- Ft/hó, a felsőoktatásban tanulmányokat folytatók számára 10.000,- Ft/hó. Az ösztöndíj célja, hogy azon 11. és 12. évfolyamos középiskolai tanulók tanulmányait elismerje, akik kimagasló eredménnyel rendelkeznek a szentgotthárdi gimnáziumban, illetve a szakképzőben, továbbá, akik a szentgotthárdi középiskolákban tanulmányi eredménytől függetlenül rendkívül kimagasló eredményt értek el valamely tanulmányi, művészeti, vagy sport területen. Az ösztöndíj lehetőséget nyújt továbbá azon államilag finanszírozott, első diplomáját szerző, 26. életévét be nem töltött, nappali tagozatos, szentgotthárdi állandó lakcímmel rendelkező, magyarországi hallgatói jogviszonyban álló főiskolai/egyetemi hallgatók elismerésére is, akik számára a Szentgotthárdhoz való kötődés a jövőben is fontos és tanulmányaik során szakmai, tudományos tevékenységükkel segíthetik a város fejlődését. Az ösztöndíjra érdemesnek ítélt középiskolás tanulóknak a pályázatukban ismertetett vázlat alapján témadolgozatot kell készíteni legalább 8, legfeljebb 25 oldalban. Az érintett középiskolákban – az ott tanító tanárok közül – mentor segíti a pályázni kívánó tanulókat. A felsőoktatásban tanulmányokat folytató ösztöndíjasoknak a pályázatukban bemutatott témavázlat alapján szintén dolgozatot kell készíteni legalább 12, legfeljebb 30 oldal terjedelemben.

Támogató Szolgálat

A fogyatékkal élő kiskorú gyermekek számára a speciális fejlesztésük érdekében a szombathelyi és a rumi közoktatási intézményekhez való eljutás elősegítésében nyújt segítséget a Szolgálat napi szinten. Ez azért nagy jelentőségű, mivel helyi szinten nem biztosított a kiskorúak speciális oktatási-nevelési szolgáltatásokhoz való hozzáférése.

A gyermekeket nevelő szülők számára mérhetetlen segítség a szállítás megoldása, mivel a szülőknek lehetőségük nyílt újból visszatérni a munkaerőpiacra.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A SZOI Arany János Általános Iskola tornaterme régi, rossz állapotú, nem felel meg a követelményeknek. Az óvodában egyáltalán nincs tornaszoba.	A SZOI Arany János Általános Iskolában a tornaterem átalakítása, illetve új tornaterem kialakítása – pályázati lehetőségek kihasználásával. Az óvodában tornaszoba kialakítása – pályázati forrás igénybevételével.
A szabadidő kulturált eltöltésének feltételei nem megfelelően biztosítottak gyermekek/fiatalok számára.	A szabadidő kulturált eltöltése feltételeinek javítása, a szabadidős terek rendszeres karbantartása, a lehetőségekhez mérten történő folyamatos fejlesztése.
A városban és a településrészekén lévő játszótérek egy része nem felel meg a vonatkozó előírásoknak, korszerűtlen és balesetveszélyes.	A városban és a településrészekén lévő, még nem korszerűsített játszótérek felújítása.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nemek közötti egyenlőség, az egyenlő bánásmód biztosítása ma még egy elérendő cél, ezzel kapcsolatban több hazai és nemzetközi stratégia is megfogalmazódott. Az Európai Unió több alapdokumentuma is kimondja a nők és férfiak közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód szükségességét.

Magyarország Alaptörvénye XV. cikke tartalmazza az alapvető jogok megkülönböztetés nélküli biztosítását; a nők és férfiak egyenjogúságát; valamint azt, hogy külön intézkedésekkel segítik az esélyegyenlőség megvalósulását. Hazánk hosszú távú cselekvési tervét a Nők és a Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia – Irányok és Célok 2010-2021 című 1004/2010 (01. 21.) Korm. határozat tartalmazza.

A nők elleni hátrányos megkülönböztetést nem mindig könnyű észrevenni: sokszor maguk a nők tiltakoznak a leghevesebben, amikor arról esik szó, hogy az otthoni, a munkahelyi, vagy a közéleti

szférában személyesen ők maguk, vagy a nők általában hátrányt szenvednek a férfiakhoz képest. A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést néhány jogszabály tiltja ugyan (pl. Alaptörvény, Munka Törvénykönyve, Ebtv.), de a nők és a férfiak között a társadalom minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének, okainak feltárását és felszámolását nem írja elő jogszabály.

A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőtlenség minden bizonnyal a legmélyebben gyökerező, legnehezebben tetten érhető igazságtalanság, nem könnyű fellépni ellene.

Tapasztalataink szerint a nők között is kiemelkedően hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények miatt,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya miatt,
- a gyeseen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása külön figyelmet és támogatást igényel. Az anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, ha nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges munkaviszonyt.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

A családi és magánéleti feladatok és felelőségek általában a nőket terhelik. Túlnyomó részt a nők gondoskodnak a gyermekekről és az idősekről, sőt, a dolgozó férfiakra is. Éppen ezért sokkal érzékenyebbek a munkahely távolságára, a túlmunkára stb.

Az elmúlt száz évben jelentős változás következett be a nők foglalkoztatásában, a női munkavállalók aránya jelentősen emelkedett. Magyarországon, 2014-ben a nők 55,9 százaléka volt jelen a munkaerő-piacon.

A nők ilyen mértékű leterheltségének (munkahely, család-háztartás) enyhítéséhez nagyfokú társadalmi és családon belüli szemléletváltásra van szükség. Biztosítani és segíteni kell a munka és magánéleti kötelezettségek összehangolását családon belül, a nők és férfiak számára egyaránt. Az utóbbi időben a gyermekszületések idejének kitolódása figyelhető meg, mely a nők karrierépítésének erősödésére utalhat. 2011. március 1. óta életkortól függetlenül öregségi nyugdíjra jogosultak azok a nők, akik legalább 40 év jogosultsági idővel rendelkeznek. A 40 éves kedvezményes nyugdíj megállapításához minimum 32 év kereső tevékenységgel szerzett szolgálati idő; azon esetben pedig, ha a nő súlyosan fogyatékos vér szerinti vagy örökbefogadott gyermekére tekintettel ápolási díjban részesült, akkor minimum 30 év. A folyósítás kezdete óta folyamatosan emelkedik a 40 éves kedvezményes nyugdíjat igénylők száma. A közösségi esélyegyenlőség akcióprogram céljai között szerepel a gazdasági és szociális szférában a nők és férfiak esélyegyenlőségének érvényesítése, valamint a munka és a családi élet összeegyeztetése mind a férfiak, mind a nők számára. Az önkormányzat mint munkáltató eleget tesz az egyenlő munkáért egyenlő bér követelményének.

A városban található, nőket is foglalkoztató munkahelyek jellemzően a közszféra és a szolgáltatási szektor. A nők jellegzetesen az alacsony fizetésű munkakörökbe szorulnak. A várandós és kisgyermekes anyák visszatérése támogatott az önkormányzati munkahelyeken. A nők anyagi kiszolgáltatottságát fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

Fontos hangsúlyozni az önkormányzat mint munkaadó jó példájának jelentőségét! El kell érni, hogy az önkormányzati intézményeknél a családbarát, atipikus munkakörök kialakítása felgyorsuljon.

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők	Férfiak	Nők
2012	3127	3016	3029	2915	98	101
2013	3116	2973	3029	2902	87	71
2014	3115	2940	3038	2847	77	93
2015	3080	2909	2997	2835	83	74
2016	3012	2852	2938	2780	74	72

2017	2971	2837	2896	2780	75	57
2018	2927	2803	2848	2746	79	57
2019	2881	2761	2800	2710	81	51

Forrás: TeIr -KSH

A foglalkoztatott, az inaktív és a munkanélküli női népesség demográfiai adatai nem állnak teljes körűen rendelkezésre (gyermekszám, képzettség, családi állapot). A fenti táblázat „foglalkoztatottak” rovata nemcsak a ténylegesen munkaviszonyban állók, hanem azon személyek számát is tartalmazza, akik nem munkanélküliek, hanem pl. GYES-ben, GYET-ben stb. részesülnek.

Az iskolázottság alapvetően és nagymértékben befolyásolja a munkaerő-piaci elhelyezkedés lehetőségeit. Az iskolázottság szintje és az elhelyezkedési lehetőség, illetve a jövedelem, a betöltött pozíció között egyértelmű a korrelációs viszony.

A munkaerőpiacon jelentős hátránnyal indulnak tehát az alacsony végzettségűek. Ide tartoznak, akik az általános iskolát sem végezték el, valamint akik legmagasabb végzettségként általános iskolai végzettséggel rendelkeznek, de egyes szakértők azokat is ide sorolják, akik ennél magasabb végzettséggel is rendelkeznek (érettségi), ugyanakkor ezen kívül semmilyen szakmát nem sajátítottak el, s ezért válnak munkanélkülivé.

Megfigyelhető, hogy minél alacsonyabb a végzettség, annál inkább a fizikai, illetve a szakképesítést nem igénylő munka dominál, amint azt a statisztikák mutatják: akik az általános iskolát sem fejezték be, azoknak mintegy ötöde a „mezőgazdaság, halászat” ágazatban dolgozik. A szellemi munka alapfeltételeként jelenik meg az érettségi, ennél a végzettségi szintnél nagy változásokat tapasztalhatunk a statisztikai kimutatásokban.

A munkaerőpiacon az alacsony végzettségűek nehezebben kapnak munkát, esélyük a közfoglalkoztatásban realizálódhat.

5.2 A munkaerőpiaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők foglalkoztatását gátló legfőbb akadály a gyermeknevelés. A családi feladatok és felelőségek általában egyoldalúan a nőket terhelik.

A kisgyermeket nevelő nők esélyeit a szolgáltatási hiányosságok alapvetően rontják. A kisgyermekesek munkaerő-piaci esélyeinek tekintetében elsődleges a bölcsődei férőhelyek száma.

5.2. számú táblázat - A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások							
Év	3 év alatti gyermekek száma a településen	Működő bölcsődék száma	Bölcsődei férőhelyek száma		Működő családi napközik száma	Férőhelyek száma családi napközikben	Férőhelyek összesen
			Önkormányzati	Egyéb			
2013	235	1	68	0	0	0	68
2014	238	1	54	0	0	0	54
2015	271	1	54	0	0	0	54
2016	290	1	54	0	0	0	54
2017	293	1	54	0	0	0	54
2018	278	1	68	0	0	0	68
2019	274	1	68	0	0	0	68

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

A gyermekjóléti alapellátások körébe tartozó bölcsődei ellátás keretében biztosított gyermekek napközbeni ellátása, mely meghatározó jogszabályok – a Gyvt. és a 15/1998. (IV. 30.) NM. rendelet a

személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről – alapján működik. Bölcsődei ellátásnál elsősorban Szentgotthárdon lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező gyermeket kell felvenni, azt követően pedig a maximális férőhely erejéig a kistérségi igényeket is kielégíti az intézmény.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, az anya- és gyermekgondozás a védőnői szolgálat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő, várandós anyákra és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg.

Segítséget nyújtanak a családi és szociális juttatások megismerésében. Családtervezéssel kapcsolatosan a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor.

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe			
Év	Védőnők száma	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2012	5	247	49
2013	5	235	47
2014	5	238	48
2015	5	271	54
2016	5	290	58
2017	5	293	59
2018	5	278	56
2019	5	274	55

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

A fenti adatokból megállapítható, hogy a vizsgált időszakban a 0-3 éves gyermekek száma csökkent, majd 2014. évtől emelkedést mutat. A védőnők száma viszont állandó maradt, ezért az egy védőnőre jutó gyermekek száma valamelyest emelkedett ugyanettől az évtől.

A gyermeklétszám csökkenésére tekintettel Szentgotthárd Város Képviselő-testületének döntése alapján a védőnői feladatellátás vonatkozásában 2020. január 1-től 4 körzetben (1 iskolai és ifjúsági körzet, 2 területi körzet, 1 vegyes: területi+iskolai körzet megbontásban) 4 fő (8 órában) látja el a feladatokat Szentgotthárdon.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak (kapcsolati erőszak)

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érintő erőszakos cselekedetek nagy része felderítetlen marad. Mind a külföldi, mind a hazai adatok azt mutatják, hogy minden ötödik nő él, vagy élt valaha olyan kapcsolatban, ahol a partnere bántalmazta őt. Ezt az adatot tovább súlyosbítja, hogy a folyamatos lelki erőszakban élő nők száma ennél jóval magasabb.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Célzottan a nők elleni erőszak, családon belüli erőszak áldozataival foglalkozó ellátás a városban nem elérhető. A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat tevékenységi körében tud ilyen helyzetbe került családok, nők részére segítséget nyújtani.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Szentgotthárd képviselő-testületében mindösszesen 2 nő foglal helyet. Az önkormányzati hivatal és az önkormányzati intézmények többségében női alkalmazottakat foglalkoztatnak. Egyéb munka-

helyre vonatkozóan az önkormányzatnak adata nincsen. Szentgotthárdon nincs olyan szervezet, amely a nők érdekvédelmére alakult volna.

5.6. számú táblázat - A nők szerepe a helyi közéletben

Év	Képviselő-testület tagja		Városi bíróság és ítélőtáblák vezetői		Közgyűlések tagjai	
	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő
2013	8	1	0	0	0	0
2014	8/7	1/2	0	0	0	0
2015	7	2	0	0	0	0
2016	7	2	0	0	0	0
2017	7	2	0	0	0	0
2018	7	2	0	0	0	0
2019	7	2	0	0	0	0

Helyi adatgyűjtés

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket fokozottan érintő társadalmi problémák Szentgotthárdon nem jellemzőek, ezért az önkormányzat tervei között nem szerepel ilyen jellegű intézkedés.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Egészségügyi szűrővizsgálatok hiánya/alacsony száma.	A szűrések körének, gyakoriságának bővítése a betegségek korai felismerése érdekében.
A szülők nagy részének gondot okoz gyermekük nyári szünidejének hasznos kitöltése.	Nyári táborok szervezése a Civil Fórum tag-szervezetei által.

6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői

Az élettartam hosszabbodásával a modern társadalmakban, így Magyarországon is egyre több az idős ember. Számuk és népességen belüli arányuk növekedése általános jelenség, aminek következtében egyre nagyobb teher nehezedik a társadalmi ellátórendszerre. Az időskorú népesség részletes demográfiai jellemzőiről, családi viszonyairól, iskolázottságáról, társadalmi munkamegosztásban való részvételéről, lakáskörülményeiről azonban csak a népszámlálás alkalmával van mód átfogó ismeretet szerezni.

A 60 év feletti népességen belüli aránya a népszámlálások által nyomon követett 140 évben folyamatosan emelkedett. Míg 1870-ben a népességnek csupán huszada, addig 2001-ben már ötöde, a legutóbbi népszámlálás alkalmával pedig közel negyede számított idősnek. A 15-59 év közötti lakosság aránya ugyanebben az időszakban – hullámzó értékeket mutatva – 4 százalékponttal nőtt, a gyermekkorúak aránya pedig 2011-ben kevesebb, mint fele volt az 1870. évnek.

A társadalom korösszetételének változását jelzi az öregedési mutató, ami a gyermekkorúak és az időskorúak egymáshoz viszonyított arányát fejezi ki. Míg 1870-ben 100 gyermekkorúra 14, 1900-ban 21, 2001-ben 123, addig 2011-ben már 161 időskorú jutott.

Az a számottevő nőtöbblet, ami az időskorúak – és kizárólag az időskorúak – körében mutatkozik, a múlt század második felében alakult ki. A népesség nemek szerinti összetétele csak lassan, kisebb-nagyobb visszaesésekkel tolódott el a nők és közülük az idősek javára. Az előrejelzések szerint Magyarországon 2050-re az össznépességen belül a 65 éven felüliek aránya meghaladja majd a 25%-ot.

Az 1990. és 2000. év közötti hazai születésekből számolt várható élettartam adatokból megállapítható, hogy száz év alatt szinte megduplázódott a várható élettartam. Hatalmas különbség van a két nem elérhető életkorában a nők javára. Ez a tény előre vetíti, hogy a jövőben az ellátottak nagy számban női gondozottak lesznek.

Amíg 1990-ben az össznépességen belül 18,9 % volt a 60 év felettiek aránya, addig 2001-ben már 20,4 %. A 70 éven felüliek aránya még dinamikusabban fejlődést mutat, e korcsoport aránya 8,2 %-ról 10,3 %-ra növekedett.

A statisztikai adatok alapján az ország lakossága 1980 óta egyre gyorsuló ütemben fogy. A népesség csökkenése és a társadalom előregedése együtt megy végbe.

Öregedő társadalomban élünk, ezt a születéskor várható élettartam növekedése és a születések csökkenő száma idézi elő.

A nyugdíjasok között magas az egyszemélyes háztartások száma, mely háztartások nagyobb részét özvegy nők lakják.

Az időskorban jellemző megbetegedések mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlik, önellátási képessége beszűkül.

A nyugdíjasok, illetve az idősek szociális helyzetének megítélése attól függ, hogy mihez viszonyítunk. A nyugdíjasok között a szegények és a nagyon szegények aránya kisebb, mint más csoportokban, mert a nyugdíj, bármilyen alacsony, még mindig magasabb összeget jelent a többi szociális ellátásnál. Nagyobb összeg, mint a rendszeres szociális segély, a családi pótlék, vagy a semmi. Emellett biztonságos. Ugyanakkor nincs sok „gazdag” idős. A nyugdíjas háztartások körében sokkal kisebbek az egyenlőtlenségek, mint bármilyen más társadalmi csoporton belül.

Anyagi helyzetüket befolyásolja, hogy az idősek általában kisebb családban, sok esetben egyedül élnek. A jövedelmi viszonyokon kívül az árrendszer is befolyásoló tényező. Az árstruktúra a gyermekes családok mellett elsősorban az idősek, a betegek rovására változott. Ez a tendencia veszélyezteti bizonyos szükségletek (gyógyszer, háztartási energia) kielégítését.

Az, hogy az idősek hogyan élik meg az évek múlását, az egyedüllétet, nagymértékben függ a társadalom nyújtotta életkörülményektől, társadalmi magatartástól.

A család ősi támogató rendszerének szétesésével, a fokozódó életritmusból adódóan az idősek és a fiatalok kapcsolata meglazult. Az idősellátásban dolgozó szakemberek napi szinten tapasztalják az idős emberek elmagányosodását, elszigetelődését.

Az öregedés folyamatát nem szabad csak az egyén vonatkozásában vizsgálni, meg kell figyelni azokat a társadalmi hatásokat, amelyek befolyásolják az idősödés folyamatát. Mindenki előtt ismert, hogy az idős kor miatt megváltozik és drasztikusan csökken a társadalmi életben való részvétel. Az idős embereknek specifikus szükségleteik vannak, azért mert speciális a helyzetük a felhalmozódott veszteségek miatt.

Romlik az egészségük, rosszabb lesz szerveik működése, nehezebben mozognak. Mindez kiszolgáltatott helyzetbe hozza az idős embereket.

Megszűnnek korábbi begyakorolt feladataik, csökkennek tennivalóik. Az idős ember korábbi közösségeiben megszűnik fontosnak lenni, ezért a feleslegesség érzete alakul ki bennük.

Elmagányosodnak, mert lassan elhalnak mellőlük szeretteik, kortársaik. A munkaképesség csökkenéssel a megélhetés anyagi feltételei is romlanak.

Az időskorban előforduló krízishelyzetek leggyakoribb okai a nyugdíjazás, társ, hozzátartozó elvesztése, önálló életvitel feladása (pl.: bentlakásos intézményi elhelyezés), súlyos betegség kialakulása.

6.1. számú táblázat – Nyugdíjban, nyugdíjszerű és egyéb ellátásban, járadékban részesülők száma nemek szerint			
év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma	összes nyugdíjas
2011	1230	1550	2780
2012	1199	1533	2732
2013	1159	1537	2696
2014	1132	1504	2636
2015	1106	1499	2605
2016	1099	1521	2620
2017	1099	1510	2609
2018	1074	1523	2597

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az időskorúak megélhetését elsősorban biztosító jövedelem a nyugdíj, illetve nyugellátás. Jövedelemmel nem rendelkező, de az irányadó nyugdíjkorhatárt betöltő – egyéb feltételek mellett – időskorúak járadéka kerülhet megállapításra.

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

A munkanélküliség az idősebb, 50 év feletti munkavállalókat sújtja nagyobb mértékben. Részarányuk a csökkenő számuk ellenére évről-évre emelkedett.

Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Az idősek, nyugdíjasok jövedelmi helyzetére tekintettel az egészségesek szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet. Erre a növekvő munkaerőhiány jelenthet esélyt, főként abban az esetben, ha olyan speciális tudással rendelkezik a nyugdíjas, amiből hiány van.

A városban élő nyugdíjasok foglalkoztatásáról nincsenek adataink. A jó egészségi állapotban lévők egy része szívesen végez önkéntes munkát a közösség számára, így ennek kihasználása fontos feladat volna.

6.2 számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén						
Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%
2013	222	45	20%	60	na	na
2014	170	39	23%	50	na	na
2015	157	46	29%	68	na	na
2016	145	48	33%	71	na	na
2017	132	49	37%	na	na	na
2018	135	52	38%	na	na	na
2019	132	57	43%	na	na	na

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Az egészségügyi, szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások a város minden polgára részére biztosítottak. Az önkormányzat eleget tesz minden kötelező feladatának. Az önkormányzat saját honlapot működtet, ahol a települést érintő friss hírek, információk is elérhetőek. Az idősek informatikai jártasságáról nem készült felmérés, így nem rendelkezünk pontos adatokkal arról, hogy e korosztály mennyire képes kihasználni az informatikával járó lehetőségeket.

A speciálisan időskorúakat tömörítő Városi Nyugdíjas Klub, a Nyugdíjas Pedagógusok és Barátaik Egyesülete és a Magyar Vöröskereszt Városi Szervezete mellett a Harmónia Egészségvédő Kör, a Diabetes Klub, a Horgászok Egyesülete, a Plébániai Karitás, az Országos Nyugdíjas Polgári Egyesület Szentgotthárdi Szervezete tagjai között találunk szép számban aktív időskorúakat, akik e szervezetek keretei között hasznosan tölthetik el szabad idejüket, új ismereteket szerezhhetnek, élvezhetik mások társaságát. E civil szervezetek összejöveteleiket heti vagy havi rendszerességgel tartják, de vannak, akik ritkábban találkoznak egymással, vagy éppen napi kapcsolatot tartanak. A többféle profilú szervezetek változatos programokat nyújtanak tagjaiknak.

Az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az idősgondozás során a családi és egyéb mikroközösségi segítség nem elegendő, szükség van a reális szükségleteket kielégítő intézményi formák működtetésére. Az idősgondozás legfontosabb célja az idősek önellátó képességeinek megőrzése. Az otthon- és a településen maradás egyaránt célja és érdeke az idős embereknek és a társadalomnak.

A Városi Gondozási Központ mint integrált szociális intézmény felelős gazdája az illetékességi területén felmerülő gondozási, szolgáltatási igények maximális kielégítésének.

Szentgotthárd Város Önkormányzata biztosítja az étkeztetést, nappali ellátást, házi segítségnyújtást, jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, fogyatékos személyek részére működtetett támogató szolgáltatást, a pszichiátriai és szenvedélybetegek részére szervezett közösségi pszichiátriai alapellátást, valamint családsegítést.

A szakma, a civil szervezetek, a megkérdezett lakosság jövőbeni elképzeléseit illetően tartós bentlakásos intézmény létesítése rendszeresen felmerül. Ugyanis az idősellátás e lépcsőfoka hiányzik a településen, s a tapasztalatok szerint igény lenne rá. Ez a lehetőség kedvező lenne azon idős emberek számára, akik a településen élték le életüket. Itt élnek családtagjaik, rokonaik, ismerőseik, s ezáltal nem helyeznék el őket 50-60 km-re lévő otthonba, ahol meg kell szokni az új környezetet, az intézmény dolgozóit. Hiszen jól tudjuk, hogy az idős embert nagyon megviseli, ha kiszakítják addigi életteréből. Ugyanakkor a családtagoknak, ismerősöknek sem kell órákat utazniuk, hogy meglátogathassák hozzátartozóikat. Sok esetben a távolság az, ami miatt egyre ritkábban kerül sor a látogatásra.

Sajnos sem az önkormányzat, sem az állam vagy egyház által fenntartott, sem esetlegesen üzleti alapon működő, magántőkéből fenntartott bentlakásos intézmény nincs a város területén. Megvalósítása önkormányzati, illetve esetleges pályázati forrásokból sem könnyen teremthető meg, mindenképpen szükséges ilyen téren már tapasztalattal rendelkező vállalkozó társaság bevonása, szolgáltatás idetelepítése feltételeinek megteremtése (pl. telek vagy épület, illetve közmű biztosítása).

6.3.1 számú táblázat - Művelődési közintézmények adatai

Év	A nyilvános/települési könyvtárak száma	A nyilvános/települési könyvtárak egységeinek száma (leltári állomány)	Muzeális intézmények száma	Közművelődési intézmények száma
2012	1	52 541	1	1
2013	1	52 611	1	1
2014	1	53 958	1	3
2015	1	51 602	1	4
2016	1	48 952	1	3

2017	5	49 031	1	3
2018	5	44 869	1	3

Forrás: TEIR KSH

Önkormányzat által nyújtott szociális ellátások

A tartós betegséggel és/vagy fogyatékossgal élés az életkor előrehaladtával gyakoribbá válik. Idősebb korban nagyobb a valószínűsége a magas gyógyszerköltségnek és annak, hogy ez jelentősen megterheli az akár egyedül, akár családban élő időskorú anyagi helyzetét.

A szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak a csökkentésére közgyógyellátási igazolvány állítható ki. A közgyógyellátási igazolványra alanyi és normatív jogon jogosultak körét törvény szabályozza.

A lakásfenntartási támogatás nagy jelentőségű lehetne az idősök körében, hiszen sokuk számára jelentős anyagi megterhelést jelent a gyermekek kirepülése után, vagy házastársuk halála után „üresen maradó”, magas rezsiköltségű lakás fenntartása, ugyanakkor megszokott környezetüket nehezen adják fel, erejükön felül is ragaszkodnak a megszokott otthonukhoz.

Az időskorúak által igénybe vehető szociális ellátások az időskorúak járadékán kívül gyakorlatilag megegyeznek a bármely más korosztály által azonos feltételekkel igénybe vehető ellátásokkal, részletes bemutatásuk a 3.5 fejezetben található.

Az időskorúak által is igénybe vehető ellátások tekintetében elmondható, hogy a 60 év feletiek aránya alacsony az ellátásban részesülők számához viszonyítva. Ennek oka egyrészt az, hogy a jövedelemszámításnál viszonyítási alapként használatos nyugdíjminimum 2008 óta nem emelkedett, a nyugdíjak emelése viszont, ha nem jelentős mértékben, de évenként megtörtént.

Másrészt oka lehet az is, hogy az időskorúak kevésbé ismerik az önkormányzat által biztosított lehetőségeket, sok esetben mozgásukban korlátozottak, nehezebben mozdulnak ki otthonról.

Év	64 év feletti lakosság száma	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	fő	fő	%
2012	1491	46	3
2013	1529	42	3
2014	1559	41	3
2015	1588	38	2
2016	1663	40	2
2017	1722	50	3
2018	1750	51	3
2019	1804	47	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.3.3. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesítettek átlagos száma

év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő)
2011	18
2012	14
2013	14
2014	16
2015	17
2016	15
2017	15
2018	na
2019	na

Forrás: TelR, KSH Tstar

Az időskorúak járadéka azon idős személyek részére biztosít ellátást, akik szolgálati idő hiányában a nyugdíjkorhatáruk betöltése után saját jogú nyugellátásra nem jogosultak, illetve alacsony összegű ellátásra jogosultak. Az ellátások közül ma még az időskorúak járadéka helyileg és országosan is viszonylag kis létszámot érint. Ezen ellátást igénybe vevők alacsony létszáma az ellátások szigorú jogosultsági feltételei – a házastárs jövedelmének figyelembevétele – mellett a teljes foglalkoztatás mellett működő „régii” nyugdíjrendszerből is adódik.

Az időskorúak járadékában részesülők száma várhatóan 10-15 év múlva fog megugrani, mikor a rendszerváltozás után munkájukat tartósan elvesztő társadalmi csoportok elérik a nyugdíjkorhatárt.

Az időskorúak járadékában részesülők számát nagyban befolyásolja a Szentgotthárdon működő Pszichiátriai Betegek Otthona, hiszen a járadékban részesülők csaknem 100 %-a az intézményben ellátott személyek közül kerül ki.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

Szentgotthárd Város Önkormányzata mindig igyekezett kiemelt figyelmet fordítani a városban élő idősekre, életkörülményeikre, szociális támogatásukra, kulturális lehetőségeik bővítésére, a Városi Gondozási Központ szolgáltatásain keresztül az intézményi ellátások biztosítására. A városban számtalan önszerveződés, klub működik, amelyben az idősek aktívan tevékenykednek.

Képviselő-testületünk 2008. októberi ülésén döntött a szentgotthárdi Idősügyi Tanács megalakításáról, 240/2008. számú határozatával. A Képviselő-testület kinyilvánította, hogy fontosnak tekinti az időskorúak önszerveződésének támogatását, ezért egyetértett azzal, hogy Szentgotthárd Városban Idősügyi Tanács működjön, jóváhagyta az Idősügyi Tanács működésével kapcsolatos szabályzatot, amely meghatározta a Tanács összetételét, feladatait, jogkörét, működési rendjét.

Az Idősügyi Tanács munkájáról megalakulása óta minden évben készült egy értékelő előterjesztés. Ennek keretében az Idősügyi Tanács elnöke, aki Szentgotthárd Város polgármestere, számot ad az adott év történéseiről, az egyes üléseken tárgyalatról, a működés tapasztalatairól.

Az Idősügyi Tanács az általa elfogadott munkaterv alapján dolgozik – a munkatervét a tagok javaslatai alapján, valamint a Képviselő-testület által tárgyalandó témák figyelembevételével alakítja ki. Alapelv, hogy minden időseket érintő, képviselő-testület elé kerülő témában kerüljön sor a véleménynyilvánításukra, továbbá visszajelzés a testületi döntések fogadtatásáról. Továbbra is elmondható, hogy az Idősügyi Tanács tagjai mindig nagy érdeklődést tanúsítanak az egyes témák iránt, nagyon aktívak és kezdeményezők, számtalan felvetésük van.

Az Idősügyi Tanács tagjai rendszeresen megkapják az időseket érintő képviselő-testületi előterjesztéseket, a témákat tárgyaló bizottsági ülésekre meghívást kapnak.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Az egészséges életmódról, a betegségek megelőzéséről szóló felvilágosító előadások, programok hiánya/alacsony száma.	A lakosság minél szélesebb körére kiterjedően felvilágosító előadások, programok szervezése.
Az időskorú népesség aránya magas a településen. Közülük sokan egyedül élnek.	Önkéntes segítői hálózat létrehozása. A szociális intézmények feladatellátásában, a szolgáltatások mennyiségi, minőségi színvonalának emelésében jelentős segítséget nyújthatnak az önkéntes segítőik.
Tartós, bentlakásos ápolást, gondozást nyújtó intézményi ellátás lehetősége hiányzik a településen.	Szakosított ellátást (ápolást, gondozást) nyújtó intézmény létesítése lehetőségének megteremtése. Magántőke, állami szervezet, egyházi szervezet bevonása bentlakásos intézmény létrehozása érdekében – ehhez a feltételek egy részének megteremtése az önkormányzat által.

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7. számú táblázat - Vas megyében fogyatékkal élők* megoszlása a fogyatékoság típusa szerint 2011.

A fogyatékoság típusa	Férfi	Nő	Összesen	
			Fő	a népesség %-ban
Mozgássérült	2117	2425	4542	1,77
Gyengénlátó, aliglátó	509	746	1255	0,49
Vak	78	103	181	0,07
Nagyothalló	541	663	1204	0,47
Siket	99	67	166	0,06
Súlyos belszervi fogyatékos	469	450	919	0,36
Mentálisan sérült (pszichés sérült)	653	690	1343	0,52
Értelmi fogyatékos	745	639	1384	0,54
Beszédhibás	202	107	309	0,12
Beszéd fogyatékos	166	109	275	0,11
Autista	55	21	76	0,03
Siketvak (látás és hallássérült)	36	29	65	0,03

Egyéb	27	22	49	0,02
Ismeretlen	29	39	68	0,03
fogyatékossgal élők	4898	5148	10046	3,91

Forrás: KSH – 2011. évi népszámlálási adatok

*Egy személy több fogyatékossgát is megjelölhetett, ezért a fogyatékkal élők száma eltér a megjelölt fogyatékossgok együttes számától.

A 2001. évi népszámlálás adatai szerint akkor 577 ezer fogyatékkal élő ember volt Magyarországon, a népesség 5,7%-a. A népesség fogyatékossgátípus szerinti megoszlása: mozgáskorlátozottak aránya 43,6%, látássérült 14,4 %, értelmi fogyatékos 9,9 %, hallássérült 10,5 %, egyéb 21,6 % (forrás: 10/2006. (II. 16.) OGY határozat az Új Fogyatékosügyi Programról). A fogyatékos népességben belül a mozgássérültek a legnagyobb csoport. A fogyatékos személyek demográfiai összetételére jellemző, hogy közöttük jelentősebb számban vannak idősorúak, mivel a fogyatékos személyek nagy része nem születésétől fogva sérült, hanem életkora előrehaladtával, betegség vagy baleset következtében vált azzá.

A 2011. évi népszámlálás adatai szerint a fogyatékossgára irányuló kérdés megválaszolása önkéntes volt, a lakosság 89 %-a adott rá választ. 2011-ben a fogyatékkal élők száma 457 ezer fő volt, ez a népesség 4,6 %-át jelenti. Megjegyzendő, hogy a népszámlálás ezen adatsora önkéntes adatszolgáltatásra épül, a fogyatékossg „minősítése” szubjektív. Az előző népszámláláshoz képest a magukat fogyatékkal élőknek valló személyek száma csökkent, ennek oka lehet módszertani (2011-ben már a tartós betegségek külön kategóriában szerepeltek), de származhat abból is, hogy a fogyatékossg fogalma (különösen a kapcsolódó szociális ellátások okán) az érintettek körében módosult.

Az utolsó népszámlálás adatai szerint Vas megyében a fogyatékos személyek száma 10.046 fő. Közülük a mozgássérültek vannak a legtöbben, számuk a megyében 4.542 fő.

A 2011. évi népszámlálás adatai szerint a fogyatékkal élők csupán 15 százalékát nem akadályozta betegsége, fogyatékossga semmilyen tekintetben sem.

Három válaszlehetőség mellett a mindennapi életben előforduló akadályok közül a legtöbb gondot a mindennapi rendszeres tevékenység elvégzése, valamint a közlekedés jelentette számukra. Előbbi a fogyatékkal élők felének, utóbbi négytizedüknek okozott valamilyen nehézséget. Több mint negyedik szorult segítségre az önellátásban, 24 %-uk a tanulásban, munkavállalásban.

A fogyatékkal élők számára sérülésük a legkisebb problémát a családi (8,1 %) és a közösségi életben (11 %) jelentette. A mindennapi életben leginkább a vakok, a beszéd- és értelmi fogyatékosok, valamint a mozgássérültek rendszeres tevékenységeinél adódtak nehézségek. A tanulásban, munkavállalásban az autisták, a mentálisan sérültek és az értelmi fogyatékosok szorultak legtöbbször segítségre, míg a közlekedésben a vakok, a mozgássérültek és a siketvakok. Az önellátás a vakoknak és az értelmi fogyatékkal élők számára okozta a legtöbb gondot, míg a közösségi életben való részvétel az autistáknak és a siketeknek. A kommunikáció és ismeretszerzés a siketeknek, az autistáknak, a beszéd-fogyatékosoknak, valamint a nagyothallóknak ment legnehezebben. (Forrás: http://www.ksh.hu/nepszamlalas/tablak_teruleti_00 .)

Mint általában az esélyegyenlőség területén, a fogyatékkal élők esélyegyenlősége érdekében is a társadalmi szemléletváltás a legnagyobb kihívás. Mindenki számára világossá kell tenni, hogy a fogyatékos emberek integrációja mindannyiunk feladata, és bár jelentős anyagi forrást emészt fel, nem csupán pénz kérdése. Az egyenlő esélyű hozzáférés nemcsak liftek, rámpák, speciális táblák alkalmazását jelenti, hanem azt a szemléletet is, amely a fogyatékos embert egyenjogúnak és egyenrangúnak tekinti. Ennek egyik eszköze az esélyegyenlőségi tervek elkészítése és az abban foglaltak végrehajtása is.

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

A fogyatékos emberek és családjaik világszerte a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják, évszázadok óta peremre sodródva élnek, boldogulásukat ezernyi tényező hátráltatja.

Közös feladatunk annak lehetővé tétele, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életük során a lakhatás és a közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az

iskolázottság és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi lét, valamint sport és szórakozás terén is.

A fogyatékkal élők legnagyobb részének megélhetési forrása az alacsony összegű nyugdíj, járadék, segély. A tartós egészségügyi problémákkal, illetve fogyatékkal élő emberek munkaerőpiaci lehetőségei erősen behatároltak.

A foglalkoztatás területén hátrányos megkülönböztetésre adattal nem rendelkezik az önkormányzat. A fogyatékkal élőkre vonatkozóan nem állnak rendelkezésre értékelhető statisztikai anyagok, amelyek alapján pontos képet lehetne alkotni a fogyatékkal élők lakhatási, egészségügyi, foglalkoztatási helyzetéről.

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - férfiak	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - nők
2012	291	223
2013	285	223
2014	286	219
2015	280	218
2016	269	206
2017	274	210
2018	259	210

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma		
	Önkormányzati fenntartású intézményben	Egyházi fenntartású intézményben	Civil fenntartású intézményben
2012	3	0	0
2013	3	0	0
2014.	3	0	0
2015.	3	0	0
2016.	3	0	0
2017.	3	0	0
2018.	4	0	0
2019.	2	0	0

Forrás: Helyi adatgyűjtés

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezmény

Fogyatékosági támogatás: a fogyatékosági támogatás a súlyosan fogyatékos személy részére az esélyegyenlőséget elősegítő, havi rendszerességgel járó pénzbeli juttatás. A támogatás célja – a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül –, hogy anyagi segítséggel járuljon hozzá a

súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez. Fogyatékosági támogatásra jogosult az a 18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos személy, akinek látási-, hallási-, értelmi-, mozgásszervi fogyatékoságát, személyiség egészét érintő fejlődésének átható zavarát, kromoszóma rendellenességét, illetve halmozott fogyatékoságát megállapították, állapota tartósan vagy véglegesen fennáll, továbbá önálló életvitelre nem képes vagy mások állandó segítségére szorul.

Megváltozott munkaképességű személyek pénzügyi ellátásai: rokkantsági ellátás, rokkantsági járadék, rehabilitációs ellátás.

Emelt összegű családi pótlék: A 18 évnél fiatalabb gyermek után, aki a külön jogszabályban meghatározott betegsége, illetve fogyatékosága miatt állandó vagy fokozott felügyeletre, gondozásra szorul, emelt összegű családi pótlék jár.

Közgyógyellátás: Közgyógyellátásra jogosult alanyi jogon az, aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül. Közgyógyellátási igazolvány kiállítható a szociálisan rászorult személy részére is az egészségi állapot megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentésére. A közgyógyellátás igénylésére 2013. január 1. napjától a járási hivatalnál van lehetőség.

Ápolási díj: az ápolási díj a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulás. Ápolási díjra jogosult a nagykorú hozzátartozó, ha súlyosan fogyatékos személy, vagy tartósan beteg 18 év alatti személy ápolását, gondozását végzi.

Parkolási igazolvány: Parkolási igazolvány kiváltására jogosult a súlyos mozgáskorlátozott, a látási fogyatékos, az értelmi fogyatékos, a mozgásszervi fogyatékos, az autista és a vak vagy gyengénlátó. Az igényléshez szükséges kérelem nyomtatványt a kormányablakokban lehet kérni.

Személygépkocsi szerzési és személygépkocsi átalakítási támogatás: A személygépkocsi szerzési és a személygépkocsi átalakítási támogatás a súlyos mozgáskorlátozott, illetve egyéb fogyatékos-sággal élő személyek közlekedési kedvezményeinek fajtái. A szerzési támogatás jármű, illetve járműnek nem minősülő kerekesszék vásárlására, míg az átalakítási támogatás személygépkocsi automata váltóval vagy más segédberendezéssel történő felszerelésére vagy a mozgáskorlátozott személy szállítását lehetővé tevő átalakítására, illetve biztonságos szállítását szolgáló eszközzel való ellátására használható fel.

Védendő fogyasztó: Villamosenergia-ellátás tekintetében a fogyatékkal élő fogyasztókat különösen a méréssel, leolvasással, számlázással, díjfizetési módokkal kapcsolatosan igényeiknek megfelelő, különleges bánásmódban kell részesíteni, illetve az olyan jellegű fogyatékkal élő fogyasztókat, akiknek az egészségét vagy az életét veszélyezteti a villamosenergia-szolgáltatásból való kikapcsolás, vagy annak megszakadása, fizetési késedelem vagy nemfizetés esetén nem lehet kikapcsolni. Földgázellátás esetében a fogyatékkal élő fogyasztókat a méréssel, leolvasással, számlázással, díjfizetési módokkal kapcsolatosan igényeiknek megfelelő, különleges bánásmódban kell részesíteni, mely lehet, havi (időközi) mérőleolvasás a felhasználási helyen, készpénzben történő számlaki-egyenlítés lehetőségének biztosítása a felhasználási helyen, az általánostól eltérő, de a műszaki-biztonsági előírásoknak megfelelő mérőhely-kialakítás, a számla értelmezéséhez az érintett engedélyes üzletszabályzata szerint nyújtott egyedi segítség (így például nagyobb betűmérettel nyomtatott számla, helyszíni számla magyarázat, számlafordítatás), illetve az érintett engedélyes üzletszabályzatában meghatározott, a fogyatékkal élők földgázellátásban való részvételét megkönnyítő egyéb szolgáltatás.

Utazási kedvezmények: Utazási kedvezményre jogosult korlátlan számban megváltható kedvezményes menetjeggyel, vagy bármely viszonylatban megváltható, viszonylathoz kötött kedvezményes bérlettel az a vak személy, aki vakok személyi járadékában részesül, az erről szóló igazolás alapján, vagy a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének arcképes igazolványával rendelkezik; a Siketek és Nagyothallók Országos Szövetségének arcképes igazolványával utazó hallássérült személy; az a személy, aki vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül, a külön jogszabályban meghatározott okmány alapján; a fogyatékosági támogatásban részesülő személy, a külön jogszabályban meghatározott okmány alapján. Ugyanilyen kedvezményben részesül a fenti személyekkel együtt utazó kísérő is.

Utazási költségtérítés: Ha a gyermek beteg, a járóbeteg-szakellátások igénybevételéhez, illetve fekvőbeteg gyógyintézetbe történő beutazáshoz, kísérőjével együtt utazási költségeihez támogatás jár. Az utazási utalvány kiállítására és a szolgáltatás igénybevételének igazolására jogosult a beutaló orvos a szakellátásra, illetve az orvosszakértői vizsgálatra történő beutaláskor, illetve az egészségügyi szakellátás orvosa a vizsgálat, a kezelés, a fekvőbeteg intézményből való elbocsátás és az ismételt kezelés elrendelésekor. A fogyatékos gyermek ellátását biztosító gyógypedagógiai intézmény, korai fejlesztését és gondozását, fejlesztő felkészítését nyújtó intézmény és a fogyatékos gyermek rehabilitációs célú szolgáltatását biztosító intézmény igénybevételével kapcsolatban felmerült utazási költségekhez támogatás jár. A felmerült utazási költség megtérítéséhez utazási utalvány kiállítására a szakértői bizottság jogosult. A szolgáltatások igénybevételét az intézmény vezetője az erre a célra rendszeresített utazási utalványon havonta igazolja. Az utazási költség megtérítését a lepecsételt, felhasznált utazási utalványok alapján a biztosított lakóhelye szerinti illetékes egészség-biztosítási pénztári feladatkörben eljáró kormányhivatalok végzik.

Gépjárműadó kedvezmény: a gépjármű adóról szóló 1991. évi LXXXII. törvény alapján mentes a gépjárműadó alól a súlyos mozgáskorlátozott vagy egyéb fogyatékossgal élő személy, valamint a súlyos mozgáskorlátozott vagy egyéb fogyatékossgal élő személyt rendszeresen szállító, vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozó egy darab 100 KW teljesítményt meg nem haladó, nem személytaxiként üzemelő személygépkocsija után, legfeljebb 13.000,- Ft/adóév erejéig. A kérelmet a helyi adóhatóság felé lehet előterjeszteni, és mellékelni kell a mozgássérültség fokát igazoló szakorvosi igazolást.

Akadálymentesítési támogatás: A súlyosan mozgássérült személy a műszakilag akadálymentes lakás kialakításához állami támogatást vehet igénybe. A támogatás összege az akadálymentes új lakás építéséhez, vásárlásához legfeljebb 300 000 Ft (ha a vásárló vagy a közeli hozzátartozója, élettársa mozgássérült), meglévő lakáson végzett akadálymentesítéshez legfeljebb 300 000 Ft (ha a lakás tulajdonosa, vagy az önkormányzati lakásra határozatlan idejű bérleti jogviszonnyal rendelkező személy, vagy vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozó, élettárs mozgássérült). Az akadálymentesítési támogatásra való jogosultság elbírálását hitelintézet végzi a Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége álláspontjának figyelembevételével.

Gyermekgondozási segély (GYES): Gyermekgondozási segélyre jogosult a szülő, a nevelőszülő, a gyám a saját háztartásában nevelt gyermek harmadik életévének a betöltéséig ikergyermekek esetén a tankötelessé válás évének végéig, tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek 10. életévének betöltéséig. A fent említetteken kívül jogosult még a gyermekgondozási segélyre a nagyszülő, ha a gyermek az első életévét betöltötte, és gondozása, nevelése a szülő háztartásában történik, valamint szülei írásban nyilatkoznak arról, hogy a gyermekgondozási segélyről lemondanak, és egyetértenek a gyermekgondozási segélynek a nagyszülő részéről történő igénylésével.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, a pénzbeli támogatásnak, az ingyenes tankönyvnek, egyéb kedvezményeknek az igénybevételére. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot a lakóhely szerint illetékes önkormányzat jegyzője állapítja meg egy év időtartamra.

Étkezési térítési díjkedvezmény: Bölcsődei, óvodai ellátás keretében ingyenes intézményi étkezésre jogosult az a gyermek, aki tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek. 50%-os normatív kedvezményre jogosult az 1-8. vagy azon felüli évfolyamon nappali rendszerben tanuló tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek.

Ingyenes tankönyvellátás: A gyógypedagógiai nevelés-oktatásban az állam biztosítja, hogy a tankönyvek a tanulók számára térítésmentesen álljanak rendelkezésre. A nappali rendszerű oktatásban résztvevő minden olyan tanuló részére, aki tartósan beteg, illetve a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem, vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd, biztosítani kell, hogy a tankönyvek ingyenesen álljanak rendelkezésre (normatív kedvezmény). A jogosultságot igazolni a magasabb összegű családi pótlékról kiállított igazolással, fogyatékoság

esetén a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleményével kell. Az igényjogosultságot az iskolai tankönyvrendelés elkészítése előtt, az iskola által meghatározott időben kell bejelenteni. Az 1-9. évfolyam valamennyi tanulója a jelenlegi szabályozás szerint ingyenes tankönyvellátásra jogosult.

Rendkívüli települési támogatás és lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott települési támogatás: A helyi önkormányzat rendelete határozza meg a támogatás összegét és adható gyakoriságát. Szentgotthárd esetében Szentgotthárd Város Önkormányzata Képviselő-testületének 4/2015. (II. 26.) önkormányzati rendelete tartalmazza a rendkívüli települési támogatás és a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott települési támogatás nyújtásának részletes szabályait.

Az önkormányzatnál igénybe vehető ellátások esetében a jogosultság nem a fogyatékosághoz, hanem az alacsony jövedelemhez kötött. A fogyatékkal élők részére igénybe vehető támogatások és kedvezmények nem feltétlenül az önkormányzat bevonásával történnek. Nem nyilvántartott, hogy hányan élnek a tömegközlekedésben igénybe vehető kedvezményekkel, az adókedvezménnyel.

A szociális ellátások igénybe vevői között nagy valószínűséggel jelen vannak fogyatékos személyek is, nyilvántartott adattal azonban nem rendelkezünk.

Támogató Szolgálat

A támogató szolgáltatás céljait, feladatait – tevékenységeit a hatályos jogszabályok és az azokhoz illeszkedő szakmai irányelvek határozzák meg.

A támogató szolgáltatás a fogyatékkal élő személy szükségleteinek speciális kielégítését végzi, életkorának, élethelyzetének és egészségi állapotának megfelelően, a meglévő képességeinek fenntartásával, felhasználásával, fejlesztésével. Célja az elérhető legmagasabb fokú önálló életvitel támogatása a saját lakókörnyezeten belül és kívül nyújtott tevékenységekkel és a lakókörnyezeten kívüli szolgáltatásokkal való kapcsolat megteremtése által.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SzCsM rendelet alapján a támogató szolgáltatás a tanácsadás, esetkezelés, gondozás, háztartási, illetve háztartást pótló segítségnyújtás, szállítás, felügyelet, készségfejlesztés, gyógypedagógiai segítségnyújtás szolgáltatási elemeket biztosítja. A szolgáltatási elemek lehetővé teszik, hogy a szolgáltatás az igénybe vevő személy számára a szükségletekhez, egyéni és környezeti jellemzőkhöz illeszkedő tevékenységet biztosítson.

A támogató szolgáltatás jogszabályban rögzített célcsoportja a szociálisan rászorultnak minősülő súlyos fogyatékos személyek köre:

- látási fogyatékos,
- hallási fogyatékos,
- értelmi fogyatékos,
- mozgásszervi fogyatékos,
- pervazív fejlődési zavarokkal küzdő,
- halmozottan fogyatékos,
- egyéb fogyatékos.

Súlyosan fogyatékos személy az, aki fogyatékosági támogatásban, vakok személyi járadékában, illetve magasabb összegű családi pótlékban részesül.

A célcsoport igényeinek és elvárásainak megfelelően személyi segítő szolgálatot, szállító szolgálatot, valamint információs és tájékoztató szolgáltatást működtetünk. A szolgáltatások biztosításával elsődleges cél, hogy minél magasabb szinten megőrizzük az ellátottak önálló életvitelét, autonómiáját lakókörnyezeten belül és azon kívül.

Szolgáltatásainkat szociálisan nem rászorultak piaci alapon is igényelhetik. A szolgáltatás igénybevétele önkéntes. Az igénylő, illetve a törvényes képviselője kérelmére szóban vagy írásban történik.

Személyi segítség körében elsősorban a következő tevékenységeket igénylik az ellátottak: gondozási-ápolási tevékenységek, felügyelet biztosítása, háztartási segítségnyújtás, segítségnyújtás közszolgál-

tatások igénybevételeiben, ügyintézés, mobilizáció lakókörnyezeten belül, szállításhoz kapcsolódó személyi segítség (felügyelet, kísérés).

A szállítást döntő többségében a fogyatékkal élő kiskorú gyermekek veszik igénybe, mivel speciális fejlesztésük érdekében a szombathelyi és rumi közoktatási intézmények tanulói. Ez azért nagy jelentőségű, mivel helyi szinten nem biztosított a szociálisan rászorult és nem rászorult kiskorúak speciális oktatási-nevelési szolgáltatásokhoz való hozzáférése. A busz szállítási kapacitása 100%-os. Az inaktív, szociálisan nem rászorult idősebb generáció a szállítás során az egészségügyi és szociális intézményekhez való eljutást és a temető járatot veszik igénybe. Temető járatot a szolgálat havi 2 alkalommal, minden hónap 2. és utolsó péntekjén működtet. A járat délután 3 órakor indul és előre meghatározott megállóhelyeken szállnak fel az igénylők. Az intézmény önerőből 2016. decemberében egy új Renault Trafic 8+1 férőhelyes mikrobuszt vásárolt, mely alkalmas kerek székes személyek szállítására, rendelkezik mobil rámpával, 4+3 pontos biztonsági rögzítéssel, a busz oldalajtájához szerelhető kazettás lépcsővel és GPS rendszerrel, kötelező és casco biztosítással. Bizonyos esetekben a szállítási igények maradéktalan teljesüléséhez az intézmény másik két gépjárműve is bevonásra kerül.

A támogató szolgáltatás ellátási területe: Szentgotthárd és Térsége Önkormányzati Társulás településeinek közigazgatási területe (az Önkormányzati Társulás települései: Alsószölnök, Apátistvánfalva, Csörötnek, Felsőszölnök, Gasztony, Kétvölgy, Magyarlak, Nemesmedves, Orfalu, Rábagyarmat, Rátót, Rönök, Szakonyfalu, Szentgotthárd és Vasszentmihály). A szociális alapszolgáltatásokat az elmúlt években több változás érintette. A szociális törvény módosításával az alapszolgáltatásokban 2003. január 1-jétől lehetett ún. „speciális alapellátásokat”, így pl. támogató szolgáltatást működtetni a fogyatékos személyek részére, közösségi ellátásokat a pszichiátriai betegek részére.

A 2007. évi CXXI. törvény rendelkezett azonban arról, hogy a fent említett szolgáltatások normatív állami támogatása megszűnik, így 2009. január 1-jétől már nem tartozott a kötelező önkormányzati feladatok közé. A szolgáltatások működését az állam fő szabályként 3 évre megkötött finanszírozási szerződések útján támogatta.

A szolgálatok finanszírozási rendszere ismét megújult, ezért a pályázati rendszer 2016. január 1-jétől megszüntetésre került, és a fenntartó a költségvetési törvény által meghatározott feltételek szerinti támogatásban részesül, azonban a támogatási összegek és feltételek, elszámolásuk hasonló a pályázati rendszerhez.

A támogatási rendszer 2 részből áll:

- a vállalt feladatmutatótól függetlenül jelentkező állandó költségek fedezetére szolgáló alap-támogatásból,
- és a vállalt feladatmutatótól függő teljesítménytámogatásból.

Az egy feladategység támogató szolgáltatás esetén a szociálisan rászorult személyek segítségével töltött 1 óra (halmozottan fogyatékos és autista személy esetén 40 perc), illetve a szociálisan rászorult személyek szállítása közben megtett 5 kilométer.

A jogszabály bevezette a kötelezően teljesítendő feladatmutató fogalmát is, amely támogató szolgáltatás esetén évi 3000 feladategység. Emellett meghatározásra került, hogy évente minimum 1200 feladategységet, vagy annak időarányos részét kell személyi segítséssel teljesíteni.

2018. évre befogadott feladatmutató: 3315. 2017. évben ténylegesen teljesített feladatmutató: 4421, 7141. A Támogató szolgálat engedélyezett létszámkerete: 5 fő, Működési időtartam: 12 hónap.

7.2.1 számú táblázat - Támogató szolgáltatást igénybe vevők adatai 2012-től 2017-ig az éves statisztikai jelentések alapján								
Település	2012. 12.31.	2013. 12.31.	2014. 12.31.	2015. 12.31.	2016. 12.31.	2017. 12.31.	2018. 12.31.	2019. 12.31.
Szentgotthárd	21	24	21	26	26	31	33	36
Csörötnek	4	3	3	4	3	4	3	3
Rönök	1	1	1	0	0	0	0	1
Magyarlak	3	2	3	2	3	2	1	1
Rábagyarmat	1	2	2	3	3	3	4	3

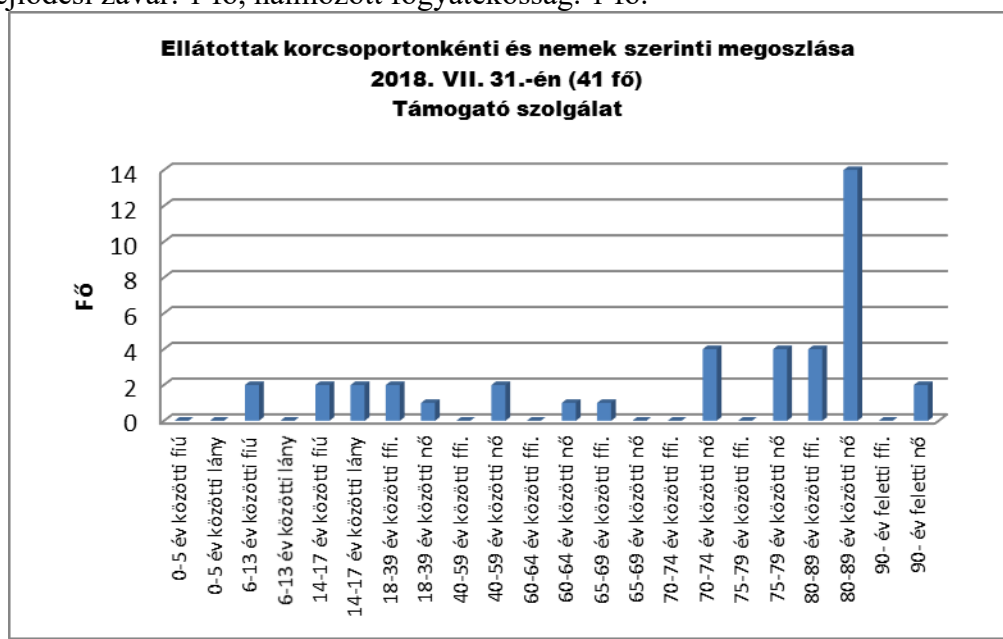
Szakonyfalu	1	2	0	0	0	0	2	2
Rátót	1	0	0	0	0	0	0	0
Gasztony	0	0	0	0	0	1	1	1
Vasszentmihály	0	0	0	0	0	2	2	2
Összesen	32	34	30	35	35	43	46	49

Forrás: Intézményi adatok

7.2.2 számú táblázat - 2018. július 31-i ellátotti létszám megoszlása szociális rászorultság alapján		
2018. július 31-i ellátotti létszám: 41 fő		
	Szociálisan rászorult	Szociálisan nem rászorult
Szentgotthárd	7 fő	22 fő
Magyarlak	1 fő	0 fő
Szakonyfalu	2 fő	0 fő
Csörötnek	0 fő	3 fő
Rábagyarmat	3 fő	0 fő
Vasszentmihály	0 fő	2 fő
Gasztony	0 fő	1 fő
Összesen	13 fő	28 fő

Forrás: Intézményi adatok

A fogyatékoság típusa szerint: értelmi fogyatékos 4 fő, látássérült: 2 fő, mozgássérült 5 fő, pervazív fejlődési zavar: 1 fő, halmozott fogyatékoság: 1 fő.

Forrás: Intézményi adatok

Az ellátottak 71%-a Szentgotthárdon él, míg 29%-uk a kistérségben.

A 4/2015. (II. 26.) önkormányzati rendelet 6. melléklete szabályozza a személyes gondoskodás körébe tartozó szociális szolgáltatások intézményi és személyi térítési díját. Térítési díjat minden ellátott fizet.

Fogyatékos személyek részvétele a foglalkoztatásban

Pozitív irányban történő minimális elmozdulást a megváltozott munkaképességű személyek foglalkozási rehabilitációjának elősegítése érdekében a 2010. január 1. naptól munkaadó által fizetendő rehabilitációs hozzájárulás összegének emelkedése okozott. A munkaadók szívesebben foglalkoztatnak megváltozott munkaképességű dolgozókat, minthogy a költségvetés részére adó formájában megfizessék a (2017. évben) 1.147.500,- Ft/év/fő összeget. A megváltozott munkaképességű dolgozók nagyobb mértékű foglalkoztatásában közrejátszik a városban jelentkező munkaerőhiány is.

A megváltozott munkaképességű munkavállalók esélyegyenlőségét segíti az évi rendes szabadságon felüli öt nap pótszabadság biztosítása azoknak, akiknek a rehabilitációs szerv szakvéleménye alapján legalább 50%-os az egészségkárosodásuk, vagy fogyatékosági támogatásban, vagy vakok személyi járadékában részesülnek. A nyugdíjból, járadékból élő fogyatékkal élők számára az általuk végzett munka lehetőséget ad arra, hogy munkavégzésükből származó jövedelem segítségével javíthassák életkörülményeiket, valamint megmutassák, hogy nem kevesebbek, legfeljebb csak mások és hasznos, értelmes munkára képesek. Az önkormányzat felkarolja és ösztönzi azokat a kezdeményezéseket, melyek a fogyatékosokkal élő emberek társadalmi integrációját szolgálják.

A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság által megvalósított EFOP-1.1.1-15-2015-00001 „Megváltozott munkaképességű emberek támogatása” című kiemelt projekt keretében a Szentgotthárdi Közös Önkormányzati Hivatalnál 1 fő támogatott foglalkoztatására került sor 2020.03.01-től 2020.08.31-ig terjedő időszakban. A fenti időszak vonatkozásában a foglalkoztatásból eredő munkabérhez és az azután ténylegesen megfizetett szociális hozzájárulási adóhoz 100 %-os támogatásban részesült hivatalunk.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, melynek fogalma az utóbbi években teljesen új értelmet kapott: ma már valamennyi fogyatékosági csoporthoz tartozó ember – azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmileg akadályozott, autista és a súlyosan halmozottan fogyatékkal élő emberek – speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítés, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni. Ez olyan eszközök

és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást a mozgássérült embereken túl a látás- vagy hallássérült, valamint értelmileg akadályozott emberek is igénybe vegyék (hangos térkép, könnyen érthető tájékoztató füzetek stb.). Ma már nem pusztán épületek akadálymentesítéséről, hanem a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréséről beszélünk, amely magában foglalja az épületek komplex akadálymentességét, de annál jóval több.

Az Országgyűlés 2009 novemberében elfogadta a magyar jelnyelvről és a magyar jelnyelv használatáról szóló 2009. évi CXXV. törvényt. A jelnyelvi törvény a siket, nagyothalló emberek nyelvi jogainak deklarálása mellett a hazánkban működő ingyenes jelnyelvi tolmácsszolgáltatás jogi szabályozását is tartalmazza.

A fogyatékos személyek hozzáférnek mindazon szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokhoz, amelyeket a szakmai jogszabályok alapján az intézményfenntartók működtetnek. Kifejezetten fogyatékos személyek számára jöttek létre a támogató szolgálatok, amelyek személyi segítséget végeznek a fogyatékos személy otthonában, illetve szállító szolgálatot működtetnek a fogyatékos személyek számára.

Szentgotthárdon a közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése nem teljes körű. A Városi Gondozási Központ ellátottak által használt szintjében az akadálymentesítés teljes körűen megvalósult. A Rendelőintézet, Hunyadi u. 18. szám alatti székhelye akadálymentesített, lifttel minden szint megközelíthető. A Rákóczi u. 3-5. szám alatti háziorvosi rendelők épületében személy emelőlap működik a földszintre. megközelíthető a Széll Kálmán tér irányából.

A SZEOB Játékvár Óvodája és a SZEOB Tótágas Bölcsődéje csak mozgáskorlátozottak részére akadálymentesített.

A Pável Ágoston Múzeum bejárata akadálymentes, illetve korlátlift is működik az épületben. Az alagsorban lévő látványtár viszont csak lépcsőn közelíthető meg.

A Móra Ferenc Városi Könyvtár a felnőtt részlegig (kapualj, bejárati ajtó, felnőtt részleg folyosója) kerekesszékekkel megközelíthető. A folyóirat-olvasó és médiatár, valamint gyermekrészleg nem akadálymentes. A könyvtárban az összes részlegben piktogramok segítik az értelmi akadályozottsággal élőket, illetve az olvasói számítógépek csökkentlátók számára is fel vannak készítve nagyító és felolvasó szoftverrel. Minkét épületben található mozgáskorlátozott WC. Az intézmény honlapja nem akadálymentes.

A Család- és Gyermekjóléti Központ alsó szintje mozgáskorlátozottak részére teljesen takadálymentesített. Babakocsival, kerekesszékekkel is könnyedén bejuthatnak a kliensek. Korláttal ellátott rámpa is rendelkezésre áll. Azon klienseket, akik egyáltalán nem képesek közlekedni, azokat otthonukban keresik fel az intézmény munkatársai.

A Szentgotthárd, Széll Kálmán tér 11. épület emeletén elhelyezkedő Szentgotthárdi Közös Önkormányzati Hivatal helyiségeinek akadálymentesítése nem történt meg.

7.3. táblázat - Fogyatékos személyek rendelkezésére álló helyi szolgáltatások

	Az adott évben a szolgáltatást igénylő fogyatékos személyek száma									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ápolást, gondozást nyújtó intézmény	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rehabilitációs intézmény	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lakóotthon	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Támogatott lakhatás	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Átmeneti ellátást nyújtó fogyatékosok gondozóháza	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: helyi adatgyűjtés

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés szempontjából az akadálymentesítés nem teljes körű.	Pályázati lehetőségeket kihasználva az önkormányzat tulajdonában lévő épületek akadálymentesítését meg kell oldani.
Az egészségügyi prevenciós szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek nehezebben veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljuttatásuk/eljutásuk terén.	Elősegíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban vegyenek részt az egészségügyi szűrővizsgálatokon.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

Szentgotthárdon a civil szervezetek igen aktívak. A helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain. Az önkormányzat támogatja a szervezeteket, azok rendezvényeit.

A 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése

A Szentgotthárdi Civil Fórum (a továbbiakban: Civil Fórum) azzal a céllal alakult 2005-ben, hogy összefogja és koordinálja a szentgotthárdi civil szervezetek munkáját, tevékenységét. Szekciói anyagi és emberi erőforrásaikhoz mérten látják el feladataikat, rendszeresen szerveznek programokat, előadásokat, ünnepi rendezvényeket, amelyekhez – ha az adott egyesület igényli – Szentgotthárd Város Önkormányzata a Civil Szervezeteket és Városrészeket Támogató Alapból támogatást nyújt.

A Szentgotthárdi Civil Fórum tagnyilvántartása 58 tagszervezetet tartalmaz. A Szentgotthárdon működő civil szervezetek közül a Civil Fórum tagjai az alábbiak:

I. Környezetvédelmi szekció

1. Horgász Egyesület
2. Kutyabarátok Egyesülete
3. Pro Natura St.Gothárd Civil Összefogás
4. Kertbarátok Egyesülete

II. Egészségügyi-szociális szekció

1. Szentgotthárdi Nyugdíjas Egyesület

2. Magyar Vöröskereszt Területi Szervezete
3. Harmónia Egészségvédő Kör
4. Plébánia Karitás
5. Diabétes Klub
6. Ifjú Természetjárók Baráti Köre
7. Szociális Otthon Lakóiért Alapítvány
8. Egészségesebb Jövőért Alapítvány
9. Galagonya Szívklub
10. Rendelőintézet Szentgotthárd Szakellátásáért Közalapítvány
11. Szentgotthárdi Életfa Baráti Kör Egyesület
12. Alfakör
13. Út Önmagadhoz Program Segítői Kör

III. Oktatási, művelődési és ifjúsági szekció

1. Nyugdíjas Pedagógusok és Barátaik Egyesülete
2. Szentgotthárd Énekegyesület
3. 359. sz. Vajda János Cserkészcsapat
4. Pannon Kapu Kulturális Egyesület
5. Szentgotthárd Fúvóskultúrájáért Egyesület
6. Szentgotthárdi Muzsikáért Alapítvány
7. Szentgotthárdi Fotóklub
8. Alapítvány Szentgotthárd Szakképzéséért
9. Alapítvány Szentgotthárd Óvodáskorú Gyermekeiért
10. Magyarországi Szlovének Szövetsége
11. Rába-Vidéki Szlovén Nyugdíjas Egyesület
13. Iskolánk Tanulóért Alapítvány

IV. Sport szekció

1. Szentgotthárdi Sportbarátok Egyesülete
2. Szentgotthárdi VSE
3. Szentgotthárdi Kerékpáros Egylet 1896
4. Városi Diáksport Egyesület
5. Szentgotthárdi Kézilabda Klub

V. Közéleti szekció

1. Szentgotthárdért Közalapítvány
2. Szentgotthárd Térvidéki Munkások és Lelkesek Egyesülete
3. Hármashatár Baráti Kör
4. Nagyboldogasszony Plébánia
5. Szentgotthárd Barokk Templomért Alapítvány
6. ŐR-NYÉK Hagyományörző és Harcművészeti Alapítvány
7. Szentgotthárd és Térsége Turisztikai Egyesület
8. Jakabházi Faluszépítő és Hagyományörző Egyesület
9. Rábafüzesért Egyesület
10. Máriaújfaluért Egyesület
11. Farkasfa Jövőjéért Egyesület
12. Önkéntes Tűzoltó Egyesület Magyarlak

A városban működő civil szervezetek elismerik és igénylik a Civil Fórum munkáját. Aktívan tevékenykednek a kultúra, az ismeretterjesztés, a környezetvédelem, az egészségvédelem és a szabadidős programok terén is. A különböző szervezetekben szerepet vállalók száma a város lakosságának közel egyharmada, mintegy háromezer fő.

Rendszeresen megszervezik az „Egy szervezet - egy osztály” tavaszi és őszi szemétszedési akciót, amelyen idősek és fiatalok egyaránt részt vesznek; a Civilek Napját, valamint a Kistérségi forgatógót, ahol a kulturális programot szolgáltató csoportok között találhattunk nyugdíjas egyesületeket, de fiatal tánc csoportokat is.

Szentgotthárd Város Önkormányzata támogatásával 2011-ben a Civil Fórum megalapította az „Év Szentgotthárdi Civil Szervezete Díjat”, amit 2012-ben a Pro Natura St. Gotthard Civil Összefogás Egyesület, 2013-ban a Harmónia Egészségvédő Kör, 2014-ben a Nyugdíjas Pedagógusok és Barátai Egyesülete, 2015-ben a Diabétesz Klub, 2016-ban a Máriaújfaluért Egyesület, 2017-ben pedig a Szentgotthárdi Énekegyesület kapott. A díjhoz pénzjutalom is jár, amit a Civil Fórum a Civil Alapból elnyert támogatásból biztosít a jutalmazott szervezeteknek.

(A díjat 2018-ban az ŐR-NYÉK Hagyományőrző és Harcművészeti Alapítvány, 2019-ben pedig A Szentgotthárdi Muzsikáért Alapítvány kapta meg.)

A Civil Fórum egyik legfontosabb feladata a szekciói által ellátandó feladatok összefogása, koordinálása.

A Civil Fórum a Szentgotthárdi Közös Önkormányzati Hivatal épületében, az Önkormányzat támogatásával működteti a Civil Irodát, amit a civil szervezetek rendszeresen használnak gyűléseikhez, rendezvényeikhez. Közfoglalkoztatási program keretében egy munkatárs is segíti a Civil Fórum munkáját.

A Civil Fórum és a Hivatal között folyamatos a kommunikáció, negyedévente kerül sor egyeztető megbeszélésekre.

A Hivatal lehetőséget biztosít a civil szervezetek számára, hogy a www.hivatal.szentgotthard.hu weboldalon a „Civilek és az Önkormányzat” menüpont alatt elhelyezzék beszámolóikat, eseménynaptáraikat. A Hivatal és az Önkormányzat ezen az oldalon tájékoztatja a civil szervezeteket a rájuk vonatkozó aktualitásokról, eseményekről, valamint a Civil Alapból történő támogatás igénylésének menetéről.

Az Önkormányzat bizonyos feladatokat a város civil szervezeteire bíz, amelyeknek elvégzéséhez anyagi támogatást nyújt. Az alábbi feladatokat látják el a civil szervezetek, illetve városrészek rendszeresen:

- kulturális feladatok – Pannon Kapu Kulturális Egyesület,
- Hársas-tó fenntartási feladatainak ellátása – Horgász Egyesület,
- városrészi klubok fenntartása – Jakabházi Faluszépítő és Hagyományőrző Egyesület, Farkasfa Jövőjéért Egyesület, Máriaújfaluért Egyesület, Rábafüzesért Egyesület, Szentgotthárd Térvidéki Munkások és Lelkesek Egyesülete, *(utóbbi 2020-ban nem)*
- a városrészekben a közterületek kaszálása, rendben tartása – Jakabházi Faluszépítő és Hagyományőrző Egyesület, Farkasfa Jövőjéért Egyesület, Máriaújfaluért Egyesület, Rábafüzesért Egyesület, Szentgotthárd Térvidéki Munkások és Lelkesek Egyesülete *(utóbbi kettő 2020-ban nem)*.

A fenti feladatok ellátására az említett civil szervezetekkel támogatási illetve megbízási szerződést kötött az Önkormányzat, és ezt tervezi a következő időszakokra vonatkozóan is.

Civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének, rehabilitációjának támogatásától kezdve az időkorúak kulturálódásáig, a hagyományőrzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét. A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenységében jelentős szerepet játszanak a rendezvények, melyek finanszírozását az önkormányzat pénzügyi eszközökkel támogatja.

Az Önkormányzat civil szervezetekkel kapcsolatos tevékenységéről

Szentgotthárd Város Önkormányzata partnerként kezeli a Civil Fórumot és annak tagjait, a hatékony együttműködés érdekében minden évben foglalkozik a civil szervezetek és az Önkormányzat kapcsolatával. 2017-ban/*Az elmúlt* években is sor került a közös éves cselekvési programterv kidolgozására, az abban kitűzött célok zömmel eredményesen megvalósultak. **Szentgotthárd Város Önkormányzata 2017-ben a/ az elmúlt években** következőkkel segítette a civil szervezeteket:

- A korábbi években kialakított munkakörben **civil referenst foglalkoztatott**, aki közvetlen kapcsolattartóként segítette a civil szervezetek és az Önkormányzat illetve a Szentgotthárdi Közös Önkormányzati Hivatal közti kommunikációt.
- A Hivatal épületében kialakított **Civil Iroda fűtés- és áramköltségét** a Hivatal finanszírozta.
- Külön menüpontot biztosított a Hivatal honlapján **„Civilek és az Önkormányzat”** címen, ahol minden fontos és aktuális információ megtalálható a szentgotthárdi civil szféráról.

Negyedévente került sor konzultációra a Civil Fórum és a Hivatal illetékesei között, amelyen minden, az együttműködés szempontjából jelentős kérdést megvitattak.

2017-ben elkészült Szentgotthárd Város Civil Konceptiója, ami összefoglalja azokat a közös célokat, melyeket az önkormányzat és a civilek el kívánnak érni a közeljövőben.

A nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

Szentgotthárd földrajzi fekvéséből adódóan a városban és térségében szlovén és német nemzetiség él, de élnek viszonylag kis létszámban romák is. Mindhárom nemzetiség rendelkezik helyi nemzetiségi önkormányzattal. Ezen kívül Szentgotthárdon van a székhelye a Magyarországi Szlovének Szövetségének, a Szlovén Kulturális és Információs Központ.

Az áttekintés időpontjában a Német Nemzetiségi Önkormányzat Szentgotthárd képviselő-testülete működésképtelen, mivel elnöke és egy tagja lemondott, így jelenleg csak az alelnök maradt a képviselő-testület tagja. Szentgotthárd Város Helyi Választási Bizottsága 2020. október 25-re tűzte ki az időközi nemzetiségi képviselő választást.

A **szlovén nemzetiséghez** tartozók becsült létszáma 4000-5000 fő Magyarországon, a szlovén nemzetiségi önkormányzat által becsült létszámuk Szentgotthárdon: 800 fő, ebből 18 év alattiak száma: kb. 220 fő, aktív korúak száma: kb. 350 fő, nyugdíjasok száma: kb. 230 fő.

A KSH 2011. évi népszámlálási adatai szerint Szentgotthárdon a szlovén nemzetiségük száma: 639 fő. A nemzetiséghez tartozók szociális helyzete hasonló a Szentgotthárdon élő többi lakoshoz. A Magyarországi Szlovének Szövetsége 1990-ben alakult, és megalakulása óta együttműködik Szentgotthárd Város Önkormányzatával. Az együttműködés példaértékű. A Szövetséget Szentgotthárd városa az elmúlt 27 évben erkölcsileg és anyagilag is támogatta. Számos rendezvény közösen került megszervezésre, ami a város és a nemzetiség érdekeit is szolgálja. Több közös nemzetközi rendezvény és magas rangú képviselők fogadása is megszervezésre került.

Közös projekt a szentgotthárdi Nemzetközi Művésztelep, melynek folytatása mellett egyik fő feladat egy galéria létrehozása, melynek megvalósítása folyamatban van.

A KSH 2011. évi népszámlálási adatai szerint Szentgotthárdon a **német nemzetiségűek** száma: 375 fő, míg a német nemzetiségi önkormányzat által becsült létszámuk Szentgotthárdon: 300-400 fő, de közülük is, akik a német nemzetiségi kultúrához közel állnak kb. 100 fő.

Szociális helyzetük a szentgotthárdi járásban élő lakosok átlag élethelyzetétől nem eltérő.

A roma nemzetiség **roma nemzetiségi** önkormányzat által becsült létszáma Szentgotthárdon kb. 350 fő. A legutóbbi, 2011-es népszámlálás nemzetiségre vonatkozó kérdéseire adott válaszokból (e válaszadás önkéntes volt) pedig az derül ki, hogy Szentgotthárdon 52 fő vallotta magát roma nemzetiségűnek (akkor még „cigány” volt a hivatalos megnevezése). Azaz egészen pontosan – mint ahogyan a többi nemzetiség esetén is – ennyien jelölték be a nemzetiség, az anyanyelv, a családi, baráti közösségben használt nyelv válaszok legalább egyikénél ezt a nemzetiséget.

A hátrányos helyzetű roma családok megélhetési problémákkal küszködnek, még abban az esetben is nehéz a megélhetésük, ha mindkét szülő dolgozik. A számlák rendszeres feladása is nehézséggel jár. Hagyományörző, kulturális és sport rendezvényeik: Roma Családi Sportnap, Mikulás ünnepség, karácsonyváro programmal egybekötve. A nemzetiség a helyi civil szervezetek közül a Szentgotthárdi Polgárőrséggel tart szorosabb kapcsolatot. Jövőbeni terveik megvalósítását, rendezvényeik megtartását a nemzetiségi önkormányzatoknak nyújtott központi finanszírozásból és pályázati forrásokból próbálják biztosítani.

Szentgotthárdon különösen színes és mozgalmas a nemzetiségi élet, ami integrálódik a város mindennapi életébe, annak szerves részét képezi. A nemzetiségek önkormányzataik és civil szerveződések tevékenységei révén hozzájárulnak Szentgotthárd közösségi, kulturális életének, turisztikai attrakcióinak gazdagításához. Városunk önkormányzata pedig a saját eszközeivel próbálja segíteni a területén élő nemzetiségek mindennapjait.

Megállapíthatjuk, hogy Szentgotthárdon a városi önkormányzat és a nemzetiségi önkormányzatok között jó kapcsolat alakult ki, az együttműködés napi szinten folyik. Ehhez hozzájárultak a nemzetiségi önkormányzataink, a nemzetiségi civil szervezetek és az intézményeink is.

A városi önkormányzat költségvetésében elkülönített civil és városrészi keretből nemzetiségi önkormányzat és nemzetiségi civil szervezet is rendre kap támogatást.

Nem utolsó sorban pedig fontos, hogy a gyerekek is tovább vigyék, hordozzák a nemzetiség nyelvét, kultúráját, hagyományait. Ehhez a család és civil közösségek mellett az óvoda és az iskolák is nagy segítséget nyújthatnak.

A nemzetiségi nyelv és identitás megőrzése fontos feladat az oktatási intézményekben. A nemzetiségi nyelv (szlovén és német) gyakorlását mind az óvodában, mind az általános iskolában és a gimnáziumban is folytathatják a gyermekek.

2019. októbere óta nemzetiségi, ifjúsági és egyházi ügyek tanácsnoka segíti az önkormányzat nemzetiségeket érintő munkáját. A tanácsnok feladata többek között, hogy részt vegyen a ciklus során a Szentgotthárdon élő valamennyi nemzetiséggel egy-egy olyan cselekvési terv kidolgozásában, ami reálisan megvalósítható, előre mutató, a nemzetiségek értékeit megismerteti, megőrzésüket segíti – összességében a nemzetiségi lét jobb minőségét teszi lehetővé. Kezdeményezésére 2019. december 11-én megrendezésre került az I. Nemzetiségi Kerekasztal. A jövőben is időközönként összehívják ezt a fórumot, ahol szükség szerint foglalkoznak az aktuális problémákkal.

For-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A város területén telepengedély köteles illetve bejelentés köteles tevékenységi körben három szervezet foglalkoztat elsősorban megváltozott munkaképességűeket. A Pszichiátriai Betegek Otthona az intézmény keretein belül szociális foglalkoztatást valósít meg, ugyanitt működik a KÉZMŰ Kft. is.

A Főkefe Nonprofit Kft. Savaria Nett Pack gyáregysége megváltozott munkaképességű szentgotthárdiaknak, illetve kistérségünkben élőknek biztosít munkalehetőséget. A telephely munkaellátottsága jó, folyamatos munkavégzés valósul meg, kórházak számára infúzió összeszerelést végeznek. A foglalkoztatottak munkaidejét egyrészt hozzáigazították a tömegközlekedéshez, másrészt a cég által bérelt autóbusszal oldják meg a dolgozók közlekedését.

Önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása témakörnél bemutatva.

9. A Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánossága

A települési esélyegyenlőségi program készítése az önkormányzat tevőleges bevonásával történt, az adattáblák kitöltése alapján létrejött helyzetelemzés alapozta meg a program akciótervét.

Annak érdekében, hogy a HEP minél szélesebb körben tudja a helyzetképet bemutatni és a problémákat feltárni, megkerestünk intézményeket, szervezeteket, akik az adatszolgáltatásban együttműködtek. A beküldött adatok és információk beépítésre kerültek a programba.

Az esélyegyenlőségi program végleges elfogadása előtt az önkormányzat képviselő-testülete a részletes programot véleményeztetés céljából megküldi a nemzetiségi önkormányzatok részére (*2020. július 1-jétől egyetértésre*). A képviselő-testület végleges döntését a fentiek ismeretében, tudatában hozza meg.

Az esélyegyenlőségi tervet a település a helyben szokásos módon közzéteszi, az önkormányzat honlapján: <http://www.szentgotthard.hu/> az elfogadott Helyi Esélyegyenlőségi Program megtekinthető. Az intézkedési terv végrehajtásával kapcsolatos visszajelzések, észrevételek folyamatosan benyújthatók. Az esetleges hozzászólásokat a jegyző összegyűjti, majd az esetleges módosítási javaslatokat a képviselő-testület elé terjeszti. A képviselő-testület dönt a módosítások bevezetéséről. Az esélyegyenlőségi program öt évre készül. Időarányos megvalósítását, illetve a helyzetelemzésben feltártak esetleges megváltoztatását két évente át kell tekinteni, és a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

Jövőképünk

Szentgotthárd Város Önkormányzata legfontosabb célja a városban élő állampolgárok jólétének biztosítása, életminőségének javítása, olyan támogatói környezet biztosításával, amely

- erősíti a közösséghez és a lakóhelyhez kötődést, a társadalmi szolidaritást,
- kiemelt figyelmet, ha kell pozitív diszkriminációt alkalmaz a veszélyeztetett célcsoportok számára,
- tudatos és partnerségen alapuló intézkedései hatására a hátrányos helyzetű csoportok felzárkózási esélyei, életminőségük és életük önálló irányításának lehetősége javul.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet 3. melléklete szerint

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtései-ben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1.	Közfoglalkoztatás fenntartása, résztvevők számának növelése.	A tartósan munkanélküli, aktív korúak ellátásában részesülő személyek elhelyezkedési esélyei jelentősen korlátozottak. Számukra szinte kizárólagos elhelyezkedési lehetőséget a közfoglalkoztatás biztosít.	Közfoglalkoztatás fenntartása, résztvevők számának növelése. Az elsődleges munkaerőpiacról kiszorult, tartósan munkanélküli réteg legalább időszakosan munkaviszonyt tudjon létesíteni. A hátrányos helyzetű, munkát vállalni kész és képes ember jövedelmet szerezzen.	Szociális szolgáltatástervezési koncepció	Kérelem/pályázat benyújtása közfoglalkoztatás érdekében. Hatósági szerződés megkötése, valamint szükség esetén önkormányzati intézmények részére önerő biztosítása.	Huszár Gábor polgármester	Lehetőségekhez mérten folyamatosan.	Közfoglalkoztatásba bevont személyek száma.	Állami támogatás igénybevétele. Önkormányzat költségvetése.	Folyamatos tevékenységgel fenntartható.
2.	A nehéz anyagi körülmények között élők jelenleginél célzottabb támogatása.	A szociális ellátásokban részesülő személyek száma csökken. Az ellátásoknál a jövedelemhatár alacsony.	A jelenlegi, önkormányzati hatáskörben nyújtott támogatások felülvizsgálata, a jövedelemhatárok emelése.	4/2015. (II. 26.) önkormányzati rendelet	Önkormányzati hatáskörben lévő ellátásokra való jogosultsági feltételek felülvizsgálata, esetleges újraszabályozása.	Huszár Gábor polgármester	2023.12.31.	Szociális ellátásokban részesülő személyek számának változása.	Önkormányzat költségvetése	Folyamatos tevékenységgel fenntartható. Szociális ellátásokban részesülő személyek számának utánkövetése.
3.	A csatornázottság további bővítése Szentgotthárdon.	A településrészek csatornázottsága nem teljes (Farkasfa, Jakabháza).	Pályázati források felhasználásával a csatornázottság arányának emelése.	Integrált Városfejlesztési Stratégia	Pályázati források bevonásával a csatornázottság arányának növelése.	Huszár Gábor polgármester	Pályázati lehetőségek függvényében 2023.12.31.	A csatornázottság aránya érje el a 100%-ot.	Pályázati források, önkormányzat költségvetése.	A pályázatoktól elvárt fenntarthatósági szempontok alapján

4.	Fiatal Házások Otthonának létesítése Szentgotthárdon.	Szentgotthárdon nincs Fiatal Házások Otthona.	Fiatal Házások Otthona kialakítási lehetőségének - fiatalok lakáshoz jutási rendszerének megvizsgálása.	Szentgotthárd Város Önkormányzatának Lakáskonceptiója	Fiatal Házások Otthona megvalósítása lehetőségének megvizsgálása. Pályázati források keresése.	Huszár Gábor polgármester	Pályázati lehetőségek függvényében 2023.12.31.	Kialakított lakások száma	Pályázati források, önkormányzat költségvetése.	A pályázatoktól elvárt fenntartásági szempontok alapján.
5.	Bérlakások kialakítása, építése.	Az önkormányzat rendelkezésére álló lakáshoz képest a szociális bérlakásra igen nagyszámú igénylő van várólistán	Új bérlakások építése, már meglévő ingatlanokban kialakítása pályázati források felhasználásával.	Szentgotthárd Város Önkormányzatának Lakáskonceptiója	Pályázati források keresése.	Huszár Gábor polgármester	Pályázati lehetőségek függvényében 2023.12.31-ig	Megépített lakások száma	Pályázati források, önkormányzat költségvetése	A pályázatoktól elvárt fenntartásági szempontok alapján
6.	Közbiztonság növelését szolgáló önkormányzati fejlesztések	A közterületeken nagyobb számú és gyakoribb rendőri jelenlétre lenne igény, a térfelügyelő kamerarendszer bővíthető, egyre növekvő feladatok és elvárások a közterület-felügyelet felé.	A település egész területén, folyamatosan biztosított legyen a közbiztonság.	Szentgotthárd Város Önkormányzatának Bűnmegelőzési és Közbiztonsági Stratégiája	A térfelügyelő kamerarendszer karbantartása, bővítése, közlekedésbiztonsági intézkedések (pl. forgalomlassítás, autós, kerékpáros és gyalogosforgalom biztonságosabbá tétele), a rendőri, polgárőri és közterület-felügyelői jelenlét fokozása.	Huszár Gábor polgármester	Pályázati lehetőségek függvényében 2023.12.31-ig	Bűnügyi, szabálysértési és baleseti statisztika	Pályázati forrás, önkormányzat költségvetése, egyéb támogatás (alapítvány, cég stb.).	A pályázatoktól elvárt fenntartásági szempontok alapján.
7.	Lakások, intézmények energiaracionalizálása, energiaigényének megújuló energiával való ellátása	Előregedő, korszerűtlen infrastruktúra, technológia az idősödő ingatlanállományban.	Az energiaköltségek és a környezetterhelés csökkentése; a lakosság eladósodottságának csökkentése.	Fenntartható Fejlődés Helyi Programja, Zöld Szentgotthárd Program, 36/2005. (XII. 1.) önkormányzati rendelet	Fűtés- és világításkorszerűsítés, hőszigetelés (nyílászárók cseréjét is ideértve) önkormányzati tulajdonú ingatlanokban, más ingatlanok esetében erre való ösztönzés.	Huszár Gábor polgármester	Pályázati lehetőségek függvényében 2023.12.31.	Energiaköltségek alakulása; fűtési szezonban a levegő minősége; energiaszolgáltató felé keletkező hátralékok összegének (ezáltal a lakosság eladósodottságának) csökkenése.	Pályázati források, önkormányzat költségvetése.	A pályázatoktól elvárt fenntartásági szempontok alapján.

II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1.	A SZOI Arany János Általános iskolában új tornaterem kialakítása, a SZEOB Játékvár Óvodában tornaszoba kialakítása.	A SZOI Arany János Általános Iskola tornaterme régi, rossz állapotú, nem felel meg a követelményeknek. A SZEOB Játékvár Óvoda nem rendelkezik tornaszobával.	A SZOI Arany János Általános iskolában új tornaterem kialakítása, a SZEOB Játékvár Óvodában tornaszoba kialakítása – pályázati lehetőségek kihasználásával.	Sportkoncepció	Tornaterem és tornaszoba kialakítása.	Huszár Gábor polgármester	Pályázati lehetőségek függvényében 2023.12.31.	A létesítmények megépítése, kialakítása.	Humán erőforrás, Pályázati források, önkormányzat költségvetése	A pályázatoktól elvárt fenntartathatósági szempontok alapján
2.	A szabadidő kulturált eltöltése feltételeinek javítása.	A szabadidő kulturált eltöltése feltételei nem megfelelően biztosítottak a gyermekek/ fiatalok számára.	A szabadidő kulturált eltöltése feltételeinek javítása, a szabadidős terek rendszeres karbantartása, a lehetőségekhez mérten történő folyamatos fejlesztése.	Szentgotthárd Város Ifjúsági Konceptiója és Ifjúsági Cselekvési Terve	Szabadidős terek kialakítása, karbantartása, programok szervezése.	Huszár Gábor polgármester	Pályázati lehetőségek függvényében 2023.12.31.	Programok és azok résztvevőinek száma, szabadidős terek és azok használoinak száma, a szabadidős terek állapota, felszereltsége.	Humán erőforrás, pályázati források, önkormányzat költségvetése	A pályázatoktól elvárt fenntartathatósági szempontok alapján
3.	Játszóterek felújítása	A településrészek közül néhányban nincs korszerű játszótér	A városban, településrészekben lévő, még nem korszerűsített játszótérek felújítása.	Sportkoncepció	Pályázati lehetőségek keresése; településrészi civil szervezetek bevonása a felújításba.	Huszár Gábor polgármester	Pályázati lehetőségek függvényében 2023.12.31.	A felújított játszótérek száma.	Pályázati források, önkormányzat költségvetése	A pályázatoktól elvárt fenntartathatósági szempontok alapján.
III. A nők esélyegyenlősége										
1.	Nyári táborok szervezése a Civil Fórum tagszervezetei által.	A szülőknek, az egyedülálló anyáknak fokozottan nehézséget okoz gyermekük nyári szünidejének hasznos kitöltése.	A gyermekek nyári felügyeletének segítése. A szünidő egy részének hasznos eltöltésének biztosítása.	Szentgotthárd Város Önkormányzata és a Szentgotthárdi Civil Fórum közös éves cselekvési programterve	A tábor szervezésében részt vállaló civil szervezetek megkeresése. Amennyiben ehhez az önkormányzat anyagi támogatását igénylik, úgy a konkrét adatokat (időpont, létszám, korösszeté-	Huszár Gábor polgármester	Folyamatosan	A nyári táborban részt vevő gyermekek száma.	Humán erőforrás, önkormányzat költségvetése, lehetőség szerint pályázati források keresése.	Folyamatos tevékenységgel fenntartható.

					tel, költségvetés-tervezet) tartalmazó kérelmek benyújtása, valamint azok elbírálása. Megállapodás megkötése. Igénybe vevő gyermekek felmérése.					
2.	Egészségügyi szűrővizsgálatok számának és gyakoriságának növelése.	Egészségügyi szűrővizsgálatok hiánya/alacsony száma.	A szűrések körének bővítése a betegségek korai felismerése érdekében.	Egészségügyi koncepció	Az érintettek kiértékelése; figyelmük felhívása a lehetőségre. A feladatellátás megvalósítása az egészségfejlesztési programban.	Huszár Gábor polgármester	Folyamatosan	Szűrővizsgálatok száma, a szűrővizsgálatokon megjelent személyek száma	Pályázati források igénybevétele, önkormányzat saját költségvetése, humán erőforrás	Folyamatos tevékenységgel fenntartható. A szűrővizsgálatokon megjelent személyek számának utánkövetése.
IV. Az idősök esélyegyenlősége										
1.	Az egészséges életmódról, a betegségek megelőzéséről szóló felvilágosító előadások, programok szervezése	Az egészséges életmódról, a betegségek megelőzéséről szóló felvilágosító előadások, programok hiánya/alacsony száma.	A lakosság minél szélesebb körére kiterjedő felvilágosító előadások, programok szervezése.	Egészségügyi koncepció	Az érintettek kiértékelése; figyelmük felhívása a lehetőségre. Megvalósítása az egészségfejlesztési programban	Huszár Gábor polgármester	Folyamatosan	Felvilágosító programok, előadások száma és az azon résztvevő időskorúak száma.	Pályázati források, önkormányzat költségvetése.	Folyamatos tevékenységgel biztosítható.
2.	Önkéntes segítői hálózat létrehozása.	Az időskorú népesség aránya magas a településen. Közülük sokan egyedül élnek.	Önkéntes segítői hálózat létrehozása. A szociális intézmények feladatellátásában, a szolgáltatások mennyiségi, minőségi színvonalának emelésében jelentős segítséget nyújthatnak az önkéntes segítők.	Szociális koncepció, Egészségügyi koncepció	Felhívás elkészítése és eljuttatása az érintettekhez. A Civil Fórum bevonása a feladat elvégzésébe.	Huszár Gábor polgármester	2023.12.31.	Önkéntes segítőik létszáma	Humán erőforrás, önkormányzat költségvetése	Folyamatos tevékenységgel biztosítható.

3	Szakosított ellátást (ápolást gondozást) nyújtó intézmény létesítése lehetőségének megteremtése.	Tartós, bentlakásos ápolást, gondozást nyújtó intézményi ellátás lehetősége hiányzik a településen.	Intézmény kialakítása Szentgotthárd területén.	Szociális koncepció, Egészségügyi koncepció	Pályázati lehetőség keresése. Magántőke, állami finanszírozás, egyházi intézmény keresése	Huszár Gábor polgármester	Pályázati lehetőségek függvényében 2023.12.31.	Megvalósult-e tartós bentlakásos intézményi ellátás Szentgotthárdon.	Magántőke, állami szervezet, egyházi szervezet bevonása, ill. a feltételek egy részének megteremtése az önkormányzat által.	A pályázatoktól elvárt fenntartási szempontok alapján
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1.	Közszolgáltatásokhoz, egészségügyi ellátásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés érdekében akadálymentesítés biztosítása.	Közszolgáltatásokhoz, egészségügyi ellátásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségeihez az akadálymentes környezet nem teljes körű.	Közszolgáltatásokhoz, egészségügyi ellátásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés teljes akadálymentesítése.	Szociális szolgáltatás-tervezési koncepció	Pályázati lehetőségek keresése, pályázatok beadása és megvalósítása.	Huszár Gábor polgármester	Pályázati lehetőségek függvényében 2023.12.31.	Akadálymentesített közintézmények, közterületek számának növekedése.	Pályázati források igénybevétele, önkormányzat saját költségvetése, humán erőforrás	A pályázatoktól elvárt fenntartási szempontok alapján.
2.	A fogyatékkal élő személyek egészségügyi, prevenciós szolgáltatásokban, valamint szűrővizsgálatokon való részvételének elősegítése.	Az egészségügyi prevenciós szolgáltatásokat, a szűrővizsgálatokat a mozgásukban erősen korlátozott személyek nehezebben veszik igénybe. Szükséges a támogatásuk a szűrőprogramokra történő eljuttatásuk/ eljuttatásuk terén.	Elősegíteni, hogy a fogyatékkal élők is minél nagyobb számban vegyenek részt az egészségügyi szűrővizsgálatokon.	Egészségügyi koncepció	Pályázati lehetőségek keresése, pályázatok beadása és megvalósítása	Huszár Gábor polgármester	Pályázati lehetőségek függvényében. 2023.12.31.	Szűrővizsgálatok száma, a szűrővizsgálatokon fogyatékkal élő részt vevő személyek száma	Pályázati források igénybevétele, önkormányzat saját költségvetése, humán erőforrás	Folyamatos tevékenységgel fenntartható. A szűrővizsgálatokon megjelent fogyatékkal élő személyek számának utánkövetése.

Megvalósítás

Szentgotthárd Város Önkormányzatának Képviselő-testülete az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi a Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósítását. A Képviselő-testület a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit partneri viszony során kéri, hogy támogassák, illetve valósítsák meg a Helyi Esélyegyenlőségi Programban megfogalmazottakat.

Az intézményeknek, partnereknek meg kell vizsgálniuk, a program elfogadását követően pedig biztosítaniuk kell, hogy a működésüket érintő, az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumaikba és iránymutatásokba épüljenek be, valamint érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi programjában részletesen leírásra kerültek.

Az Önkormányzat garantálja a HEP megvalósulását, végrehajtását; kétévente felülvizsgálja a programban meghatározott célok megvalósulását, melynek keretében vizsgálja, hogy a helyzetelemzés továbbra is helytálló-e, felméri a lejárt határidejű intézkedések teljesülését és eredményét, szükség esetén módosítja azt, vagy új esélyegyenlőségi programot fogad el.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak (ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése).

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervét feltétlenül módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elégséges módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Elfogadás módja és dátuma

I. Szentgotthárd Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának tervezetét a településen működő nemzetiségi önkormányzatok véleményezték, majd már e vélemények ismeretében Szentgotthárd Város Önkormányzatának állandó bizottságai is megvitatták. Az érdemi észrevételek a megvitatást követően a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervébe beépítésre kerültek.

II. Ezt követően Szentgotthárd Város Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) 2018. szeptember 19-i ülésén megvitatta és 184/2018. számú határozatával elfogadta.

Szentgotthárd, 2018. szeptember 19.

Huszár Gábor
polgármester

Áttekintés megállapításainak elfogadása a településen működő nemzetiségi önkormányzatok egyetértésével:

2020. szeptember 16.

*Huszár Gábor
polgármester*